

Croatian Civil Aviation Agency

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO

GODIŠNJI PROGRAM RADA
ZA 2023. GODINU

Zagreb, prosinac 2022.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. STRATEŠKI OKVIR AGENCIJE ZA 2023. GODINU	3
2.1 Misija, vizija i temeljne odrednice strategije.....	3
2.2 Ciljevi Agencije	4
2.3 Težišne aktivnosti Agencije u 2023. godini	5
3. POSLOVI SIGURNOSTI I ZAŠTITE CIVILNOG ZRAČNOG PROMETA	7
3.1 Provedba nadzora, certificiranja i licenciranja	7
3.1.1 Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja	8
3.1.2 Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom	18
3.1.3 Ured zaštite zračnog prometa.....	23
3.1.4 Sveukupni pregled planiranih nadzora Agencije u 2023. godini	26
3.2 Posebni poslovi u području zaštite civilnog zračnog prometa	26
3.3 Provedba Nacionalnog programa sigurnosti u zračnom prometu.....	28
3.3.1 Promocija sigurnosti i unaprjeđenja zrakoplovne kulture	29
3.4 Upravljanje sigurnosnim rizicima	30
4. DRUGI ZNAČAJNI POSLOVI IZ DJELATNOSTI AGENCIJE	32
4.1 Sudjelovanje u izradi nacrtu prijedloga novog Zakona o zračnom prometu	32
4.2 Rad na izradi nacrtu prijedloga podzakonskih propisa	32
4.2.1 Pravilnici i ostale regulatorne aktivnosti	32
4.2.2 Praćenje EU propisa i nacrtu EU propisa	33
4.3 Ekonomska regulacija u zračnom prometu.....	33
4.3.1 Utvrđivanje jediničnih cijena rutnih i terminalnih naknada.....	33
4.3.2 Odobravanje cjenika naknada zračnih luka i visine naknade za zaštitni pregled	34
4.3.3 Nadzor ekonomske sposobnosti subjekata u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske.....	34
4.4 Odobravanje letova.....	35
4.5 Vođenje Hrvatskog registra civilnih zrakoplova.....	37
4.6 Rješavanje o pritužbama za zaštitu prava putnika	38

4.7	Stručni poslovi za potrebe Nacionalnog povjerenstva za upravljanje zračnim prostorom.....	38
5.	PROVEDBA AKTIVNOSTI VEZANIH UZ JEDINSTVENO EUROPSKO NEBO	39
5.1	Lokalni plan implementacije Jedinog europskog neba.....	39
5.2	Funkcionalni blok zračnog prostora Središnje Europe.....	39
5.3	Praćenje izvršenja Plana mjerenja učinkovitosti za treće referentno razdoblje (RP3) ..	40
6.	SURADNJA S DOMAĆIM I INOZEMNIM NADLEŽNIM TIJELIMA	42
6.1	Suradnja s domaćim nadležnim tijelima	42
6.2	Suradnja s inozemnim nadležnim tijelima.....	43
7.	UNAPRJEĐIVANJE RADA I SPOSOBNOSTI ZA OBAVLJANJE POSLOVA IZ DJELATNOSTI AGENCIJE.....	44
7.1	Sustav upravljanja kvalitetom	44
7.1.1	Nadzori/inspekcije međunarodnih organizacija i institucija	45
7.1.2	Program internih nadzora Agencije.....	46
7.1.3	Inspekcija zaštite Europske komisije	46
7.2	Školovanje i stručno usavršavanje kadrova.....	47
7.3	Komunikacija sa zrakoplovnom zajednicom / zrakoplovnim subjektima	47
8.	RAZVOJNI PROJEKTI	50
8.1	Rekonstrukcija i sanacija poslovne zgrade	50
8.2	Program digitalne transformacije Agencije – eCCAA.....	50
8.3	Sudjelovanje u EASA Partnership programu	51
9.	POTREBNI RESURSI	52
9.1	Ljudski resursi	52
9.2	Financijski resursi	53
9.3	Materijalni resursi	54
10.	ZAKLJUČAK	56

PRILOZI

- Prilog 1. Organizacijska karta
- Prilog 2. Planovi nadzora u 2023. godini
- Prilog 3. Plan školovanja u 2023. godini
- Prilog 4. Plan sudjelovanja u radu međunarodnih organizacija i institucija u 2023. godini
- Prilog 5. Plan održavanja stručnih skupova za zrakoplovnu zajednicu/zrakoplovne subjekte u 2023. godini

POPIS TABLICA I SLIKA

Tablica 1: Pregled ovlaštenih/certificiranih subjekata pod nadležnošću Sektora letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja	9
Tablica 2: Broj planiranih nadzora u 2023. godini u Sektoru letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja	11
Tablica 3: Pregled broja važećih dozvola zrakoplovnog osoblja u nadležnosti Odjela licenciranja	14
Tablica 4: Pregled broja izdanih certifikata/izvješća o zdravstvenoj sposobnosti u 2022. godini.....	15
Tablica 5: Pregled broja UAS subjekata u nadležnosti Agencije	17
Tablica 6: Pregled certificiranih subjekata pod nadležnošću Sektora aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom.....	18
Tablica 7: Broj planiranih nadzora u 2023. godini u Sektoru aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom	19
Tablica 8: Pregled certificiranih subjekata pod nadležnošću Ureda zaštite zračnog prometa ..	24
Tablica 9: Broj planiranih nadzora u 2023. godini u Uredu zaštite zračnog prometa.....	24
Tablica 10: Sveukupni pregled planiranih nadzora Agencije u 2023. godini	26
Tablica 11: Plan zapošljavanja u 2023. godini	53
Slika 1: - Područja digitalne transformacije.....	51

POPIS KRATICA I POJMOVA

ACAM (*Aircraft Continuing Airworthiness Monitoring*): nadzor kontinuirane plovidbenosti zrakoplova

AeMC (*Aero-medical center*): zrakoplovno-medicinski centar

AIP (*Aeronautical Information Publication*): Zbornik zrakoplovnih informacija Republike Hrvatske

AIS (*Aeronautical Information Service*): usluga zrakoplovnog informiranja

AME (*Aero-medical examiner*): zrakoplovno-medicinski ispitivač

Annex I zrakoplov: zrakoplov definiran Aneksom I Uredbe (EU) 2018/1139 o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa. Zrakoplov koji ne posjeduje EASA certifikat tipa.

ANS (*Air Navigation Services*): usluge u zračnoj plovidbi

AP (*Airports*): aerodromi

ASIL (*Air Safety Information Letter*): informacija od interesa za sigurnost civilnog zračnog prometa

ASM (*Airspace Management*): upravljanje zračnim prostorom

ASO (*Air Safety Order*): Naredba o zrakoplovnoj sigurnosti

ATCO (*Air Traffic Controller*): Kontrolor zračnog prometa

ATFM (*Air Traffic Flow Management*): upravljanje protokom zračnog prometa

ATM/ANS (*Air Traffic Management/Air Navigation Services*): upravljanje zračnim prometom i usluge u zračnoj plovidbi

ATO (*Approved Training Organisation*): ovlaštena organizacija za osposobljavanje

ATPL (*Airline Transport Pilot Licence*): dozvola prometnog pilota aviona

ATS (*Air Traffic Services*): operativne usluge u zračnom prometu

AWD (*Airworthiness*): plovidbenost

CAT (*Commercial Air Transport*): komercijalni zračni prijevoz

CAT A-A: komercijalni zračni prijevoz sa polijetanjem i slijetanjem na istoj lokaciji

CAT A-B: komercijalni zračni prijevoz između dvije lokacije

CCAA (*Croatian Civil Aviation Agency*): Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo

CFIT (*Controlled Flight Into Terrain*): približavanje terenu u kontroliranom letu

CNS (*Communication, Navigation, Surveillance*): komunikacija, navigacija, nadzor

CPL (*Commercial Pilot Licence*): dozvola profesionalnog pilota aviona

DG (*Dangerous Goods*): opasne robe

DPS (*Directorate Pan-European Single Sky*): Direkcija za paneuropsko jedinstveno nebo

DTO (*Declared Training Organization*): Organizacija za osposobljavanje s izjavom

EASA (*European Union Aviation Safety Agency*): Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa

EASA Odbor (*EASA Committee*): savjetodavni Odbor Europskoj Komisiji pri donošenju odluka

EASA TEBs (*EASA Technical Bodies*): tematske savjetodavne radne grupe Europske agencije za sigurnost zračnog prometa

Croatian Civil Aviation Agency

HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO GODIŠNJI PROGRAM RADA ZA 2023. GODINU

EASP (*European Aviation Safety Programme*): Europski program zrakoplovne sigurnosti

EASp (*European Aviation Safety Plan*): Europski plan zrakoplovne sigurnosti

EC (*European Commission*): Europska komisija

ECAC (*European Civil Aviation Conference*): Europska konferencija civilnog zrakoplovstva

ECCAIRS (*European Coordination Centre for Accident and Incident Reporting Systems*): Europski centar za koordinaciju sustava za izvješćivanje o zrakoplovnim nesrećama

EMPIC-EAP (*European Aviation Processing System*): softver za civilne i vojne zrakoplovne vlasti za upravljanje, provedbu i provjeru provedbe civilnih zrakoplovnih propisa

ETOD (*Electronic Terrain and Obstacle Data*): elektronički podaci o terenu i preprekama

ETD (*Explosives Trade Detector*): zaštitne opreme za otkrivanje tragova eksploziva

EUROCONTROL (*European Organization for the Safety of Air Navigation*): Europska organizacija za sigurnost zračne plovidbe

FAB CE (*Functional Airspace Block Central Europe*): Funkcionalni blok zračnog prostora Središnje Europe

FSTD (*Flight Simulation Training Device*): uređaj za osposobljavanje pilota koji simulira let

GNSS (*Global Navigation Satellite System*): globalni navigacijski satelitski sustav

GPWS (*Ground Proximity Warning System*): sustav za upozorenje na blizinu tla

HACZ: Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo

HKZP: Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o.

ICAO (*International Civil Aviation Organization*): Organizacija međunarodnoga civilnog zrakoplovstva

ICAO ADREP (*ICAO Accident/Incident Data Reporting*): izvještavanje o nesrećama i nezgodama

ICAO USOAP: ICAO Universal Safety Oversight Audit Programme

IFR (*instrument flight rules*): pravila instrumentalnog letenja

IR (*Instrument Rating*): ovlaštenje za instrumentalno letenje

LAPL (*Light Aircraft Pilot Licence*): dozvola pilota lakog zrakoplova

LIC (*Licensing*): licenciranje osoblja

LSSIP (*Local Single Sky Implementation Plan*): Lokalni plan implementacije Jedinstvenog europskog neba

MET (*Meteorology*): meteorologija

MTOM (*Maximum take-off mass*): najveća dopuštena masa pri polijetanju

MUP: Ministarstvo unutarnjih poslova

NSA (*National Supervisory Authority*): Nacionalno nadzorno tijelo

NSA CC (*National Supervisory Authority Coordination Committee*): Koordinacijski odbor nacionalnih nadzornih tijela

OJT (*On-Job Training*): osposobljavanje na radnom mjestu

OPS (*Operations*): letačke operacije

Part CAMO: europski propis o vođenju kontinuirane plovidbenosti zrakoplova

Part CAO: europski propis o vođenju kontinuirane plovidbenosti zrakoplova s kombiniranim privilegijima za radove održavanja za zrakoplove koji nisu klasificirani kao složeni (kompleksni) zrakoplovi na motorni pogon i nisu navedeni u svjedodžbi zračnog prijevoznika licenciranog u skladu s Uredbom (EZ) br. 1008/2008

Croatian Civil Aviation Agency

HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO GODIŠNJI PROGRAM RADA ZA 2023. GODINU

Part 145: europski propis o održavanju zrakoplova

Part 147: europski propis o osposobljavanju zrakoplovno-tehničkog osoblja

PBN (*Performance Based Navigation*): navigacija temeljena na letnim sposobnostima zrakoplova

PPL (*Private Pilot Licence*): dozvola privatnog pilota aviona

PRB (*Performance Review Body*): tijelo za reviziju performansi

RAMP: pregledi stranih zrakoplova na stajanci zračne luke

RTG operator: operater na rendgenskom uređaju

SACA (*Safety Assessment of Community Aircraft*): sigurnosni pregled zrakoplova Zajednice na stajanci

SAFA (*Safety Assessment of Foreign Aircraft*): sigurnosni pregled inozemnog zrakoplova na stajanci

SEC (*Security*): zaštita civilnog zračnog prometa

SES (*Single European Sky*): Jedinствeno europsko nebo

SMS (*Safety Management System*): sustav upravljanja sigurnošću

SOP (*Standard Operating Procedures*): standardno-operativni postupci

SPO (Specialized Operations): specijalizirane operacije zrakoplovima, tzv. radovi iz zraka (snimanje, zaprašivanje, dizanje tereta i sl.)

SSP (*State Safety Programme*): Nacionalni program sigurnosti u zračnom prometu

TAWG (*Threat Assessment Working Group*): radna grupa za procjenu prijetnji

TCO (*Third Country Operator*): operator iz treće zemlje

UAS (*Unmanned Aircraft System*): sustav bespilotnog zrakoplova

UCS (*Unit Competence Scheme*): shema stručnosti za lokaciju

USS: uzletno-sletna staza

VFR (*Visual Flight Rules*): pravila vizualnog letenja

Zakon: Zakon o zračnom prometu («Narodne novine» broj 69/09, 84/11, 54/13, 127/13 i 92/14)

Croatian Civil Aviation Agency

HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
GODIŠNJI PROGRAM RADA ZA 2023. GODINU

TIJELA AGENCIJE

VIJEĆE AGENCIJE

PREDSJEDNIK

ZAMJENIK PREDSJEDNIKA

ČLANOVI

DIREKTOR AGENCIJE

Marin Puh, dipl. ing.

1. UVOD

Temeljem članka 5. stavka 4. Zakona o zračnom prometu («Narodne novine» broj 69/09, 84/11, 54/13, 127/13 i 92/14 – u daljnjem tekstu: Zakon) i članka 9. stavka 2. Statuta, Hrvatska agencija za civilno zrakoplovstvo (u daljnjem tekstu: Agencija ili HACZ) podnosi Vladi Republike Hrvatske Godišnji program rada za 2023. godinu na odobrenje.

Program rada Agencije proizlazi iz obaveza koje Agencija ima prema nacionalnom i međunarodnom pravnom okviru, kao nadležno tijelo Republike Hrvatske u području sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa.

Zračni promet u Republici Hrvatskoj uređen je Zakonom, Zakonom o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu («Narodne novine» broj 132/98, 63/08, 134/09 i 94/13), Zakonom o zračnim lukama («Narodne novine» broj 19/98, 14/11 i 78/15), Zakonom o osnutku Hrvatske kontrole zračne plovidbe («Narodne novine» broj 19/98, 20/00 i 51A/13), Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu («Narodne novine» broj 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14), Zakonom o prijevozu opasnih tvari («Narodne novine» broj 79/07 i 70/17) i brojnim drugim propisima kao što su EU uredbe i direktive, zatim pravilnicima i nacionalnim programima kojima se omogućava primjena EU propisa te na kraju pravilnicima kojima se reguliraju područja civilnog zrakoplovstva koja nisu regulirana EU propisima (tzv. nacionalni pravilnici).

Republika Hrvatska je od 9. svibnja 1992. godine, na temelju pristupa (akcesije) stranka Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, odnosno članica Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (*International Civil Aviation Organization* – dalje u tekstu: ICAO) koja je osnovana istom Konvencijom u svrhu razvijanja načela, tehnologije te poticanja i razvoja međunarodnog civilnog zračnog prometa.

Republika Hrvatska članica je Europske organizacije za sigurnost zračne plovidbe (*European Organization for the Safety of Air Navigation* – dalje u tekstu: EUROCONTROL) od 1. travnja 1997. godine temeljem Odluke o pristupanju Međunarodnoj konvenciji o suradnji na sigurnosti zračne plovidbe – EUROCONTROL iz 1960., s Protokolima iz 1970., 1978. i 1981. i Mnogostranim sporazumom o rutnim naknadama iz 1981.

Republika Hrvatska je članica i Europske konferencije civilnog zrakoplovstva (*European Civil Aviation Conference* – dalje u tekstu: ECAC) od 2. srpnja 1992. godine.

Republika Hrvatska članica je Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa (*European Union Aviation Safety Agency* – dalje u tekstu: EASA) od 1. srpnja 2013. godine temeljem članstva u EU. U tom smislu, Agencija aktivno sudjeluje u radu stručnih radnih tijela i grupa EASA-e. Sudjelovanje Agencije u radu EASA-e ključno je za utjecaj na donošenje i pravodobno praćenje zakonodavnih aktivnosti tijela EU u području civilnog zračnog prometa, a time i na ispunjavanje obaveza koje Republika Hrvatska ima kao država članica. Najvažnija obaveza Agencije u tom procesu je ispunjavanje svih standarda koji su propisani pravnom stečevinom Europske unije koja čini regulatorni temelj zajedničkog europskog zračnog prostora u području civilnog zračnog prometa.

Agencija u okviru svoga djelokruga rada, u suradnji s Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture sudjeluje u međunarodnim aktivnostima, uključujući i procese pregovaranja kod zaključivanja međunarodnih ugovora, sastancima i drugim oblicima suradnje vezanim za ICAO i druge međunarodne organizacije civilnog zračnog prometa, sudjeluje u radu njihovih stručnih tijela i radnih skupina te surađuje s inozemnim tijelima nadležnim za civilni zračni promet. Nadalje, Agencija vodi brigu o realizaciji aktivnosti i zadataka proizašlih iz sudjelovanja u radu navedenih međunarodnih organizacija, kao i drugih obaveza koje proizlaze iz međudržavnih ugovora.

Agencija je pravna osoba, koja na temelju javne ovlasti obavlja poslove određene Zakonom, kao djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku, te obavlja i druge poslove u skladu s propisima donesenim na temelju Zakona.

Croatian Civil Aviation Agency

HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO GODIŠNJI PROGRAM RADA ZA 2023. GODINU

Djelatnost Agencije obuhvaća poslove vezane za sigurnost i zaštitu civilnog zračnog prometa, a osobito certificiranje, nadzor i inspekciju u cilju osiguravanja kontinuiranog udovoljavanja zahtjevima za obavljanje zračnog prijevoza i drugih djelatnosti u zračnom prometu, vođenje propisanih registara i evidencija, izradu nacрта prijedloga propisa, te obavljanje drugih poslova utvrđenih Zakonom. Osnivač Agencije je Republika Hrvatska, a osnivačka prava u skladu s odredbama Zakona obavlja Vlada Republike Hrvatske. Agencija je samostalna u obavljanju poslova iz svojeg djelokruga, a za svoj rad odgovara Vladi Republike Hrvatske.

Agencija je stručna i operativna organizaciju koja prati i provodi međunarodne standarde nužne za ispunjenje obaveza Republike Hrvatske u području sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa. Na nacionalnoj razini, Agencija je, uz Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture i Agenciju za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu, sastavni dio sustava nadležnih tijela za civilno zrakoplovstvo Republike Hrvatske. Pored toga, Agencija je i sastavni dio sustava nadležnih tijela za civilno zrakoplovstvo Europske unije čiji glavni cilj je izgradnja i održavanje visoke razine sigurnosti civilnog zrakoplovstva u Europi. Sustav tijela nadležnih za civilno zrakoplovstvo u Europskoj uniji čine Europska komisija, EASA te nadležne civilne zrakoplovne vlasti (*Competent Civil Aviation Authorities*) zemalja članica Europske unije. Agencija je „produžena ruka“ EASA-e, odnosno Europske komisije u implementaciji zakonodavstva Europske unije u području civilnog zrakoplovstva u Republici Hrvatskoj.

Na pitanja koja nisu uređena Zakonom primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama i Statut Agencije. Statutom Agencije pobliže je uređeno sljedeće: načela za unutarnje ustrojstvo, vrste unutarnjih ustrojstvenih jedinica i uvjeti za njihovo ustrojavanje, predstavljanje i zastupanje, financiranje, poslovno planiranje i godišnje izvještavanje, rad i poslovanje, ovlasti i način odlučivanja, opći akti, tajnost podataka, javnost rada te druga pitanja značajna za rad Agencije. Unutarnje ustrojstvo Agencije prikazano je u Prilogu 1. ovog Programa rada.

Resorno ministarstvo za područje rada Agencije je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture (u daljnjem tekstu: Ministarstvo ili MMPI).

2. STRATEŠKI OKVIR AGENCIJE ZA 2023. GODINU

Ovim Programom rada utvrđuju se ciljevi i težišne aktivnosti Agencije u 2023. godini u skladu sa Zakonom i Statutom Agencije. Temelj za godišnje planiranje poslovanja predstavlja strateški okvir za rad i razvoj Agencije u narednom razdoblju. Strateški okvir proizlazi iz nadležnosti Agencije za obavljanje poslova utvrđenih Zakonom i propisima donesenima na temelju Zakona i u skladu s odgovarajućim EU propisima. Strateškim okvirom utvrđena je misija, vizija i temeljne odrednice strategije. Strateškim okvirom postavljaju se opći ciljevi, strateški ciljevi, te težišne aktivnosti Agencije koje u najvećoj mogućoj mjeri doprinose ispunjenju misije i ostvarenju vizije Agencije, primjenom temeljnih odrednica strategija. U nastavku slijedi prikaz strateškog okvira Agencije na kojem se bazira poslovanje Agencije u 2023. godini.

2.1 Misija, vizija i temeljne odrednice strategije

Misija

Agencija u cilju osiguravanja sigurnosti, zaštite i prava svih sudionika u civilnom zračnom prometu i društva u cjelini, u okviru svojih nadležnosti na profesionalan, neovisan i transparentan način osigurava primjenu i sudjeluje u izradi prijedloga propisa te poduzima i druge aktivnosti koje vode unaprjeđenju cjelokupnog sustava, pri čemu surađuje sa zrakoplovnom zajednicom, nacionalnim i međunarodnim institucijama i organizacijama.

Vizija

Agencija je prepoznata kao bitan i konstruktivan element funkcioniranja i razvoja sustava civilnog zrakoplovstva na siguran, učinkovit i održiv način.

Temeljne odrednice strategije

Kontinuirana i sustavna komunikacija i suradnja sa zrakoplovnom zajednicom, međunarodnim institucijama i organizacijama;

Kontinuirano i sustavno unaprjeđivanje kompetencija zaposlenika kroz suradnju s etabliranim zrakoplovnim vlastima, institucijama i organizacijama;

Razmjena iskustava, ekspertize i resursa s partnerskim organizacijama;

Sudjelovanje u međunarodnim projektima iz područja civilnog zrakoplovstva kao pružatelj usluga;

Podrška zrakoplovnoj zajednici u razumijevanju implementacije primjenjivih propisa i standarda kao i poticanje inicijativa od zajedničkog interesa;

Zapošljavanje visoko kompetentnih i kvalitetnih kadrova dostupnih na tržištu rada;

Inzistiranje na jasno definiranim nadležnostima i odgovornostima na svim razinama Agencije;

Temeljne odrednice strategije

Sustav upravljanja kvalitetom je temelj na kojem se gradi poslovanje i kontinuirano unaprjeđivanje rada Agencije;

U postupke izrade nacrtu propisa sustavno uključiti obveznike primjene propisa i raspoložive stručnjake iz zrakoplovne zajednice;

Transparentnost u svim aspektima poslovanja Agencije.

2.2 Ciljevi Agencije

Opći ciljevi

1. Osiguravanje sigurnosti, zaštite i prava svih sudionika u civilnom zračnom prometu

2. Unaprjeđivanje i razvoj sustava civilnog zrakoplovstva

Strateški ciljevi

Naziv cilja	Oznaka	Opis cilja
Provođenje dodijeljenih ovlasti	SC 01	Osigurati nesmetanu provedbu dodijeljenih ovlasti u skladu sa Zakonom o zračnom prometu i Statutom Agencije.
Osiguranje potrebnih resursa za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije	SC 02	Osigurati potrebne ljudske, financijske i materijalne resurse u cilju osiguravanja i razvoja sposobnosti za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije u skladu s međunarodnim standardima i preporučenim praksama.
Kontinuirano održavanje i unaprjeđivanje sustava upravljanja	SC 03	Osigurati sukladnost procesa i procedura Agencije s primjenjivim domaćim i međunarodnim standardima i preporučenim praksama.
Jačanje institucionalnog položaja Agencije	SC 04	Ostvarivati i unaprjeđivati suradnju s domaćim i inozemnim nadležnim tijelima i institucijama, vezano uz sigurnost i zaštitu civilnog zračnog prometa. Organizacijom edukacija, radionica i drugih stručnih skupova unaprjeđivati suradnju sa zrakoplovnom zajednicom. Sudjelovati u međunarodnim projektima iz područja civilnog zrakoplovstva kao pružatelj usluga.

Strateški ciljevi		
Naziv cilja	Oznaka	Opis cilja
Uspostava i provedba pravnog okvira za civilno zrakoplovstvo	SC 05	Kontinuirano unaprjeđivati pravni okvir kojim se regulira civilno zrakoplovstvo s ciljem osiguranja visoke razine sigurnosti i zaštite civilnog zrakoplovstva u Republici Hrvatskoj. Razvijati nove i unaprjeđivati postojeće procedure za provedbu pravnog okvira u području civilnog zrakoplovstva.

2.3 Težišne aktivnosti Agencije u 2023. godini

Obveza godišnjeg planiranja poslovanja propisana je odredbama članka 5. stavka 4. Zakona te odredbama članka 9. stavka 2. i članka 37. stavka 2. Statuta Agencije. Godišnje planiranje poslovanja ostvaruje se izradom godišnjeg programa rada i financijskog plana za sljedeću kalendarsku godinu koje donosi Vijeće Agencije uz odobrenje Vlade Republike Hrvatske. U skladu s usvojenim strateškim okvirom utvrđuju se težišne aktivnosti Agencije za 2023. poslovnu godinu.

Težišne aktivnosti Agencije u 2023. godini koje se postavljaju ovim Programom rada predstavljaju nastavak nastojanja Agencije za kontinuiranim povećanjem sposobnosti i kapaciteta za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti, a dane su u nastavku.

R.br.	Aktivnosti Agencije u 2023. godini	Opis aktivnosti	Ključni pokazatelji uspješnosti	Poveznica sa strateškim ciljevima
1.	Certificiranje, licenciranje i kontinuirani nadzor zrakoplovnih subjekata	Planiranje i provedba certifikacije, licenciranja i kontinuiranog nadzora zrakoplovnih subjekata sukladno zakonskim obvezama i obvezama koje proizlaze iz međunarodnih sporazuma. Provedbu nadzora temeljiti na procjeni rizika za svakog pojedinog zrakoplovnog subjekta, gdje je primjenjivo.	Postupci certificiranja i licenciranja sukladno urednim i potpunim zahtjevima zrakoplovnih subjekata realizirani unutar propisanih rokova u više od 90% predmeta. Realizacija plana nadzora od 100% u svakoj ustrojstvenoj jedinici u odnosu na propisima određeni minimum i procjenu rizika, izuzevši opravdano neizvršene nadzore.	SC 01
2.	Održavanje potrebne razine stručnosti	Provoditi Plan školovanja u cilju osiguranja propisane razine stručnosti zaposlenika.	Realizacija Plana školovanja > 75%.	SC 02

R.br.	Aktivnosti Agencije u 2023. godini	Opis aktivnosti	Ključni pokazatelji uspješnosti	Poveznica sa strateškim ciljevima
3.	Pravovremeno otklanjanje nalaza utvrđenih EC, ICAO i EASA nadzorima	Pravovremeno zatvaranje nalaza međunarodnih institucija koji su u nadležnosti Agencije.	EC, ICAO i EASA - nalazi za koje je nadležna HACZ zatvoreni u prihvaćenim rokovima. EASA - Nisu izdana suplementarna izvješća vezano uz nadležnost HACZ.	SC 01 SC 03
4.	Implementacija softverskog paketa EMPIC	Projekt provoditi u skladu s revidiranim Planom implementacije.	Implementacija Projekta u predviđenim rokovima bez neopravdanih kašnjenja.	SC 02 SC 03
5.	Priprema nacрта prijedloga podzakonskih propisa	Pripremati nacрте prijedloga podzakonskih propisa u skladu s regulatornim promjenama u Republici Hrvatskoj i EU, te potrebama zrakoplovne industrije.	Izrada nacрта prijedloga podzakonskih propisa provedena u skladu s definiranim procesima te bez neopravdanih kašnjenja.	SC 01 SC 05
6.	Podrška zrakoplovnoj zajednici / zrakoplovnim subjektima	Održavati komunikaciju sa zrakoplovnom zajednicom / zrakoplovnim subjektima održavanjem stručnih skupova i drugih aktivnosti u svrhu promocije sigurnosti zračnog prometa i unaprjeđivanja zrakoplovne kulture.	Realizacija Plana održavanja stručnih skupova i drugih promotivnih aktivnosti za zrakoplovnu zajednicu / zrakoplovne subjekte > 75%.	SC 01 SC 04 SC 05
7.	Sudjelovanje u EASA Partnership programu	Sudjelovati u projektima pružanja stručne podrške EASA-i dodijeljenima u okviru ugovora o suradnji (EASA Partnership Agreement)	Realizacija ugovorenih usluga u zadanim rokovima i traženoj kvaliteti – nema značajnih primjedbi EASA-e na izvršene usluge	SC 04
8.	Osiguranje dostatnih ljudskih resursa za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije	Zaposliti i održavati dovoljan broj stručnog osoblja potrebnog za primjereno i efikasno izvršavanje obveza propisanih Zakonom o zračnom prometu.	Realizacija Plana zapošljavanja > 80%	SC 02

3. POSLOVI SIGURNOSTI I ZAŠTITE CIVILNOG ZRAČNOG PROMETA

Poslovi sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa će i u 2023. godini biti prioritetni poslovi Agencije. Nadzor sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa, certificiranje zrakoplovnih subjekata i licenciranje zrakoplovnog osoblja obavljat će se u cilju osiguravanja kontinuiranog udovoljavanja zahtjevima za obavljanje zračnog prijevoza i drugih djelatnosti u zračnom prometu od strane zrakoplovnih subjekata.

Razdoblje od zadnje dvije godine obilježila je certifikacija značajnog broja novih organizacija pod nadzorom Agencije: tri nova zračna prijevoznika (CAT) i tri nove organizacije za osposobljavanje pilota što je rezultiralo i velikim rastom broja zrakoplova uključenih u komercijalni zračni prijevoz. Tako je brojka od 27 zrakoplova uključenih u CAT s početka 2020. godine porasla na 41 zrakoplov u 2022. godini što čini porast od 52%, a u najavi je i daljnje povećanje, pri čemu ti novi prijevoznici izvode glavninu svojih operacija izvan Republike Hrvatske dok je Agencija i dalje nadležna za provođenje kontinuiranog nadzora takvih operatora. Navedene promjene utječu na volumen plana nadzora za 2023. godinu te usložnjavaju organizaciju rada i povećavaju troškove Agencije obzirom na povećani broj nadzora u inozemstvu.

3.1 Provedba nadzora, certificiranja i licenciranja

Nadzor sigurnosti civilnog zračnog prometa provodit će osnovne unutarnje ustrojstvene jedinice Agencije – sektori: Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja i Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom sa svojim unutarnjim ustrojstvenim jedinicama. Nadzor zaštite civilnog zračnog prometa provodit će Ured zaštite zračnog prometa.

Detaljni planovi nadzora izrađeni su na razini svakog sektora, odnosno odjela/odsjeka, u skladu s djelokrugom i područjima nadzora svake pojedine unutarnje ustrojstvene jedinice, i nalaze se u Prilogu 2. ovoga Programa rada.

Pri izradi planova nadzora, uzeti su u obzir podaci i iskustva prikupljena tijekom provedenih nadzora iz prethodnih godina, kao i anticipacija mogućih rizika uvjetovanih stanjem i uvjetima okruženja u kojima zrakoplovni subjekti operiraju i provode poslovne aktivnosti. Temeljem navedenog, utvrđuje se broj i učestalost, te opseg i trajanje pojedinih nadzora/inspekcija u skladu s primjenjivim propisima. Pri izradi planova nadzora vođeno je računa o osiguranju ispunjavanja propisanih zahtjeva koji su ili će biti primjenjivi u smislu ispunjavanja obveza Agencije kao nadležnog tijela u provedbi nadzora zrakoplovnih subjekata (npr. EU propisi, nacionalni propisi, ICAO standardi).

Pored toga, planovima nadzora planirani su i tzv. uvjetni nadzori u slučajevima potrebe certifikacije novih operatora, produljenja certifikata ili inicijalnog stjecanja certifikata ispitivača, pojave negativnih trendova ili narušavanja prihvatljive razine sigurnosti, zaprimanja informacija ili prijava o narušavanju sigurnosti, temeljem zahtjeva ovlaštenih organizacija vezano za promjene s obzirom na opseg odobrenja, promjene odgovornih osoba, dodavanje novih lokacija i prostora, temeljem zahtjeva za provjeru plovidbenosti zrakoplova ili temeljem zahtjeva za ishođenjem ovlaštenja za novu organizaciju, ishođenjem novih odobrenja za uporabu aerodroma, te u svrhu nadzora provedenih radova nadzora infrastrukture ili u svrhu recertifikacije organizacije za osposobljavanje.

Tijekom 2023. godine, Agencija će provoditi planove nadzora u skladu s odredbama Dijela 11. Zakona kao i primjenjivim odredbama nacionalnih i EU propisa ovisno o području odnosno subjektu nadzora, kako slijedi u nastavku.

3.1.1 Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja

Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja obavljat će poslove kontinuiranog nadzora izvođenja letačkih operacija u zračnom prostoru Republike Hrvatske, tehničke ispravnosti zrakoplova kojima se izvode letačke operacije te poslove licenciranja zrakoplovnog osoblja, a u cilju osiguravanja udovoljavanja propisanim uvjetima za sigurnu uporabu zrakoplova u civilnom zračnom prometu.

Dodatno, Sektor će obavljati poslove certificiranja organizacija, uređaja i zrakoplovnog osoblja vezano za letačke operacije, osposobljavanje i tehničku ispravnost zrakoplova i zrakoplovnih dijelova i to operatora zrakoplova, organizacija za osposobljavanje i organizacija za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti zrakoplovnog osoblja, certificiranja ispitivača pilota i zrakoplovno-medicinskih ispitivača, certificiranja uređaja za osposobljavanje koji simuliraju let te certificiranje organizacija za projektiranje, proizvodnju, vođenje kontinuirane plovidbenosti i održavanje zrakoplova i zrakoplovnih komponenti.

Certificirani subjekti predmet su daljnjeg kontinuiranog nadzora Sektora kako bi se osiguralo trajno udovoljavanje primjenjivim propisima, odnosno potvrdila valjanost certifikata koji posjeduju.

U tablici koja slijedi daje se pregled ovlaštenih/certificiranih subjekata pod nadležnošću Sektora letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja.

Vrsta subjekta	Broj subjekata
Operatori zrakoplova	16 od čega: 8 operatora koji obavljaju komercijalni zračni prijevoz A-B (CAT A-B) 3 operatora koji obavljaju komercijalni zračni prijevoz A-A (CAT A-A) 3 operatora koji obavljaju specijalizirane operacije (SPO) 2 operatora složenih zrakoplova koji obavlja nekomercijalne operacije (NCC)
Organizacije za osposobljavanje pilota aviona, helikoptera, balona i jedrilica u skladu s europskim propisima	23 od čega: 9 ATO (avioni) 2 ATO (helikopteri) 12 DTO (avioni, jedrilice)
Organizacije za osposobljavanje dispečera / operativnih kontrolora prometa	1
Organizacije za osposobljavanje padobranaca	11
Organizacije za osposobljavanje ovjesnih jedriličara	1
Organizacija za osposobljavanje parajedriličara	6
Organizacije za osposobljavanje pilota sportsko - rekreativnih zrakoplova	5

Vrsta subjekta	Broj subjekata
Organizacije za osposobljavanje za opasne robe	13
Otpremnici opasnih roba	22
Pošiljatelji opasnih roba	10
Pružatelji zemaljskih usluga prihvata i otpreme tereta certificirani za opasne robe	7
Imenovani poštanski operatori	1
Organizacije za održavanje zrakoplova	15 od čega: 12 Part 145 i 3 CAO
Organizacije za održavanje Annex I zrakoplova	5
Organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova	13
Organizacije za vođenje kontinuirane plovidbenosti Annex I zrakoplova	2
Organizacije za osposobljavanje osoba za održavanje zrakoplova	3
Operatori simulatora leta	2
Uređaji za osposobljavanje koji simuliraju let	4 od čega: 3 FNPT II (A) i 1 FTD 3 (H)
Organizacije za utvrđivanje razine jezične sposobnosti pilota i kontrolora zračnog prometa	2
Ispitivači pilota zrakoplova u skladu s europskim propisima	55
Ispitivači pilota zrakoplova u skladu s nacionalnim propisima	18
Organizacije za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti zrakoplovnoga osoblja	2
Zrakoplovno-medicinski ispitivači	18
Ukupno	265

Tablica 1: Pregled ovlaštenih/certificiranih subjekata pod nadležnošću Sektora letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja

Na temelju podataka i iskustva prikupljenih tijekom provedenih nadzora iz prethodnih godina te uzevši u obzir moguće rizike uvjetovane stanjem i uvjetima okruženja u kojima zrakoplovni subjekti operiraju i provode poslovne aktivnosti, izrađen je sljedeći Plan nadzora za 2023. godinu iz djelokruga rada Sektora:

Plan nadzora Sektora letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja u 2023. godini			
Unutarnja ustrojstvena jedinica	Subjekt/područje nadzora	Broj nadzora	
		Plan	Uvjetni
Odjel letačkih operacija i školstva	Nadzor certificiranih operatora zrakoplova	21	18
	Nadzor operatora zrakoplova prema izjavljenoj aktivnosti	5	5
	Nadzor generalne avijacije, operatora zrakoplova koji nisu složeni u nekomercijalnim operacijama i padobranskih skokova	15	4
	Nadzor organizacija uključenih u prijevoz opasnih roba	22	2
	Nadzor operatora zrakoplova i organizacija za osposobljavanje članova posade zrakoplova u inozemstvu	10	15
	Nadzor zrakoplovnih priredbi	3	2
	Nadzor odobrenih organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova u skladu s EU propisima	8	10
	Nadzor organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova u skladu s EU propisima prema izjavljenoj aktivnosti	9	13
	Nadzor odobrenih organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova i padobranaca u skladu s nacionalnim propisima	9	9
Odjel plovidbenosti	Nadzor Part 145, Part CAO, Part CAMO, Annex I, Part 147 organizacija i FSTD operatora i uređaja	61	12
	Nadzor kontinuirane plovidbenosti zrakoplova (ACAM)	13	-
	Provjera plovidbenosti zrakoplova na zahtjev stranke	-	80
	Nadzor zrakoplova u organizacijama u inozemstvu	6	-
Odjel licenciranja	Nadzor ovlaštenih ispitivača pilota zrakoplova u RH	13	11
	Nadzor ovlaštenih ispitivača pilota zrakoplova u inozemstvu	10	11
	Nadzor organizacija za utvrđivanje razine jezične sposobnosti pilota i kontrolora zračnog prometa	1	-
	Nadzor certificiranih zrakoplovno-medicinskih centara i zrakoplovno-medicinskih ispitivača	7	5

Plan nadzora Sektora letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja u 2023. godini			
Unutarnja ustrojstvena jedinica	Subjekt/područje nadzora	Broj nadzora	
		Plan	Uvjetni
Odjel bespilotnih zrakoplova	Nadzor operatora u posebnoj kategoriji	9	5
	Nadzor operatora u otvorenoj kategoriji	8	8
	Nadzor organizacija za osposobljavanje	-	2
	Nadzor provedbe ispita u podkategoriji A2	-	8
Odsjek SAFA/SACA inspekcija	RAMP inspekcije operatora zrakoplova	78	27
Ukupno		308	247

Tablica 2: Broj planiranih nadzora u 2023. godini u Sektoru letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja

Odjel letačkih operacija i školstva

Nadzor certificiranih operatora zrakoplova

U području nadzora certificiranih operatora zrakoplova Odjel u 2023. godini, u odnosu na propisima određeni minimum i procjene rizika za pojedine operatore, planira obaviti 21 planski nadzor. U 2023. godini za većinu subjekata iz ovog područja započinje novi dvogodišnji ciklus nadzora zbog čega će se nadzor u 2023. godini ponajprije usmjeriti na nadzor sustava upravljanja, osobito upravljanja promjenama. Osim toga, fokus u nadzorima bit će usmjeren i na provjeru usklađenosti operatora s regulatornim promjenama u svezi planiranja i replaniranja goriva te izvođenja letačkih operacija u svim meteorološkim uvjetima. Za 2023. godinu planirano je i 18 uvjetnih nadzora kojima će se osigurati dostatan resurs za nadzor provedbe operatorovih programa osposobljavanja i provjera zrakoplovnog osoblja, ali i za eventualne nove certifikacijske ili druge neplanske nadzore.

Nadzor operatora zrakoplova prema izjavljenoj aktivnosti

Odjel u 2023. godini planira izvršiti pet planskih nadzora u području operatora zrakoplova prema izjavljenoj aktivnosti. Naglasak nadzora je stavljen na ona područja operatorovih aktivnosti za koja su prethodnim nadzorima i procjenom rizika za pojedinog operatora utvrđeni veći rizici. Planirano je i pet uvjetnih nadzora kojima će se obuhvatiti aktivnosti za koje se unaprijed ne zna vrijeme i mjesto njihova izvođenja, poput izvođenja konkretnih specijaliziranih letačkih operacija ili provedbe operatorovih programa osposobljavanja i provjera letačke posade. Pritom će fokus u realizaciji uvjetnih nadzora svakako biti stavljen na specijalizirane operacije visokog rizika.

Nadzor generalne avijacije, operatora zrakoplova koji nisu složeni u nekomercijalnim operacijama i padobranskih skokova

U području nadzora generalne avijacije, operatora zrakoplova koji nisu složeni u nekomercijalnim operacijama i padobranskih skokova, Odjel je za 2023. godinu planirao 15 planskih nadzora koji će se obaviti na onim aerodromima i lokacijama na kojima će se takve aktivnosti tijekom sljedeće godine pretežito odvijati. Od toga će se pet planskih nadzora ciljano obaviti u svrhu provjere onih operatora koji troškove leta dijele s putnicima i/ili

izvode uvodne odnosno promotivne letove. Dodatna četiri uvjetna nadzora planirana su u svrhu osiguravanja dostatnih resursa za nepredviđene okolnosti, odnosno potrebu provedbe pojačanih nadzora u ovisnosti o intenzitetu zrakoplovnih aktivnosti u 2023. godini.

Nadzor organizacija uključenih u prijevoz opasnih roba

U području nadzora organizacija uključenih u prijevoz opasnih roba (pošiljatelji, otpremnici, pružatelji usluga prihvata i otpreme, imenovani poštanski operator i pružatelji usluge osposobljavanja za opasne robe) Odjel će u 2023. godini obaviti 22 planska nadzora i to nad onim organizacijama koje nisu bile nadzirane u prethodnom razdoblju. Osim toga, u 2023. godini započinje i primjena propisa kojim se u područje opasnih roba uvodi osposobljavanje temeljeno na kompetencijama, pa će fokus u nadzoru ovih organizacija biti usmjeren u praćenje usklađenosti s predmetnom regulatornom promjenom. Predviđena su i dva dodatna uvjetna nadzora za eventualne nove certifikacijske ili druge neplanske nadzore.

Nadzor operatora zrakoplova i organizacija za osposobljavanje članova posade zrakoplova u inozemstvu

Budući da određeni broj certificiranih operatora zrakoplova i organizacija za osposobljavanje pilota svoje aktivnosti provodi izvan Republike Hrvatske, Odjel je u 2023. godini u inozemstvu planirao obaviti 10 planskih nadzora. Tu se preventivno radi o nadzoru izvođenja letačkih operacija komercijalnog zračnog prijevoza, provedbe operatorovih programa osposobljavanja i provjeravanja posade zrakoplova te provedbe tečaja za stjecanje pilotskih ovlaštenja i certifikata. Plan se temelji na procjeni rizika za pojedinog nadziranog subjekta i vjerojatnosti provedbe relevantnog tečaja za stjecanje pilotskih ovlaštenja i certifikata. Planiran je i dovoljan broj uvjetnih nadzora u slučaju potrebe za dodatnim nadziranjem operatorovih programa osposobljavanja i provjeravanja posade zrakoplova ili tečajeva organizacija za osposobljavanje, ali i za eventualne nove certifikacijske nadzore.

Nadzor zrakoplovnih priredbi

U području nadzora zrakoplovnih priredbi zamijećen je trend povratka u stanje iz predpandemijskih godina. U tom smislu je Odjel za 2023. godinu, a u odnosu na prethodne godine, povećao broj planskih nadzora i predvidio dodatne uvjetne nadzore kojima će se osigurati adekvatan nadzor u ovom području zrakoplovnih aktivnosti.

Nadzor odobrenih organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova u skladu s EU propisima

Odjel u 2023. godini u području nadzora organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova, odobrenih u skladu s EU propisima, planira obaviti osam planskih nadzora. Za određeni broj subjekata započinje i novi dvogodišnji ciklus nadzora pa će planski nadzori u 2023. godini većinom biti usmjereni u nadzor sustava upravljanja. Dodatni, uvjetni nadzori osigurani su za nadziranje provedbe tečaja za stjecanje pilotskih ovlaštenja i certifikata, osobito od strane novijih, tj. nedavno certificiranih organizacija, ali i novo uvedenih tečajeva koji su po svojim zahtjevima složeniji.

Nadzor organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova u skladu s EU propisima prema izjavljenoj aktivnosti

U području nadzora organizacija koji temeljem Izjave obavljaju osposobljavanje pilota zrakoplova u skladu s EU propisima, Odjel u 2023. godini planira obaviti devet planskih nadzora. Osim toga, planirani su i resursi za provedbu 13 uvjetnih nadzora. Većim brojem uvjetnih nadzora nastojat će se osigurati češća prisutnost inspektora kod same provedbe tečajeva osposobljavanja, a planskim nadzorima obuhvatiti će se provjera usklađenosti ovih organizacija s primjenjivim organizacijskim zahtjevima i to kod organizacija koje su tijekom 2022. godine podnijele Izjavu ili se kod njih bila utvrdila nezadovoljavajuća usklađenost s primjenjivim propisima. Uvjetnim nadzorima osigurava se i adekvatan nadzorni resurs za dodatne takve subjekte koji bi u 2023. godini mogli podnijeti Izjavu za predmetnu aktivnost.

Nadzor odobrenih organizacija za osposobljavanje pilota zrakoplova i padobranaca u skladu s nacionalnim propisima

U području nadzora organizacija za osposobljavanje zrakoplovnog osoblja, koje su odobrene u skladu s nacionalnim propisima, Odjel u 2023. godini planira obaviti 9 planskih nadzora. Sukladno procjeni rizika fokus nadzora bit će usmjeren na organizacije koje osposobljavaju padobrance, a kod ostalih organizacija tamo gdje se očekuje provedba teoretskih i praktičnih osposobljavanja. Ovisno o obimu i intenzitetu provedbe samih tečajeva, za gore navedeno je predviđen i dovoljan broj uvjetnih nadzora.

Odjel plovidbenosti

Odjel plovidbenosti obavlja poslove certifikacije i nadzora zrakoplova, kao i certifikaciju i nadzor organizacija za vođenje kontinuirane plovidbenosti i održavanje zrakoplova i zrakoplovnih komponenti temeljem odredbi Zakona te Uredbe Komisije (EU) br. 748/2012 i 1321/2014 kao i Pravilniku o gradnji, obnovi, održavanju i kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova na koje se ne primjenjuje Uredba (EU) 2018/1139 («Narodne novine» broj 134/20 i 124/21) za slučaj kada se radi o tzv. Annex I zrakoplovima.

Planom nadzora obuhvaćene su sve ovlaštene organizacije (Part 145, Part CAMO, Part CAO, Annex I, Part 147 i FSTD) najmanje jednom u kalendarskoj godini pri čemu je uzeto u obzir da se u određenom dvogodišnjem ciklusu nadzora organizacije izvrši nadzor nad svim njenim aktivnostima u sklopu odobrenih ovlaštenja.

Vezano za Part 145, Part CAO i Annex I organizacije za održavanje zrakoplova, planirani nadzori bit će obavljani tijekom radova održavanja u svrhu nadziranja postupaka organizacije prilikom stvarnog rada na održavanju zrakoplova. Na taj način zrakoplovni inspektori će moći utvrditi praktičnu primjenu procedura u skladu s odobrenim priručnikom organizacije i direktno sugerirati moguća poboljšanja u njihovom procesu.

Dodatno, prilikom nadzora Part 145 organizacija provoditi će se i radionice obzirom na značajne promjene u regulativi vezano za implementaciju SMS-a.

Što se tiče FSTD organizacija, kod njih se jednom godišnje nadzire certificirani uređaj, dok se sama organizacija nadzire jednom u ciklusu od dvije godine.

Planom nadzora za 2023. godinu predviđeni su i dodatni nenajavljeni (uvjetni) nadzori u slučaju certifikacije novih organizacija kao i nadzori organizacija koji će se provoditi na temelju procjene rizika koji imaju mogući utjecaj na sigurnost gdje su uzete u obzir nepravilnosti utvrđene tijekom prijašnjih nadzora pojedine organizacije, kompleksnost same organizacije, starost organizacije, broj različitih tipova zrakoplova u odobrenim ovlaštenjima organizacije, promjene odgovornih osoba unutar organizacije, značajno povećanje ili smanjenje količine posla, uvođenje novih tipova zrakoplova, odlazak dugogodišnjih zaposlenika i prijem novih zaposlenika, financijska stabilnost organizacije i slično.

Uvjetno planirani nadzori temelje se na analizi prethodnih godina o broju zahtjeva za certifikacijom ili proširenjem opsega ovlaštenja i broju izvanrednih inspekcijskih nadzora organizacija.

Temeljem provedene analize nalaza utvrđenih tijekom prethodno izvršenih nadzora zrakoplova te procjenom rizika koji bi mogli utjecati na sigurnost letenja zrakoplovom, planirano je 13 nadzora kontinuirane plovidbenosti zrakoplova (ACAM) u 2023. godini. Planom nisu obuhvaćene kategorije Annex I zrakoplova kao što su jedrilice, ultralaki zrakoplovi i baloni zbog toga jer zrakoplovni inspektori Odjela obavljaju veliki broj redovnih provjera za produženje plovidbenosti tih kategorija zrakoplova, a što se smatra dostatnim u smislu osiguranja njihove kontinuirane plovidbenosti.

Planom provjere plovidbenosti zrakoplova predviđen je pregled ukupno 80 zrakoplova. Plan je izrađen na osnovi realizacije planova provjere plovidbenosti iz prethodnih godina, te je dosadašnje iskustvo u izradi planova na ovaj

način pokazalo da su oni točni na razini cca. +/-10%. Vlasnici/operatori zrakoplova u slučaju organiziranog pregleda plovidbenosti većeg broja zrakoplova bit će izuzeti od plaćanja troškova na ime dnevnica i troškova putovanja inspektora. Planom za 2023. godinu predviđena su četiri takva organizirana pregleda (Sinj, Čakovec, Osijek i Rijeka) koji su određeni prema broju zrakoplova u regiji, te na način da je obuhvaćen veći dio Republike Hrvatske. Dodatno, tijekom organiziranog pregleda većeg broja zrakoplova planiraju se provoditi i radionice s vlasnicima/operatorima zrakoplova u svrhu promocije sigurnosti u zrakoplovstvu, njihove edukacije te odgovora na njihova eventualna pitanja.

Odjel licenciranja

Odjel licenciranja će u 2023. godini nastaviti obavljati poslove licenciranja zrakoplovnog osoblja te certifikaciju i nadzor ispitivača pilota, zrakoplovno medicinskih ispitivača i tijela/organizacija za testiranje razine jezične sposobnosti pilota i kontrolora zračnog prometa. Broj važećih dozvola izdanih od strane Odjela licenciranja zaključno sa 2022. godinom prikazan je u sljedećoj tablici:

VRSTA DOZVOLE	BROJ DOZVOLA		UKUPNO
DOZVOLA PILOTA – AVION (PART-FCL)	PPL(A)	375	980
	CPL(A)	202	
	ATPL(A)	403	
DOZVOLA PILOTA – HELIKOPTER (PART-FCL)	PPL(H)	0	32
	CPL(H)	22	
	ATPL(H)	10	
DOZVOLA PILOTA – JEDRILICA (PART-SFCL)	SPL	99	99
DOZVOLA PILOTA – BALON (PART-BFCL)	BPL	6	6
DOZVOLA PADOBRANACA	679		679
DOZVOLA PILOTA PARAJEDRILICE	543		543
DOZVOLA PILOTA OVJESNE JEDRILICE	85		85
DOZVOLA PILOTA PADOBRANA S POGONOM	6		6
DOZVOLA PILOTA SPORTSKO REKREATIVNOG ZRAKOPLOVA	Klasa I	85	159
	Klasa II	69	
	Klasa III	4	
	Klasa IV	1	
KONTROLOR ZRAČNOG PROMETA (ATC)	ATC	307	356
	ATC – student	49	
DOZVOLA ODRŽAVANJA ZRAKOPLOVA (PART-66)	PART 66	504	504
DISPEČERI LETA/ OPERATIVNI KONTROLORI PROMETA	FDO/ FOO	51	51
UKUPNO			3.500

Tablica 3: Pregled broja važećih dozvola zrakoplovnog osoblja u nadležnosti Odjela licenciranja

U 2023. godini, Odjel će raditi na unaprjeđenju kompetencija ispitivača i njihovoj standardizaciji. U tu svrhu će se, u suradnji s Odjelom letačkih operacija i školstva, organizirati radionice i standardizacijske tečajeve za ispitivače pilota.

Radionice će biti bazirane na performansama te će naglasak će biti na nedostacima uočenim prilikom nadzora ispitivača. Održat će se minimalno dvije radionice, jedna za ispitivače u generalnoj avijaciji, a druga za ispitivače u komercijalnom zrakoplovstvu.

Odjel tijekom 2023. nastavlja s redovitim poslovima provođenja teorijskih ispita za stjecanje dozvola i ovlaštenja pilota, dozvola osoblja za održavanje zrakoplova i dispečera leta/operativnog kontrolora zračnog prometa. U tu svhu, Odjel planira i izradu novih ispitnih pitanja i to prije svega za stjecanje dozvola privatnih pilota aviona i pilota sportsko-rekreativnih zrakoplova. Za te potrebe Odjel će koristiti i resurse drugih odjela Agencije kako bi se postigla što veća kvaliteta ispinih pitanja.

Pri planiranju nadzora naglasak je stavljen na zahtjeve primjenjivih propisa vezano za ciklus, opseg, vrstu i frekvenciju nadzora koji je potrebno provoditi. Dodatno su planirani i uvjetni nadzori u slučaju da Odjel utvrdi postojanje negativnih trendova u provođenju provjera na koje je potrebno reagirati pojačanim nadzorom.

Isto tako, predviđeni su i dodatni resursi za certificiranje i posljedično nadzor novih organizacija i ispitivača kao i za eventualne zahtjeve za produljenje valjanosti certifikata ispitivača.

U 2023. godini Odjel planira započeti s izdavanjem nacionalnih dozvola pilota i dozvola padobranaca u računalnoj aplikaciji EMPIC. Kako bi se to ostvarilo, Odjel mora izmijeniti primjenjive nacionalne propise kojima su definirani izgledi dozvola te definirati plan implementacije. Testno razdoblje će se planirati tako da se osigura što manje opterećenje zrakoplovne industrije.

Odjel tijekom 2023. godine planira i implemtaciju EMPIC OAS sustava, koji će se koristiti za obavljanje poslova certifikacije i kontinuiranog nadzora ispitivača pilota, organizacija za testiranje razine jezične sposobnosti, zrakoplovno medicinskih ispitivača (AME) i zrakoplovno medicinskih centara (AeMC).

Odjel se u 2023. također planira aktivno uključiti u projekte digitalizacije HACZ-a te usmjeriti povećane napore kako bi što prije mogao koristiti nove tehnologije i funkcionalnosti digitalnog društva, a sve u svrhu rasterećenja industrije i oslobađanja resursa Odjela koji se trenutno koriste na povećano administriranje.

Odsjek zrakoplovne medicine

Odsjek zrakoplovne medicine obavljat će poslove medicinske certifikacije zrakoplovnog osoblja te certifikaciju i nadzor zrakoplovno-medicinskih centara (AeMC) i zrakoplovno-medicinskih ispitivača (AME).

U nastavku se daje pregled izdanih certifikata/izvješća o zdravstvenoj sposobnosti u 2022. godini, a koji će biti predmetom nadzora u 2023. godini:

VRSTA CERTIFIKATA/IZVJEŠĆA O ZDRAVSTVENOJ SPOSOBNOSTI	UKUPNO
Kategorija 1	801
Kategorija 2	165
LAPL	211
Medicinski izvještaj kabinske posade	183
Kategorija 3	284
UKUPNO	1.644

Tablica 4: Pregled broja izdanih certifikata/izvješća o zdravstvenoj sposobnosti u 2022. godini

Krajem 2023. godine, Odsjek će organizirati godišnju obuku za obnavljanje znanja iz zrakoplovne medicine (AME Refresher Training). Obuka će ponovno imati međunarodni karakter te se očekuje prisustvo velikog broja zrakoplovno-medicinskih ispitivača i specijalista zrakoplovne medicine iz zemalja u okruženju. Odsjek će u tu svrhu angažirati priznate hrvatske i inozemne stručnjake iz područja zrakoplovne medicine. U seminar osvježavanja znanja će aktivno biti angažirani i zrakoplovni psiholozi, a sve u svrhu pojačanog rada na promociji mentalnog zdravlja pilota.

Odsjek će se tijekom 2023. godine aktivno uključiti u program promocije sigurnosti kroz promociju zdravlja zrakoplovnog osoblja. Poseban naglasak će se dati na važnost mentalnog zdravlja te na upozoravanje na uočene trendove sve nezdravijeg stila života, koji nerijetko rezultiraju smanjenjem ili gubitkom zdravstvene sposobnosti zrakoplovnog osoblja.

Odjel bespilotnih zrakoplova

Uz redovite aktivnosti nadzora operatora i letačkih operacija sustavima bespilotnih zrakoplova, u 2023. godini Odjel bespilotnih zrakoplova planira nastaviti aktivnosti sa svrhom omogućavanja što lakšeg pristupa mogućnostima izvođenja letačkih operacija sustavima bespilotnih zrakoplova u okviru primjenjivih propisa.

Odjel će u skladu sa svojim resursima provoditi redoviti nadzor operacija u otvorenoj kategoriji, kao i nadzor operatora koji izvođe operacije u okviru izdanih Odobrenja za rad u posebnoj kategoriji. I dok će se nadzori na oba ova područja provoditi u skladu s precizno utvrđenim planovima, nadzor operacija u otvorenoj kategoriji će se, kao i u proteklom razdoblju, dodatno oslanjati na kontinuirani razvoj suradnje s drugim državnim tijelima, poglavito policijom, kako bi se Odjelu zajamčio pristup informacijama s terena neophodnima za postupanje. Naime, Odjel ne raspolaže s resursima koji bi omogućili prisutnost inspektora barem u reprezentativnom broju situacija u kojima postoji potencijal za korištenje sustava bespilotnih zrakoplova u otvorenoj kategoriji, pa će se ovoj suradnji poklanjati posebna pažnja.

Pojavom legalnog okvira za uspostavu UAS zemljopisnih područja, za očekivati je da će sve više operatora u otvorenoj kategoriji koristiti ovu mogućnost za obavljanje operacija izuzetih od pojedinih pravila bez poduzimanja složenog postupka za ishođenje Odobrenja za rad u posenoj kategoriji. Uočen je i trend povećanja organiziranja zrakoplovnih priredbi koje uključuju pokazne letove sustava bespilotnih zrakoplova pa Odjel planira provoditi i nadzor operacija u UAS zemljopisnim područjima i zrakoplovne priredbe koje uključuju operacije sustava bespilotnih zrakoplova.

U proteklom razdoblju izuzetno je dobro prihvaćena inicijativa Odjela za omogućavanje polaganja ispita za udaljene pilote u potkategoriji A2 na različitim lokacijama u Republici Hrvatskoj pa će se tom aktivnošću nastaviti i u 2023. godini pri čemu je bitno naglasiti značaj uspješe suradnje s Hrvatskom gorskom službom spašavanja po pitanju logističke i ljudske potpore pri organizaciji i provođenju ovih ispita.

Odjel će kontinuirano raditi na podizanju kompetencija svojih zaposlenika pa će tako jedan djelatnik u 2023. godini početi pohađati školovanje u području održavanja zrakoplova, što će Odjel pripremiti za nadolazeće promjene koje će nastupiti uvođenjem certificirane kategorije operacija sustava bespilotnih zrakoplova. Pored toga, u 2023. godini odjel planira i resurse za pohađanje osposobljavanja svojih djelatnika u području operacija sustava bespilotnih zrakoplova koja će se pojaviti kao raspoloživa na tržištu.

U 2023. godini djelatnici Odjela će sudjelovati u radu domaćih i međunarodnih tijela koja se bave tematikom iz nadležnosti Odjela poput izrade zajedničkih EU ispitnih pitanja za udaljene pilote u posebnoj kategoriji, sastancima EASA stručnih tijela - UAS TeB, aktivnostima plana za zaštitu od požara u Republici Hrvatskoj, konferencijama s tematikom dronova i drugo.

U svrhu optimizacije resursa i daljnjeg poboljšanja pristupačnosti usluga njihovim korisnicima, Odjel će nastaviti razvoj svojih organizacijskih procesa korištenjem naprednih tehnologija. Stoga će Odjel u 2023. godini nastaviti uvođenje sustava EMPIC u svoje procese, iskoristiti sve mogućnosti novog sustava za uredsko poslovanje, te postepeno težiti ka potpunom izbacivanju tradicionalnih metoda vođenja administrativnih postupaka.

Važna aktivnost Odjela je i suradnja sa zainteresiranom zajednicom. U tu svrhu Odjel će i u 2023. godini nastaviti objavljivati upute i korisne informacije uobičajenim kanalima, razvijati i poboljšavati odjelske mrežne stranice, organizirati radionice za zainteresiranu javnost, raditi na medijskoj prisutnosti Odjela putem objava stručnih članaka, video uradaka i sl.

Tablica ispod prikazuje trenutni broj subjekata u području bespilotnih zrakoplova, a za napomenuti je da se iskazane brojke mijenjaju na dnevnoj bazi.

Vrsta subjekta	Broj subjekata
Registrirani operatori sustava bespilotnih zrakoplova (uključuje operatore u posebnoj kategoriji)	2.107
Operatori sustava bespilotnih zrakoplova u posebnoj kategoriji	8
Osposobljeni udaljeni piloti u podkategoriji A1/A3	3.717
Osposobljeni udaljeni piloti u podkategoriji A2	576

Tablica 5: Pregled broja UAS subjekata u nadležnosti Agencije

Odsjek SAFA/SACA inspekcija

Godišnji plan i potreban broj inspekcijskih nadzora na stajankama aerodroma u Republici Hrvatskoj temelji se na zajednički usvojenoj sustavnoj koordinaciji (tzv. "System Wide Coordination - SWC") EASA-e odnosno operatora dodijeljenih u dvije kategorije, tzv. „Layer 1“ i „Layer 2“ operatori. Navedeno zahtjeva promjenu dosadašnjeg načina planiranja gdje su se Ramp inspekcije na aerodromima uz obalu provodile tijekom turističke sezone u dane vikenda. Novi pristup zahtijeva, za operatore iz kategorije „Layer 1“, prilagodbu rasporeda inspekcija prema najavljenom redu letenja pojedinih operatora kako bi se obuhvatili svi dodijeljeni „Layer 1“ operatori.

Osim na većim aerodromima u Republici Hrvatskoj, Ramp inspekcije će se nastaviti provoditi i na manjim aerodromima uz obalu prema kojima se uglavnom obavljaju nekomercijalne letačke operacije zrakoplovima iz Europske unije i trećih zemalja, a koji su podložni Ramp inspekcijama sukladno dijelu ARO.RAMP Uredbe Komisije (EU) br. 965/2012. Početkom 2023. godine Republika Hrvatska postaje 27 članica 'schengenskog' prostora te posljedično dolazi do liberalizacije kontrole osobnih dokumenta i u zračnom prometu. Stoga je za očekivati povećanje broja letačkih operacija stranih zrakoplova i na manje aerodrome uz obalu.

Prema prihvaćenoj EASA-inoj matematičkoj metodi izračuna potrebnog broja Ramp inspekcija, ukupni planirani broj inspekcijskih nadzora zrakoplova na svim aerodromima u Republici Hrvatskoj u 2023. godini iznosi 105 pregleda što se predviđa izvršiti kroz ukupno 29 redovnih izlazaka te 2 uvjetna izlaska na sve aerodrome u Republici Hrvatskoj.

3.1.2 Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom

Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom obavljat će poslove kontinuiranog nadzora udovoljavanja propisanim zahtjevima od strane operatora aerodroma/helidroma, pružatelja zemaljskih usluga te ovlaštenih organizacija za stručno osposobljavanje za obavljanje poslova od značaja za sigurnost zračnog prometa na aerodromu, poslove kontinuiranog nadzora udovoljavanja propisanim zahtjevima od strane pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, te nadzor ekonomske sposobnosti subjekata u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske. Sektor će intenzivno raditi na punjenju baze podataka programskog paketa EMPIC i potpunom iskorištenju Centrix2 paketa, kako bi se prilagodilo zakonskim obvezama. Planira se unaprijediti sustav osposobljavanja, kako bi bio efikasniji i fleksibilniji i tako se skratilo vrijeme potrebno za kvalifikaciju zrakoplovnih inspektora.

U tablici koja slijedi daje se pregled certificiranih subjekata pod nadležnošću Sektora aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom.

Vrsta subjekta	Broj subjekata
Aerodromi sa svjedodžbom aerodroma	9
Aerodromi/helidromi s odobrenjem za uporabu	16 od čega: 15 aerodroma 1 helidrom
Organizacije za stručno osposobljavanje za obavljanje poslova od značaja za sigurnost zračnog prometa na aerodromu	8
Pružatelj usluga u zračnoj plovidbi	1 od čega: Sjedište Hrvatske kontrole zračne plovidbe d.o.o. Podružnica Zagreb/Lučko Podružnica Split/Brač Podružnica Dubrovnik Podružnica Zadar Podružnica Istra/Kvarner Podružnica Osijek
Organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa	2
Ukupno	36

Tablica 6: Pregled certificiranih subjekata pod nadležnošću Sektora aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom

Obzirom na nadležnost i djelokrug rada Sektora, izrađen je sljedeći Plan nadzora za 2023. godinu:

Plan nadzora Sektora aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom u 2023. godini			
Unutarnja ustrojstvena jedinica	Subjekt/područje nadzora	Broj nadzora	
		Plan	Uvjetni
Odjel aerodroma	Operatori aerodroma kojima je izdana Svjedodžba aerodroma	16	5
	Operatori aerodroma/helidroma kojima je izdano Odobrenje za uporabu	7	1
	Organizacije za stručno osposobljavanje	5	-
	Pružatelji zemaljskih usluga	-	15
Odjel usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom	HKZP Sjedište	2	2
	Podružnica HKZP - Dubrovnik	2	-
	Podružnice HKZP – Istra/Kvarner (Pula, Lošinj, Rijeka)	2	-
	Podružnica HKZP - Osijek	-	1
	Podružnica HKZP – Split/Brač	2	-
	Podružnica HKZP - Zadar	1	-
	Podružnica HKZP – Zagreb/Lučko	1	1
	Organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa (HKZP)	2	3
	Organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa (HUSK)	1	1
Ukupno		41	29

Tablica 7: Broj planiranih nadzora u 2023. godini u Sektoru aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom

Planom nadzora za 2023. godinu nastavlja se praksa da se planiranje temelji ne samo na zahtjevima primjenjivih propisa za područje/predmet nadzora već i na procjeni rizika (*risk based oversight*) organizacija u nadležnosti i djelokrugu rada Sektora. Također će važan faktor predstavljati mjere povodom pandemije bolesti COVID-19 tako da će dio nadzora biti proveden na daljinu. Drugi faktor na kojeg treba u 2023. godini obratiti pozornost je činjenica da će pojedini subjekti imati tijekom zimske sezone značajan pad prometa, tako da će prije ljetne sezone 2023. godine trebati pažljivije provjeriti reaktivaciju njihovih usluga, a osobito u aspektu kompetencija osoblja.

Budući da sad već postoji iskustvo iz prethodnog razdoblja nadzora, pri planiranju će se težište stavljati na područja u kojima su uočeni nedostaci i tako racionalizirati ukupni opseg nadzora. U slučaju reaktivacije pojedinih aerodroma na vodi, za što postoji naznaka, planirat će se aktivnosti vezane za njihovo odobrenje.

Planom nadzora za 2023. godinu iz područja ATM/ANS obuhvaćen je i nadzor promjena vezanih za implementaciju Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/373, a koja će se obaviti tijekom redovnih nadzora. U 2023. godini osobita pažnja će biti posvećena nadzoru sustava upravljanja, kako na aerodromima tako i u HKZP-u.

Planom nadzora za 2023. godinu planirani su uvjetni nadzori, i to za područje:

- aerodroma - eventualno certificiranje i posljedično nadzor novih organizacija; nadzor u slučaju pojave negativnih trendova ustanovljenih analizom Odjela te promjena za koje je identificirana potreba.
- ATM/ANS – ad hoc nadzor temeljem:
- indikacije o potencijalnoj ugroženosti sigurnosti;
- obavijesti o promjenama funkcionalnog sustava koje pružatelj usluga u zračnoj plovidbi sukladno Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2017/373 prijavljuje a za koje je odlučeno da će biti predmetom nadzora;
- zahtjeva za odobrenje promjena u organizaciji za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa sukladno Uredbi Komisije (EU) 2015/340 ili promjena kod pružatelja usluga sukladno Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2017/373;
- utvrđivanja udovoljavanja zahtjevima primjenjivim na osobe prije izdavanja dozvole kontrolora zračnog prometa, ovlaštenja ili posebne ovlasti.

Odjel aerodroma

Primarni zadatak Odjela aerodroma u 2023. godini je provedba kontinuiranog nadzora certificiranih aerodroma i organizacija za stručno osposobljavanje. Obzirom da su objavom Pravilnika o pružanju zemaljskih usluga („Narodne novine“ broj 84/22) prestala važiti Odobrenja izdana od strane Agencije, nadzor pružatelja zemaljskih usluga planiran je ukoliko za njim bude potrebe. Agencija će, bez obzira na ukinuta Odobrenja, navedene nadzore provesti sukladno odredbama Uredbe Komisije (EU) br. 2018/1139. Iz tog razloga, za 2023. godinu planiran je veći broj uvjetnih nadzora pružatelja zemaljskih usluga. Prestankom važenja Odobrenja izdanih od strane Agencije veća je odgovornost prešla na operatore aerodroma te će se tijekom planiranih nadzora operatora aerodroma posebno voditi računa na uspostavljene odnose i obveze između operatora aerodroma i pružatelja zemaljskih usluga, a sve u svrhu održavanja i povećavanja prihvatljive razine sigurnosti na aerodromima.

Kontinuirani nadzor operatora aerodroma obuhvaća nadzor pravnih osoba koje upravljaju aerodromima i nadzor infrastrukture aerodroma, a što se posebno odnosi na nadzor:

- sustava upravljanja operatora aerodroma i sustava upravljanja sigurnošću,
- sustava upravljanja promjenama,
- sustava upravljanja sigurnošću aeronautičkih podataka,
- ugovorenih aktivnosti,
- sporazuma i provedbu istih između operatora aerodroma i pružatelja usluga (zemaljskih usluga i usluga u zračnom prometu),
- kontrole površine s ograničenjem prepreka oko aerodroma te usklađenost sadržaja objavljenih aerodromskih karata i označavanje prepreka,
- održavanja infrastrukturnih objekata aerodroma uključivo i stanje svjetlosnih sustava koji služe za prilaženje, uzlijetanje i slijetanje zrakoplova te kretanje zrakoplova po zemlji,
- spasilačko-vatrogasne zaštite na aerodromu i postupaka za slučaj izvanrednog događaja na aerodromu,
- postupaka zaštite zrakoplova od naleta ptica i drugih životinja na području aerodroma,
- postupaka u slučaju smanjene vidljivosti u lošim vremenskim uvjetima,
- provedbe mjera sigurnosti zračnog prometa tijekom radova na aerodromu,
- upravljanje postupcima i sigurnošću na stajanci,

- održavanje vozila, sredstava i druge opreme,
- stručnu osposobljenost zaposlenika operatora aerodroma,

Planiranim nadzorima provest će se provjera usklađenosti sa zahtjevima proizašlim iz europske i nacionalne regulative.

Uz navedeni nadzor operatora aerodroma Odjel će, sukladno Pravilniku o stručnom osposobljavanju za poslove od značaja za sigurnost zračnog prometa na aerodromu („Narodne Novine“ broj 69/16) provoditi nadzor školskih centara, a sve u svrhu kontinuiranog nadzora provedbe obuke radnika pružatelja zemaljskih usluga. Na ovaj način, a vezano uz prethodno spomenuta ukinuta Odobrenja pružateljima zemaljskih usluga, Agencija će svoju pozornost usmjeriti na kvalitetu školovanja koja bi posljedično trebala dovesti do više kvalitete i sigurnosti samih procesa koje radnici koji su prošli obuku obavljaju. Prethodne godine pokazale su da se podizanjem kvalitete obuke radnika povećava sigurnost i kvaliteta u provedbi procesa pružanja zemaljskih usluga što predstavlja preventivni i prediktivni način rješavanja mogućih događaja.

Odjel aerodroma će, uz prethodno navedeno, u 2023. godini u suradnji s Odjelom letačkih operacija obavljati poslove registracije i evidencije površina za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova.

U poslove iz djelokuga rada Agencije, a koje obavlja Odjela aerodroma spadaju:

- izdavanja posebnih uvjeta za postavljanje i gradnju zrakoplovnih prepreka,
- izdavanje posebnih uvjeta i potvrda glavnih projekata u procesu gradnje (projektiranje i građenje) za objekte na aerodromima, u blizini aerodroma i radionavigacijskih uređaja te za objekte koji bi svojim položajem i gabaritima mogli predstavljati opasnost za sigurnost zračnog prometa (Navedeno se u velikoj većini provodi kroz sustav eKonferencije te je pri korištenju sustava uočen prostor za poboljšanje istog iz domene zračnog prometa, te će se ista predložiti administratoru sustava eKonferencija),
- izdavanje mišljenja i suglasnosti na prostorne planove županija, gradova i općina u postupku njihove izrade i donošenja,

Te će poslove Odjel nastaviti kontinuirano obavljati tijekom 2023. godine. Izdavanje posebnih uvjeta i potvrda glavnih projekata velikim dijelom provodi se kroz sustav eKonferencije Ministarstva graditeljstva, prostornog uređenja i državne imovine. U tu svrhu planirane su pripremne aktivnosti kojima bi se na još bolji i lakši način omogućilo rješavanje ovih poslova (provjera mogućnosti bolje integracije u ISPU (Informacijski Sustav Prostornog Uređenja) a sve u svrhu bržeg i jednostavnijeg rješavanja zahtjeva stranaka.

Obzirom na činjenicu da su zračne luke Franjo Tuđman, Split i Dubrovnik u 2022. godini po prometu putnika dosegle i prešle brojku od dva milijuna putnika, u skladu s odredbama Pravilnika o pružanju zemaljskih usluga i Direktivi Vijeća 96/67/EZ, Agencija će tijekom 2023. godine izraditi i raspisati natječaj za odabir drugog pružatelja zemaljskih usluga na navedenim aerodromima. Glavninu poslova u pripremi i objavi natječaja obaviti će Odjel u koordinaciji s Uredom zrakoplovnog prava te su iz istog razloga za 2023. godinu u tu svrhu planirani potrebni resursi u Odjelu.

Za svibanj 2023. godine planiran je nadzor Europske agencije za sigurnost zračnog prometa (EASA) u domeni aerodroma te se prilikom planiranja aktivnosti posebna pozornost vodila na preraspodjelu resursa koji uključuju i sve aktivnosti potrebne za provedbu planiranog nadzora. Najavljeni nadzor u trajanju od tjedan dana bit će proveden nad Agencijom, a usmjeren na rad i postupke u Odjelu te će uključivati i jednodnevni nadzor jedne ili dviju zračnih luka.

Uz sve prethodno navedeno Odjel će i u 2023. godini raditi na izradi nacрта propisa iz područja aerodroma u suradnji s drugim odjelima Agencije te voditi statistiku o prevezenim putnicima, teretu i pošti na aerodromima.

Također su planirani resursi za provedbu radionica sa zrakoplovnom industrijom (aerodromi s Odobrenjem za uporabu i aerodromi sa Svjedodžbom).

Od ostalih aktivnosti Odjel aerodroma će u 2023. godini pratiti realizaciju postojećih projekata vezanih uz održavanje, dogradnju i gradnju na zračnim lukama.

Odjel usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom

Odjel usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom provodi poslove certifikacije i nadzora pružatelja usluga u zračnoj plovidbi i organizacija za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa. U Republici Hrvatskoj je Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o. (u daljnjem tekstu: HKZP) certificirana za pružanje usluga u zračnoj plovidbi, temeljem Provedbene uredbe Komisije (EU) 2017/373.

Odjel provodi nadzor nad:

- Operativnim uslugama u zračnom prometu (ATS);
- Uslugama komunikacije, navigacije i nadzora (CNS);
- Uslugama zrakoplovne meteorologije (MET);
- Uslugama zrakoplovnog informiranja (AIS);
- Uslugama oblikovanja letačkih postupaka (FPD);
- Funkcijom upravljanja zračnim prometom (ASM);
- Funkcijom upravljanja protokom zračnog prometa (ATFM).

Odjel provodi kontinuirani nadzor nad certificiranim organizacijama za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa:

- HKZP (vrste osposobljavanja koje provodi: osnovno osposobljavanje, osposobljavanje za ovlaštenje, osposobljavanje za lokaciju, kontinuirano osposobljavanje, osposobljavanje za praktične instruktore (STDI/OJTI), osposobljavanje za ocjenjivače);
- Hrvatsko učilišno središte za kontrolu zračnog prometa – HUSK (vrste osposobljavanja koje provodi: osnovno osposobljavanje, osposobljavanje za praktične instruktore (STDI)).

Temeljem identificiranih rizika Odjel je izradio Plan nadzora za 2023. godinu kojim su obuhvaćene sve aktivnosti vezano uz nadzor. U skladu s planom, obaviti će se dva nadzora sjedišta HKZP-a, te ovisno o identificiranom riziku jedan ili dva nadzora svake podružnice.

U 2023. godini završava dvogodišnji ciklus nadzora pružatelja usluga u zračnoj plovidbi prema zahtjevima Uredbe (EU) 2017/373, dok započinje ciklus nadzora organizacije za osposobljavanje HKZP prema Uredbi 2015/340, a organizaciji za osposobljavanje HUSK završava 2023. godine.

Obzirom da i pružatelj usluga u zračnoj plovidbi i organizacije za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa podliježu primjenjivim odredbama Uredbi vezano uz upravljanje promjenama, Odjel u sklopu svojih redovnih aktivnosti odobrava njihove promjene. Osim općenitih promjena, pružatelj usluga u zračnoj plovidbi upravlja promjenama funkcionalnog sustava gdje je obavezan za svaku takvu promjenu pisanim putem obavijestiti Odjel. Odjel temeljem definiranih kriterija odlučuje hoće li pojedina promjena funkcionalnog sustava biti predmetom nadzora. Ukoliko je predmetom nadzora, nadležni inspektori provode nadzor i odobravaju argument promjene prije puštanja promjene u operativni rad. S obzirom na navedeno Odjel ATM/ANS u 2023. godini planira aktivnosti vezano uz nadzor promjena pružatelja usluga i organizacija za osposobljavanje kontrolora zračnog prometa.

U sklopu svojih redovnih aktivnosti Odjel odobrava sljedeće dokumente i njihove izmjene i dopune:

- planove i tečajeve osposobljavanja kontrolora zračnog prometa;
- programe osposobljavanja pomoćnog zrakoplovnog osoblja;
- sheme stručnosti za lokaciju;
- procedure za upravljanje promjenama koje ne zahtijevaju prethodno odobrenje HACZ-a;
- procedure za upravljanje promjenama funkcionalnog sustava;
- proceduru za otkrivanje slučajeva zloupotrebe psihoaktivnih tvari od strane kontrolora zračnog prometa;
- postupak za minimalni razmak između vozila i zrakoplova u vožnji po tlu;
- postupak za minimalna razdvajanja radi primjene unutar određenog dijela zračnog prostora;
- postupak za zrakoplovnu pokretnu uslugu (komunikacije zrak-zemlja) – usluga letnih informacija;
- postupci koji su primjenljivi za početak i nastavak operacija pri smanjenoj vidljivosti;
- instrumentalni letni postupci.

Osim odobravanja gore navedenih dokumenata Odjel ATM/ANS obavlja prihvaćanje postupaka provjere radionavigacijskih sustava sa zemlje i iz zraka.

U sklopu nadzora interoperabilnosti u mreži upravljanja zračnom prometom, a temeljem Uredbe (EZ) br. 552/2004 Europskog parlamenta i Vijeća o interoperabilnosti Europske mreže za upravljanje zračnim prometom Odjel kontinuirano provjerava sukladnost dostavljenih EZ izjava o sukladnosti te pripadajućih tehničkih dosjea podnijetih od strane pružatelja usluga u zračnoj plovidbi te održava bazu EZ izjava o sukladnosti.

3.1.3 Ured zaštite zračnog prometa

Nadzor u području zaštite civilnog zračnog prometa temelji se, pored aktivnosti u područjima zakonodavstva i osposobljavanja/certificiranja, primarno na mjerama kontrole kvalitete zaštite civilnog zračnog prometa te institutima i ovlastima nadzora sigurnosti određenim člankom 133. Zakona. Mjere kontrole kvalitete zaštite civilnog zračnog prometa predstavljaju postupke procjene usklađenosti primijenjenih mjera zaštite zračnog s Uredbom (EZ) br. 300/2008 o zajedničkim pravilima u području zaštite civilnog zračnog prometa (SL L 97, 9.4.2008.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) 300/2008), Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2015/1998 o utvrđivanju detaljnih mjera za provedbu zajedničkih osnovnih standarda iz područja zaštite zračnog prometa (SL L 299/1, 14.11.2015.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2015/1998) i Nacionalnim programom zaštite civilnog zračnog prometa, Izdanje 4 (Odluka Vlade Republike Hrvatske od 24. svibnja 2018. godine).

Mjere kontrole kvalitete određene su Nacionalnim programom kontrole kvalitete zaštite civilnog zračnog prometa, Izdanje 2 (Odluka Vlade Republike Hrvatske od 24. svibnja 2018. godine) a usklađene su s Uredbom (EU) br. 18/2010 o izmjeni Uredbe (EZ) br. 300/2008 Europskog parlamenta i Vijeća u vezi sa specifikacijama za nacionalne programe kontrole kvalitete u području zaštite civilnog zračnog prometa (SL L 7, 12.1.2010.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 18/2010).

Od mjera kontrole kvalitete propisanih relevantnim zakonodavnim i provedbenim aktima audit zaštite, inspekcija zaštite i test zaštite, kao i kombinacija istih, predstavljaju primarna sredstva u funkciji nadzora usklađenosti u području zaštite civilnog zračnog prometa i brzog otklanjanja utvrđenih nesukladnosti s propisanim zahtjevima.

Struktura i broj subjekata nad kojima se obavlja kontrola kvalitete nije značajno izmijenjena, što je jedan od bitnih kriterija za planiranje kontrole kvalitete. Subjekti su određeni relevantnim zakonodavstvom Europske unije i Nacionalnim programom zaštite civilnog zračnog prometa a svrstavaju se u tri kategorije, sukladno vrsti preventivnih mjera zaštite koje primjenjuju, u tablici koja slijedi:

Vrsta subjekta	Broj subjekata
Operatori aerodroma	35 od čega: 9 - Uredba (EZ) 300/2008 26 - Uredba (EZ) 1254/2009
Operatori zrakoplova	11 od čega: 4 - Uredba (EZ) 300/2008 7 - NPZCZP
Ostali subjekti	30 od čega: 11 – teret i pošta, opskrba zrakoplova Uredba (EZ) 300/2008 1 – pružatelj usluga u zračnoj plovidbi 4 – pružatelj usluga mjera zaštite 14 – osposobljavanje za zaštitu
Ukupno	76

Tablica 8: Pregled certificiranih subjekata pod nadležnošću Ureda zaštite zračnog prometa

Obzirom na nadležnost i djelokrug rada Ureda, izrađen je sljedeći Plan nadzora za 2023. godinu:

Plan nadzora Ureda zaštite zračnog prometa u 2023. godini			
Unutarnja ustrojstvena jedinica	Subjekt/područje nadzora	Broj nadzora	
		Plan	Uvjetni
Ured zaštite zračnog prometa	Mjere kontrole kvalitete zaštite CZP – operatori aerodroma	39	14
	Mjere kontrole kvalitete zaštite CZP – operatori zrakoplova	40	6
	Mjere kontrole kvalitete zaštite CZP – ostali subjekti	16	3
Ukupno		95	23

Tablica 9: Broj planiranih nadzora u 2023. godini u Uredu zaštite zračnog prometa

Operatori aerodroma dijele se u dvije grupe koje će se nadzirati u ovisnosti o opsegu mjera zaštite koje su obvezni primjenjivati, odnosno na aerodrome/zračne luke s punim opsegom preventivnih mjera zaštite i aerodrome koji primjenjuju alternativne mjere zaštite.

U grupu operatora aerodroma koji primjenjuju puni opseg preventivnih mjera zaštite zračnog prometa, uz obavezan stalan nadzor propisanog ciklusa i intenziteta, svrstano je 9 aerodroma sa statusom međunarodne zračne luke.

Gruppu operatora aerodroma koji primjenjuju alternativne mjere zaštite sačinjava 26 aerodroma s Odobrenjem za uporabu. Prioritet za planiranje aktivnosti nadzora čine aerodromi na kojima se obavljaju komercijalne operacije. Tijekom 2023. godine nadzor se planira na aerodromima Vukovar – Borovo naselje, Osijek – Čepin, Sopot – Vinkovci.

Operatori zrakoplova također se dijele u dvije grupe, u ovisnosti o vrsti i složenosti mjera zaštite koje primjenjuju. Prvu grupu sačinjavaju zračni prijevoznici obveznici izrade programa zaštite, nad kojima je obavezan stalan nadzor propisanog ciklusa i intenziteta. Nadzor u ovoj grupi obuhvaća 4 domaća operatora zrakoplova (Croatia Airlines d.d., Trade Air d.o.o., ETF Airways d.o.o. i FlyAir41 d.o.o.) te strane operatore odnosno zračne prijevoznike koji obavljaju operacije letenja u Republici Hrvatskoj, prvenstveno iz trećih zemalja i u linijskom zračnom prijevozu. Strani operatori nadziru se u dvogodišnjem ciklusu. Tijekom 2023. godine planira se značajno veći broj nadzora stranih operatora zrakoplova, u kontekstu znatnog porasta broja operacija, ukupno 30 (2022. – 20).

Drugu grupu komercijalnih zračnih prijevoznika nižeg prioriteta u aktivnostima nadzora sačinjava 7 domaćih operatora zrakoplova koji mjere zaštite civilnog zračnog prometa, adekvatne karakteristikama zrakoplova (MTOM < 5.700 kg), složenosti operacija (u načelu poslovno zrakoplovstvo, taxi prijevoz) i potencijalnom utjecaju na sustav zaštite, obavljaju temeljem plana odobrenog u sklopu Operativnog priručnika. Sukladno procjeni prijetnji/rizika te značaju, opsegu i složenosti operacija u 2023. godine planira se nadzor jednog operatora zrakoplova iz ove grupe, Split Air d.o.o.

Kategorija „Ostali subjekti“ predstavlja subjekte koji su obveznici primjene mjera zaštite u korelaciji s uslugama koje pružaju, a obuhvaća pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, organizacije i subjekte zaštite koji obavljaju određene mjere zaštite i osposobljavanje u području zaštite civilnog zrakoplovstva, te regulirane agente, poznate pošiljatelje i dobavljače opskrbe zrakoplova/aerodroma koji čine sustav štićenog lanca dostave. Status reguliranog agenta posjeduje 7 pravnih osoba, status poznatog pošiljatelja 2 i status reguliranog dobavljača opskrbe zrakoplova 2. Tijekom 2023. godine obaviti će se nadzor 9 subjekata.

Proces planiranja nadzora obuhvaća procjenu prijetnji civilnom zrakoplovstvu i razine rizika, vrstu, prirodu i opseg operacija, rezultate prethodnih nadzora (Agencije i internih), eventualni utjecaj novih izmjena zakonodavstva, stanje implementacije propisanih zahtjeva kao i druge faktore koji mogu utjecati na učestalost nadzornih aktivnosti. Također, metodologija procjene usklađenosti s propisanim zahtjevima uglavnom se temelji na neposrednom uvidu u provođenje mjera zaštite s odgovarajućom veličinom uzorka, što također utječe na broj potrebnih nadzora i planiranje.

Ukupno stanje zaštite civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj u 2022. godini, a tako i usklađenosti mjera zaštite s propisanim zahtjevima, je dobro, uz kontinuiranu, višegodišnju nisku razinu prijetnji civilnom zračnom prometu i rezultirajućih rizika. Obujam zračnog prometa/operacija dostigao je približne razine iz predpandemijske 2019. godine, što utječe na frekvenciju kontrole kvalitete prvenstveno na aerodromima s visokom razinom prometa (više od 2 000 000 putnika) i stranih zračnih prijevoznika, koja je tijekom 2023. godine planirana sa značajnim porastom.

Aktivnosti nadzora u planskom razdoblju određuju i sljedeći bitni ciljevi:

1. Zadržavanje razine usklađenosti mjera zaštite i njihove učinkovitosti na postojećoj, dobroj razini,
2. Brzo i održivo otklanjanje utvrđenih nesukladnosti s propisanim zahtjevima,
3. Implementacija novih/izmijenjenih regulatornih zahtjeva za pojedine mjere zaštite, koji će se donijeti krajem 2022. godine.

Planom nadzora za 2023. godinu većina aktivnosti kontrole kvalitete zaštite zračnog prometa, odnosno primjenjivih mjera kontrole kvalitete, usmjerava se na nadzor svih operatora aerodroma u grupi koja primjenjuje puni opseg mjera zaštite i zračnih prijevoznika u linijskom zračnom prometu. Tijekom 2023. godine planira se obaviti ukupno 95 nadzora/mjera kontrole kvalitete, od kojih 39 u kategoriji operatora aerodroma, 40 u kategoriji operatora zrakoplova i 16 u kategoriji ostalih subjekata. Planom se rezerviraju sredstva i kapaciteti za 23 uvjetne aktivnosti u funkciji „follow up“ nadzora, nadzora novih subjekata u sustavu zaštite i dodatnih testova zaštite.

3.1.4 Sveukupni pregled planiranih nadzora Agencije u 2023. godini

Pregled planiranih nadzora Agencije u 2023. godini		
Unutarnja ustrojstvena jedinica	Broj nadzora	
	Plan	Uvjetni
Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja	308	247
Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom	41	29
Ured zaštite zračnog prometa	95	23
Ukupno	444	299

Tablica 10: Sveukupni pregled planiranih nadzora Agencije u 2023. godini

3.2 Posebni poslovi u području zaštite civilnog zračnog prometa

U području zaštite civilnog zračnog prometa, pored kontrole kvalitete zaštite civilnog zračnog prometa i certificiranja zaštitnog osoblja, temeljne aktivnosti provode se i u dijelu usklađivanja i razvoja nacionalnog regulatornog okvira te operativnoj primjeni novih standarda i mjera zaštite.

Tijekom 2023. godine, Agencija će provoditi potrebne regulatorne i operativne aktivnosti u cilju implementacije i osiguranja potrebne razine učinkovitosti mjera zaštite civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj, te daljnjeg usklađivanja s novim međunarodnim standardima i novim regulatornim zahtjevima Europske unije.

REGULATORNI POSLOVI

1. Nacionalni program zaštite civilnog zračnog prometa

Nacionalni program zaštite civilnog zračnog prometa temeljni je dokument kojim se propisuju detaljne mjere zaštite civilnog zračnog prometa i odgovornosti za provedbu istih, koji se kontinuirano usklađuje s izmjenama europskog zakonodavstva te standarda i preporučene prakse na globalnoj razini.

Nakon donošenja Izdanja 4 Nacionalnog programa zaštite civilnog zračnog prometa (Vlada Republike Hrvatske, 24. svibnja 2018. godine) Europska komisija donijela je 7 izmjena Uredbe (EU) 2015/1998.

S nastalim promjenama europskog regulatornog okvira potrebno je, tijekom 2023. godine, obaviti usklađivanje Nacionalnog programa zaštite civilnog zračnog prometa i inicirati njegovo donošenje, u koordinaciji s Nacionalnim povjerenstvom za zaštitu civilnog zračnog prometa.

OPERATIVNI POSLOVI

1. Certifikacija zaštitnog osoblja

Certifikacija zaštitnog osoblja, odnosno formalno ocjenjivanje i potvrđivanje uspješno završenog osposobljavanja i stjecanja potrebnih kompetencija zaštitnog osoblja, obilježena je tijekom 2022. godine značajnim fluktuacijama certificiranog zaštitnog osoblja te potrebom za dostizanje broja osoblja na razini iz 2019. godine.

Tijekom 2023. godine Ured planira održati 7 ispitnih rokova za koje se ocjenjuje da će zadovoljiti potrebe subjekata zaštite. Dodatno, kao oblik pomoći subjektima zaštite, termini ispitnih rokova prilagođavat će se dinamici osposobljavanja koju subjekti zaštite mogu ostvariti.

2. Kibernetička sigurnost

Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2019/1583 od 25. rujna 2019. o izmjeni Provedbene uredbe (EU) 2015/1998 o utvrđivanju detaljnih mjera za provedbu zajedničkih osnovnih standarda iz područja zaštite zračnog prometa u pogledu mjera kibernetičke sigurnosti (SL L 246/15, 26. 9. 2019.) utvrđeni su detaljni zahtjevi iz područja kibernetičke sigurnosti u domeni zaštite civilnog zračnog prometa.

Tijekom 2023. godine aktivnosti nadzora mjera kibernetičke zaštite, uvedene tijekom 2022. godine kao izdvojene i specifične, provodit će se u okviru redovnih mjera kontrole kvalitete u području zaštite aerodroma, zrakoplova i ostalih subjekata. Posebne aktivnosti planiraju se za unaprjeđenje sustava izvješćivanja i razmjene informacija o kibernetičkim napadima i novim oblicima prijetnji s ciljem osiguranja kontinuirane podrške odgovornim subjektima zaštite.

POSLOVI KOMUNIKACIJE, SURADNJE I KOORDINACIJE S OSTALIM SUBJEKTIMA ZAŠTITE CIVILNOG ZRAČNOG PROMETA

1. Radni sastanci s osobama odgovornim za zaštitu civilnog zračnog prometa

Radni sastanci s osobama odgovornim za zaštitu civilnog zračnog prometa praksa su i instrument za upoznavanje s razvojem prijetnji, novim preventivnim mjerama, metodama i postupcima te razvojem nacionalnog i međunarodnog relevantnog zakonodavstva. Tijekom 2023. godine planira se 5 radnih sastanaka usmjerenih na podršku subjektima zaštite u implementaciji kulture zaštite, podizanju kvalitete poslova osoba odgovornih za zaštitu, analizi prakse i unaprjeđenju organizacije interne kontrole kvalitete, višu razinu standardizacije posebnih programa zaštite te u unaprjeđenju sustava izvješćivanja i razmjene informacija o kibernetičkim prijetnjama.

2. Procjena prijetnji civilnom zračnom prometu

Kontinuirana procjena prijetnji civilnom zračnom prometu provodi se u cilju donošenja odgovarajućih i adekvatnih mjera reakcije ili prilagodbe mjera zaštite na izmijenjenu razinu prijetnji ili nove pojave oblike prijetnji. Tijekom 2023. godine u koordinaciji Ureda održavat će se redoviti sastanci ili usmene konzultacije radne grupe za procjenu prijetnji (TAWG), odnosno uključenih nadležnih tijela i subjekta zaštite, sukladno propisanom intenzitetu. U planskom razdoblju bitan cilj je implementacija elemenata kibernetičkih rizika i rizika koji predstavljaju pošiljke koje ulaze na carinsko područje Unije zračnim prijevozom u postojeći model procjene rizika, zbog osiguranja kontinuirane podrške subjektima u provođenju uspostavljenih mjera zaštite u tim područjima.

3. Sudjelovanje u radu tuzemnih i inozemnih radnih tijela

Predstavnici Agencije, Ureda zaštite zračnog prometa sudjelovat će u radu tuzemnih i inozemnih radnih tijela u sljedećim područjima djelovanja:

- Nacionalno povjerenstvo za zaštitu civilnog zračnog prometa u području implementacije preventivnih mjera zaštite civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj;
- EC Regulatory Committee (Regulatorni odbor Europske komisije za zaštitu civilnog zračnog prometa) u dijelu razvoja novih regulatornih zahtjeva;
- EC Regulatory Committee – Inspection Working Group (Radna grupa Regulatornog odbora Europske komisije za zaštitu civilnog zračnog prometa) u dijelu praćenja i razvoja procesa kontrole kvalitete zaštite CZP;
- ECAC Security Forum u području razvoja preporuka i predlaganja inicijativa u području zaštite civilnog zračnog prometa;

- EC Aviation Cyber Security Expert Group u području koordinacije i razmjene podataka o aktivnostima implementacije kibernetičke sigurnosti u civilnom zračnom prometu.

4. Prethodna dostava ranih informacija o teretu - PLACI

Režim prethodne dostave ranih informacija o teretu - PLACI, odnosno analize rizika za potrebe zaštite zračnog prometa koji predstavljaju pošiljke koje ulaze na carinsko područje Unije zračnim prijevozom, uspostavljen je u dijelu nadzora poštanskih i ekspresnih pošiljaka iz trećih zemalja u koordinaciji Carinske uprave, Ministarstva unutarnjih poslova i Agencije. Ured zaštite zračnog prometa sudjelovat će tijekom 2023. godine u implementaciji 2. faze kojom se uspostavlja nadzor svih kategorija zračnog tereta iz trećih zemalja.

3.3 Provedba Nacionalnog programa sigurnosti u zračnom prometu

Nacionalni program sigurnosti u zračnom prometu (u daljnjem tekstu: Program sigurnosti) je dokument na razini države koji opisuje regulatorne zahtjeve i aktivnosti koje prepoznati subjekti poduzimaju u cilju održavanja i unaprjeđenja sigurnosti u zračnom prometu, a razvijen je u skladu sa standardima Organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO) opisanim u Annexu 19 i odgovarajućim EU propisima.

Temeljem zahtjeva iz Uredbe (EU) 2018/1139 države članice su dužne izraditi nacionalni program sigurnosti, kao i adekvatan plan sigurnosti u kojem se opisuju mjere koje država članica namjerava poduzeti radi ublažavanja glavnih rizika sigurnosti koji utječu na nacionalni sustav sigurnosti civilnog zrakoplovstva

U skladu s odredbama Zakona, Povjerenstvo za upravljanje sigurnošću u zračnom prometu (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) je, u suradnji s Agencijom kao stručnim tijelom, izradilo nacrt novog izdanja Programa sigurnosti u Republici Hrvatskoj te ga prosljedilo Vladi Republike Hrvatske na usvajanje.

Tijekom 2023. godine rad Povjerenstva će se intenzivirati prema zahtjevima i ovlastima definiranim Programom sigurnosti. Radit će se i na podizanju učinkovitosti nacionalnog sustava upravljanja sigurnošću sukladno preporukama sa zadnjeg nadzora Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa u području sustava upravljanja i SSP/SMS.

Agencija će nastaviti aktivno sudjelovati u radu Povjerenstva, te pratiti provedbu Programa sigurnosti u područjima iz svoje nadležnosti, s obzirom da se novim izdanjem Programa sigurnosti daje se jači naglasak na implementaciji osam kritičnih elemenata (Critical elements - CE) nacionalnog sustava nadzora sigurnosti (State Safety Oversight- SSO) kao preduvjeta za uspostavu učinkovitog sustava nadzora sigurnosti i sustava upravljanja sigurnošću.

Odlukom direktora unutar Agencije je uspostavljena SSP Radna grupa koja će tijekom 2023. godine nastaviti rad na definiranju nacrta Nacionalnog plana sigurnosti za razdoblje 2022.-2026. Upravljanje sigurnošću uključuje proces za identifikaciju opasnosti, analizu događaja i procjenu sigurnosnih pitanja, procjenu rizika te definiranje aktivnosti i mjera za upravljanje istima. Nacionalni plan sigurnosti je rezultat tj. dokumentiran ishod ovog procesa. Nacrt Nacionalnog plana sigurnosti Agencija će dostaviti Povjerenstvu na usvajanje.

Planom sigurnosti definirat će se ciljevi sigurnosti koji se odnose na identificirana sigurnosna pitanja, ključne rizike i rizike u nastajanju, za koje su aktivnosti i mjere prepoznate kroz:

- provedbu relevantnih stavki Europskog plana sigurnosti (EPAS) koji su u nadležnosti zemalja članica (Member State Task - MST);
- provedbu sheme performansi ATM-a;
- identifikaciju i provedbu nacionalnih ciljeva sigurnosti.

Kod definiranja aktivnosti u obzir će se uzeti i primjenjive aktivnosti iz Regionalnog plana sigurnosti (EUR RASP) koji donosi ICAO EUR/NAT Regionalni ured i EASA.

Nakon usvajanja Nacionalnog plana sigurnosti, Agencija će tijekom 2023. godine aktivno raditi na osiguranju provedbe i praćenju implementacije aktivnosti Nacionalnog plana sigurnosti iz nadležnosti Agencije. Radna grupa će također periodički preispitivati uspostavljeni sustav i efektivnost dogovorenih mjera.

Tijekom 2023. godine rad Agencije će biti usmjeren na aktivnosti promocije kulture sigurnosti, ICAO/EASA smjernica i dobre prakse, organiziranje tematskih radionica s ciljem podizanja kompetencija zrakoplovnog osoblja, unaprjeđenje suradnje i razmjene informacija s drugim nadležnim tijelima, osiguranje učinkovitog funkcioniranja sustava upravljanja sigurnošću u zrakoplovnoj industriji, evaluaciju izvedivosti i mogućnosti uvođenja novih SESAR rješenja, te praćenje djelotvornost poduzetih radnji u svrhu kontrole rizika i poboljšanja sigurnosti.

Sudjelovanjima na međunarodnim sastancima i radionicama Agencija će aktivno pratiti teme vezane uz prevenciju pojedinih rizika, poduzimati odgovarajuće mjere, te raditi na unaprjeđenju kulture sigurnosti kroz kontinuiranu distribuciju relevantnih informacija prema zrakoplovnoj industriji.

Agencija će i tijekom 2023. godine nastaviti obavljati stručne poslove vezane za sustav izvješćivanja o događajima povezanim sa sigurnošću u zračnom prometu, statistički pratiti trendove sigurnosti, pripremati periodička izvješća o sigurnosti, te koordinirati i pratiti provedbu zadataka koje Povjerenstvo dodijeli Agenciji.

3.3.1 Promocija sigurnosti i unaprjeđenja zrakoplovne kulture

Promocija sigurnosti jedan je od četiri osnovna temelja sustava upravljanja sigurnošću i jedan od ključnih aspekata koji je prihvaćen od Agencije. Kroz razmjenu sigurnosnih informacija i promociju pozitivnih primjera iz prakse kod svih učesnika u civilnom zrakoplovstvu podiže se sveukupna razina svijesti o sigurnosti i stvara pozitivna kultura sigurnosti.

Program promocije sigurnosti i unaprjeđenja zrakoplovne kulture za 2023. (u daljnjem tekstu: Program) godinu definira okvir pomoću kojeg će se nastaviti provoditi aktivnosti vezane uz promociju sigurnosti prepoznate u Europskom planu zrakoplovne sigurnosti (EPAS).

Tijekom 2023. godine aktivnosti Programa, kao bitnog elementa Nacionalnog programa i plana sigurnosti bit će usmjerene na promociju sustavnih i operativnih sigurnosnih pitanja u svim domenama zrakoplovstva.

Kroz aktivnosti Programa, nastavit će se i promocija sustava izvješćivanja o događajima povezanim sa sigurnošću te aktivnosti usmjerene prema poticanju izvješćivanja i provođenja analiza o sigurnosti, s posebnim naglaskom na zajednicu generalne avijacije. Također, aktivnosti Programa bit će usmjerene i na bolje razumijevanje načela kulture pravičnosti, promociju novih zahtjeva i tehnologija, podizanje svijesti o najvažnijim rizicima iz područja zrakoplovne medicine, promociju kulture zaštite („Security Culture“) na svim razinama, itd.

Agencija će nastaviti aktivno sudjelovati u radu Mreže za promociju sigurnosti EASA-e (SPN – Safety Promotion Network), koja za cilj ima poboljšati sigurnost zrakoplovstva u Europi pružanjem okvira za suradnju u pogledu aktivnosti promocije sigurnosti u svim državama članicama. Neki od zajedničkih ciljeva članova Mreže za promociju sigurnosti su razmjena informacija i materijala, koordiniranje aktivnosti promocije sigurnosti, suradnja i razmjena zajedničkih aktivnosti (dizajn, razvoj, objavljivanje, prevođenje i širenje sigurnosnih informacija).

3.4 Upravljanje sigurnosnim rizicima

Upravljanje sigurnosnim rizicima ključna je komponenta sustava upravljanja sigurnošću (SMS), a uključuje postupke vezane uz identifikaciju opasnosti, procjenu sigurnosnog rizika, ublažavanje sigurnosnog rizika i prihvaćanje rizika. Upravljanje sigurnosnim rizicima je kontinuirana aktivnost u zrakoplovstvu. Stalnim promjenama u sustav se uvode i nove opasnosti, a neke opasnosti i povezani sigurnosni rizici se s vremenom mogu promijeniti. Učinkovitost provedenih strategija i mjera za ublažavanja sigurnosnih rizika mora se kontinuirano pratiti kako bi se utvrdilo da li su postignuti željeni rezultati i da li je potrebno uvođenje dodatnih mjera.

Tijekom 2023. godine Agencija će nastaviti s redovitim aktivnostima vezanim uz funkcioniranje sustava upravljanja sigurnošću koje uključuju sustavno prikupljanje i obradu izvješća o događajima vezanima za sigurnost zračnog prometa, analizu i pripremu periodičkih izvješća o sigurnosti koja se predstavljaju pred Odborom za sigurnost Agencije (Safety Board) i Povjerenstvom za upravljanje sigurnošću zračnog prometa. Periodičkim izvješćima o sigurnosti prate se trendovi kretanja pokazatelja performanse sigurnost prema kategorijama i razinama definiranim u Programu sigurnosti. Takva analiza upozorava na pozitivne ili negativne trendove kretanja što je izravni indikator stanja sigurnosti i pokazatelj učinkovitosti poduzetih mjera. Značajnija odstupanja će se detaljnije analizirati i u slučaju prepoznavanja opasnosti i zajedničkih sustavnih uzoraka poduzimat će se aktivnosti usmjerene na ublažavanje i kontrolu rizika.

Pokazatelji performanse sigurnosti su definirani u Programu sigurnosti prema smjernicama Europskog plana sigurnosti i na osnovu podataka o sigurnosti zračnog prometa u Republici Hrvatskoj, a izvor podataka je ECCAIRS baza - softver koji koriste države članice i Europska središnja baza podataka za pohranu izvješća o događajima.

I tijekom 2023. godine Agencija će nastaviti održavati redovite sastanke Odbora za sigurnost Agencije koji na strateškoj razini analizira periodična izvješća o sigurnosti zračnog prometa, prati performanse sigurnosti, definira prioritete i osigurava provedbu aktivnosti za kontrolu i ublaživanje rizika.

U cilju održavanja sigurnosti zračnog prometa, ali i osiguranja uvjeta za odvijanje operacija, Agencija surađuje s EASA-om i nadziranim subjektima kako bi pravovremeno identificirala nove sigurnosne probleme i poduzela mjere u otklanjanju istih.

S tim u svezi Agencija će i tijekom 2023. godine kontinuirano nastaviti:

- sustavno raditi na identifikaciji novih opasnosti,
- preispitivati postojeće rizike i opasnosti kako bi osigurala kontinuiranu valjanost i prikladnost mjera za ublažavanja rizika;
- staviti veći naglasak na nadzor temeljen na performansama (RBO - Risk Based Oversight) kod kojeg se planiranje nadzora bazira na kombinaciji profila rizika subjekta i njegovih sigurnosnih performansi, a nadzor je u najvećoj mjeri fokusiran na procjenu efikasnost sustava upravljanja rizicima i osiguranje usklađenosti (compliance) itd.

Od 1. siječnja 2023. godine na snagu stupaju zahtjevi Delegirane uredbe Komisije (EU) 2020/2034 o dopuni Uredbe (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu zajedničke europske sheme klasifikacije rizika (ERCS).

U svrhu implementacije Delegirane Uredbe unutar Agencije je uspostavljena radna grupa koja će kontinuirano provoditi postupak klasifikacije rizika prema ERCS metodologiji za sve događaje zaprimljene putem ECCAIRS sustava. ERCS bi trebao osigurati integrirani i usklađeni pristup upravljanju rizicima u cijelom Europskom zrakoplovnom sustavu i omogućiti nadležnim tijelima država članica i EASA-i da se na usklađen način usredotoče na poboljšavanje sigurnosti u okviru Europskog plana za sigurnost zračnog promet.

U skladu s rezultatima ERCS analize rizika Ured upravljanja kvalitetom i sigurnosti zračnog prometa predložiti će potrebne izmjene indikatora sigurnosti kojima Agencija kroz kvartalnu analizu Izvješća o zrakoplovnoj sigurnosti (Aviation Safety Report) prati trenove kretanja performanse sigurnosti.

U skladu sa zahtjevima koji uređuju sustav upravljanja nadležnih tijela (ARx zahtjevi), Agencija će tijekom 2023. nastaviti kontinuirano provoditi proces identifikacije i kontrole internih rizika koji bi mogli utjecati na procese i sposobnosti Agencije u provođenju aktivnosti iz njene nadležnosti. Sve identificirane opasnosti će se sustavno i proaktivno analizirati kroz Registar rizika (tzv. Hazard Log) uzimajući u obzir ljudske faktore i organizacijske čimbenike Agencije, ključne procese, interno i vanjsko okruženje i točke suradnje, promjene itd. Provedba aktivnosti za kontrolu i ublažavanje rizika, te praćenje njihove efektivnosti će se kontinuirano i sustavno pratiti kroz svakodnevni rad Ureda upravljanja kvalitetom i sigurnosti zračnog prometa, te sastanke Odbora za sigurnost Agencije.

Predstavnici Agencije će tijekom 2023. godine nastaviti aktivno sudjelovati u radu EASA radne grupe za područje sustava upravljanja sigurnošću (SM TeB) koja je dio savjetodavne strukture EASA-e i koja se bavi rješavanjem pitanja provedbe SSP-a i EPAS-a, kao i u radu Mreže analitičara EASA-e (Network of analysts – NoA), te kontinuirano razmjenjivati informacije o sigurnosti s EASA-om i ostalim državama članicama u cilju osiguranja adekvatne analize podataka o sigurnosti na europskoj razini. Agencija će tijekom iduće godine nastaviti aktivno sudjelovati u radu Mreže za promociju sigurnosti (SPN) koja za cilj ima poboljšati sigurnost zrakoplovstva u Europi pružanjem okvira za suradnju u pogledu aktivnosti promocije sigurnosti u svim državama članicama. Neki od zajedničkih ciljeva članova mreže za promociju sigurnosti su razmjena informacija i materijala, koordiniranje aktivnosti promocije, suradnja i razmjena zajedničkih aktivnosti (dizajn, razvoj, objavljivanje, prevođenje i širenje sigurnosnih informacija).

U skladu sa Sporazumom o suradnji Agencije i Agencije za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu, Agencija će i tijekom 2023. godine nastaviti administrirati podatke o događajima u Nacionalnoj bazi podataka koja je dio ECCAIRS sustava uključujući validaciju inicijalnog izvješća, reviziju podataka, unos preliminarne analize i završne analize (kada je primjenjivo).

Početkom 2023. godine planirana je potpuna tranzicija podataka na ECCAIRS 2.0 sustav. Arhitektura ECCAIRS 2.0 ima značajne prednosti, ali zahtjeva kontinuirano praćenje i poduzimanje radnji za osiguranje primjene novih funkcionalnosti, kao što su eksport podataka u formu primjenjivu za praćenje pokazatelja sigurnosti prema Nacionalnom planu sigurnosti, definiranje upita (Query Builder), integracija ERCS modula, ažuriranje vrijednosti zajedničkih obveznih podatkovnih polja, integracija eTOKAI sustava u ECCAIRS 2.0 itd. Nova metodologija rada bit će adekvatno popraćena kroz revizije primjenjivih operativnih procedura Priručnika sustava upravljanja sigurnošću u zračnom prometu.

Također u suradnji s EASA-om i nadležnim zrakoplovnim tijelima drugih država članica Agencija radi na testiranju i uvođenju novog alata Power BI Template solution za statističku obradu i praćenje indikatora performanse sigurnosti.

Kako bi promovirala sustav izvješćivanja i ukazala na sve funkcionalnosti i tehničke prednosti ECCAIRS 2.0 sustava, Agencija kontinuirano u suradnji s Agencijom za istraživanje promovira obveze i koristi sustava izvješćivanja s predstavnicima zrakoplovne industrije.

4. DRUGI ZNAČAJNI POSLOVI IZ DJELATNOSTI AGENCIJE

4.1 *Sudjelovanje u izradi nacrtu prijedloga novog Zakona o zračnom prometu*

Od zadnjih izmjena i dopuna Zakona o zračnom prometu koje su stupile na snagu 2014. godine, doneseno je više desetaka novih europskih propisa primjenjivih na civilno zrakoplovstvo kojima se mijenjaju ne samo postojeći sigurnosni standardi već se uvode i nova pravila vezana za bespilotne zrakoplove, poslovanje zračnih prijevoznika, prometna prava i ekološke standarde primjenjive na zrakoplovstvo. Iz navedenih razloga potrebna je temeljita izmjena Zakona koja zbog opsega potrebnih promjena može biti provedena samo u obliku novog Zakona o zračnom prometu. Agencija je tijekom 2020. i 2021. godine sudjelovala u radu Povjerenstva za izradu prijedloga novog Zakona o zračnom prometu, te u okviru planiranih izmjena navedenog Zakona provela analizu postojećih zakonskih odredbi i izradila nacrt većeg dijela novog Zakona. Tijekom 2023. godine Agencija planira nastaviti rad na navedenom nacrtu Zakona, za čiju uspješnu finalizaciju je potrebno uključiti i druga zainteresirana središnja tijela državne uprave čiji je doprinos u određenim pitanjima nužan.

4.2 *Rad na izradi nacrtu prijedloga podzakonskih propisa*

U skladu sa svojom nadležnošću za pripremu nacrtu prijedloga podzakonskih propisa, Agencija će tijekom 2023. godine raditi na izradi nekoliko nacrtu prijedloga podzakonskih propisa kako su navedeni u točki 4.2.1.

4.2.1 Pravilnici i ostale regulatorne aktivnosti

U skladu sa svojim djelokrugom rada, a s obzirom na potrebe zrakoplovne zajednice i stupanje na snagu novih europskih propisa koji uređuju pitanja dosad regulirana nacionalnim zakonodavstvom, Agencija planira u 2023. godini raditi na izradi nacrtu sljedećih pravilnika (nazivi pravilnika ne moraju nužno biti identični):

1. Pravilnik o letenju zrakoplova;
2. Pravilnik o odobravanju letova inozemnih zrakoplova u hrvatskom zračnom prostoru;
3. Pravilnik o uvjetima i načinu upotrebe sportsko rekreativnih zrakoplova;
4. Pravilnik o uvjetima i načinu upotrebe ovjesne jedrilice, parajedrilice, padobrana s pogonom i jedrilice prazne mase do 80/100 kg;
5. Pravilnik o padobranstvu;
6. Pravilnik o izdavanju svjedodžbe aerodroma i odobrenja za uporabu aerodroma;
7. Pravilnik o hitnoj medicinskoj službi na aerodromu;
8. Pravilnik o naknadama zračnih luka.

Osim planiranih aktivnosti na izradi prijedloga pravilnika, Agencija će, po potrebi, izdavati i naredbe o zrakoplovnoj sigurnosti (Air Safety Order – ASO) odnosno zrakoplovne sigurnosne informacije (Air Safety Information Letter – ASIL), kada je izdavanje istih potrebno i prikladno, sukladno odredbama Zakona.

U cilju kontinuiranog udovoljavanja međunarodnim standardima koje donosi ICAO, a i zbog kvalitetne pripreme nužnih regulatornih promjena, Agencija će nastaviti pratiti i analizirati ICAO državna pisma (ICAO State Letters).

Osim navedenog, Agencija prati i druge regulatorne promjene, kao i sigurnosne standarde i uopće potrebe zrakoplovne industrije, temeljem čega procjenjuje potrebu izmjena i/ili dopuna postojećih, donošenja novih propisa ili ratifikacije međunarodnih konvencija. Ukoliko regulatorne promjene unutar civilnog zrakoplovstva zahtijevaju promjenu propisa koji nije u nadležnosti Agencije i resornog Ministarstva, Agencija pravovremeno o tome obavještava druga nadležna javna tijela, kao što je primjerice slučaj s obveznim osiguranjima u prometu.

4.2.2 Praćenje EU propisa i nacrtu EU propisa

Agencija primjenom internih procedura osigurava sustavno praćenje novih europskih propisa kroz aktivan rad tijekom zakonodavnih postupaka u okviru nadležnih institucija Europske unije (Vijeće EU, Europska komisija, EASA). Nakon objave propisa u Službenom listu EU, provodi se daljnja analiza kako bi se utvrdila potreba za regulatornim aktivnostima (o čemu se obavještava i resorno Ministarstvo i Ministarstvo vanjskih i europskih poslova) i prilagodili interni procesi. Na ovaj način osiguran je pravovremeni angažman nadležnih djelatnika Agencije kako u fazi izrade novog propisa tako i po njegovoj objavi, a u konačnici i udovoljavanje Republike Hrvatske pravnoj stečevini EU. Rezultati analize dostavljaju se i resornom Ministarstvu radi unošenja u IKOS bazu i informiranja Ministarstva vanjskih i europskih poslova.

4.3 Ekonomska regulacija u zračnom prometu

Agencija će u 2023. godini nastaviti obavljati poslove ekonomske regulacije u području civilnog zračnog prometa. Poslovi ekonomske regulacije obuhvaćaju sljedeće:

- Utvrđivanje jediničnih cijena rutnih i terminalnih naknada;
- Odobranje cjenika naknada zračnih luka i visine naknade za zaštitni pregled;
- Nadzor ekonomske sposobnosti subjekata u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske.

4.3.1 Utvrđivanje jediničnih cijena rutnih i terminalnih naknada

Sukladno odredbama Pravilnika o utvrđivanju rutnih i terminalnih naknada («Narodne novine» broj 91/13), Agencija utvrđuje jedinične cijene rutnih i terminalnih naknada za naplatne zone u Republici Hrvatskoj, u skladu s EUROCONTROL-ovim Sustavom rutnih naknada i odgovarajućim EU propisima. Tijekom 2022. godine, Agencija će u propisanom postupku utvrditi prijedlog jedinstvene konačne baze troškova i konačnu jediničnu cijenu rutnih naknada Republike Hrvatske za 2023. godinu, te iste uputiti u daljnji postupak donošenja pred Proširenim odborom za rutne naknade (*Enlarged Committee for Route Charges*) EUROCONTROL-a. Isto tako, Agencija će utvrditi konačne baze troškova i konačne jedinične cijene terminalnih naknada Republike Hrvatske za 2023. godinu. Jedinične cijene rutnih i terminalnih naknada objavljuju se na način uobičajen u zračnom prometu putem Zbornika zrakoplovnih informacija Republike Hrvatske (AIP) i EUROCONTROL-ovih okružnica (*Information Circulars*).

Agencija je stalni član Proširenog odbora za rutne naknade (*Enlarged Committee for Route Charges*) koji je dio nadzorne strukture EUROCONTROL-a, a sastoji se od predstavnika država članica. Također, u okviru ovog odbora djeluje i stalna radna grupa (Study group) čiji zadaci se sastoje u razmatranju različitih financijskih pitanja u organizaciji procesa prikupljanja i obrade podataka koje zemlje članice dostavljaju EUROCONTROL-u i Europskoj komisiji. Agencija ima stalnog predstavnika u okviru ove radne grupe.

Predstavnik Agencije sudjeluje i u radu EUROCONTROL-ovog Odbora za financije (*Standing Committee on Finance*) koji je ustrojen kao odbor financijskih stručnjaka nadležnih za savjetovanje i davanje preporuka članovima Privremenog vijeća (*Provisional Council*) vezanim za proračunska i druga financijska pitanja. Navedeni Odbor nadležan je za raspodjelu EUROCONTROL-ovih troškova koji se određuju sukladno internim aktima EUROCONTROL-a, a temeljem kojih se utvrđuje članarina svake države članice.

4.3.2 Odobranje cjenika naknada zračnih luka i visine naknade za zaštitni pregled

Agencija temeljem članka 42. Zakona odobrava cjenike naknada zračnih luka, kao i njihove izmjene. Sustav nadzora nad naknadama zračnih luka uspostavljen je od strane ICAO-a te je postao obavezujući za sve države članice Europske unije Direktivom 2009/12/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o naknadama zračnih luka (SL L 70, 14. 3. 2009) (u daljnjem tekstu: Direktiva 2009/12/EZ). Navedena Direktiva transponirana je u hrvatski pravni sustav Pravilnikom o naknadama zračnih luka («Narodne novine» broj 65/15) koji se temeljem članka 42. stavka 2. Zakona primjenjuje na odgovarajući način na sve zračne luke u Republici Hrvatskoj. Pojam naknada zračnih luka odnosi se na davanje koje se naplaćuje u korist upravnog tijela zračne luke i koje plaćaju korisnici zračnih luka za korištenje objekata, sredstava, uređaja i usluga koje isključivo pruža tijelo zračne luke i koje se odnose na slijetanje, uzlijetanje, sustave rasvjete, boravak parkiranog zrakoplova, te skrb putnika i prtljage. Takve naknade, odnosno cjenici (ili njihov dio), podložni su odobrenju Agencije kao i pripadajuće poticajne mjere. Cilj ovakvog regulatornog okvira jest osigurati transparentnost poslovanja i naplatu stvarnih troškova te spriječiti diskriminaciju pojedinih korisnika zračnih luka kroz redovan sustav konzultacija s korisnicima zračne luke i nadzor Agencije putem odobranja cjenika. Iz istog razloga, a sukladno člancima 42. i 120. Zakona, naknadu koja se naplaćuje radi provođenja zaštitnog pregleda putnika i njihove ručne prtljage te predane putničke prtljage također odobrava Agencija.

4.3.3 Nadzor ekonomske sposobnosti subjekata u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske

Operatori aerodroma

Na osnovu Pravilnika o izdavanju svjedodžbe aerodroma i odobrenja za uporabu aerodroma («Narodne novine» broj 14/16) i Uredbe Komisije (EU) br. 139/2014 (ADR.OR.B.015), utvrđuje se potreba procjenjivanja financijskog položaja operatora aerodroma u okviru izdavanja i redovitog nadzora imatelja svjedodžbe aerodroma. Navedenim Pravilnikom i Uredbom propisano je da operator aerodroma dokazuje svoju ekonomsku sposobnost dostavljanjem potrebne financijske dokumentacije tj. dokaze o ekonomskoj sposobnosti. Isto tako imatelji svjedodžbe aerodroma kontinuirano su dužni dostavljati dokaze o ekonomskoj sposobnosti operatora aerodroma za prethodnu kalendarsku godinu. Pregled financijskih izvješća uključuje i pregled planova poslovanja za buduće razdoblje u kojem se glavni naglasak stavlja na kontinuitet poslovanja i financijsku sposobnost u području sigurnosti operacija na aerodromima.

Zračni prijevoznici

U skladu sa zahtjevima Uredbe (EZ) br. 1008/2008 o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici (preinaka) (SL L 293, 31.10.2008.) i Uredbe 2019/2 o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1008/2008 o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici (SL L 11, 14.1.2019.), Agencija je ovlaštena utvrđivati financijski položaj zračnih prijevoznika. Agencija je gore navedeni EU propis razradila internim dokumentom „Postupak za izdavanje, kontinuirano praćenje valjanosti, privremeno oduzimanje ili trajno oduzimanje Operativne Licencije“ u okviru kojeg se utvrđuju obveze zračnog prijevoznika i procedura procjenjivanja financijskog položaja ovisno o tipu operativne licencije. Postupak razrađuje prikupljanje specifične dokumentacije koja obuhvaća financijska izvješća, izvještaje o bonitetu, planove poslovanja i drugu propisanu dokumentaciju zračnog prijevoznika koja služi provjeri ispunjenja uvjeta financijske sposobnosti u trenutku izdavanja i tijekom kontinuiranog praćenja valjanosti operativne licencije. Isto tako predviđene radnje obuhvaćaju i možebitne promjene tijekom rada operatora (tehničke i financijske) kao i slučajeve privremenog ili trajnog oduzimanja operativne licencije.

Za svakog operatora zrakoplova procjenjuje se financijski položaj radi utvrđivanja financijske sposobnosti udovoljavanja tekućim i eventualnim budućim zahtjevima iz područja sigurnosti operacija. Primjenjuje se individualni pristup, jer se vrsta i obim operacija znatno razlikuje od operatora do operatora.

4.4 Odobranje letova

U skladu s odredbama međunarodnih ugovora, drugih međunarodnih akata kojima se uređuje sigurno i uredno pružanje usluga zračnog prijevoza, EU propisa, Zakona te propisa donesenog na temelju Zakona, Odsjek odobravanja letova će tijekom 2023. godine nastaviti obavljati poslove iz svog djelokruga rada: odobravati komercijalni međunarodni linijski i povremeni zračni prijevoz inozemnih zračnih prijevoznika iz trećih zemalja te odobravati obavljanje letačkih operacija i aktivnosti.

Kada postupak odobravanja to zahtjeva, Odsjek će surađivati s ostalim unutarnjim ustrojstvenim jedinicama Agencije ponajprije radi dostavljanja programa zaštite zračnog prijevoznika na provjeru usklađenosti, uspostave i valjanosti ACC3 statusa prijevoznika koji prevozi robu i poštu iz zračne luke treće zemlje, tumačenja odredbi međunarodnih ugovora i ostalih pravnih pitanja, provjere specijalnih ili ograničenih svjedodžbi o plovidbenosti, provjere ovlaštenja pilotskih dozvola, validacija i ostalog. Isto tako, kada je neophodno, Odsjek će surađivati s EASA-om, a radi rješavanja eventualnih pitanja koja proizađu tijekom postupanja po zahtjevima operatora trećih zemalja.

Odobrenja za obavljanje komercijalnog zračnog prijevoza zračnim prijevoznicima iz trećih zemalja

Prometna prava za obavljanje usluga u linijskom zračnom prijevozu odobravat će se operativnim i marketinškim zračnim prijevoznicima trećih zemalja posebno za ljetno IATA prometno razdoblje te posebno za zimsko IATA prometno razdoblje. Značajniji broj zahtjeva za odobrenjem očekuje se u ljetnom razdoblju.

Prometna prava u povremenom zračnom prijevozu odobravat će se za pojedinačni let ili seriju letova temeljem sklopljenih ugovora o prijevozu između naručitelja prijevoza i zračnog prijevoznika, a u svrhu prijevoza putnika u organizaciji turističkih agencija (paket aranžmani), za posebne događaje sportskog, kulturnog, profesionalnog i drugog karaktera, prijevoza robe (*cargo*) te za obavljanje poslovnih letova, *ad hoc* čarter letova, taksi letova i dr.

Iznimno će se odobravati prometna prava četvrte, pete i sedme zračne slobode u povremenom zračnom prijevozu zračnim prijevoznicima trećih zemalja temeljem uvjeta uzajamnosti, ishodenih izjava o suglasnosti hrvatskih zračnih prijevoznika te prethodnog pozitivnog mišljenja resornog Ministarstva.

Kada je neophodno, Odsjek će obavljati konzultacije i pribavljati prethodno mišljenje od resornog Ministarstva, tijela nadležnog za osiguravanje pravilne primjene međunarodnih ugovora te upućivati pitanja vezana za uspostavljanje i pružanje usluga zračnog prijevoza koja proizlaze iz dvostranih i mnogostranih ugovora. Također, Odsjek će pravovremeno dostavljati informacije o zahtjevima zračnih prijevoznika koji po prvi puta uvode linijski zračni promet u RH te izmjenjivati ostale informacije koje smatramo bitnima, a tiču se djelokruga rada Odsjeka.

Odobravat će se prijevoz opasne robe zrakom zračnim prijevoznicima iz trećih zemalja sukladno primjenjivim propisima te prijevoz opasne robe zabranjene za prijevoz zrakom u normalnim okolnostima na temelju prethodno ishodenog izuzeća ili odobrenja od strane nadležnog inspektora za opasne robe.

Prethodne godine uočen je porast zahtjeva za dopunom odobrenja radi uzimanja u zakup zrakoplova s posadom (*wet lease in*) što je dodatno opterećivalo rad Odsjeka, posebice tijekom ljetnih mjeseci. Navedeno se može očekivati i tijekom 2023. godine.

Odobrenja za letačke operacije i aktivnosti za koje je potrebno odobrenje

Odsjek će i u 2023. godini provoditi postupak obrade zahtjeva domaćih i inozemnih operatora za odobrenjem letačkih operacija i aktivnosti u zračnom prostoru Republike Hrvatske za koje je europskim ili nacionalnim propisima predviđeno da se smiju obavljati samo na temelju odobrenja.

Nakon izvršene evaluacije, provjere valjanosti i sukladnosti relevantnih dokumenata s primjenjivim propisima, Odsjek će, kada je neophodno, isto proslijediti nadležnoj ustrojstvenoj jedinici Agencije na daljnju procjenu te zatražiti stručna mišljenja. Uzimajući u obzir sigurnost operacija, nadležni zrakoplovni inspektor/specijalist potpisom u listi provjere definira ishod rješavanja zahtjeva te u istoj, kada je neophodno, navodi dodatna ograničenja i uvjete koje je potrebno navesti u odobrenju.

Odsjek će izdavati odobrenja za izvanaerodromsko slijetanje i uzlijetanje helikoptera u svrhu nekomercijalnih operacija, komercijalnog prijevoza putnika te za potrebe obavljanja specijaliziranih operacija (radova iz zraka). Odsjek će voditi evidenciju dostavljenih obavijest/i o obavljenim letačkim operacijama nakon isteka valjanosti odobrenja čiji podaci će se uzimaju u obzir prilikom evaluacije možebitnih novih zahtjeva operatora, radi eventualnih ograničenja koja se navode u odobrenju.

Odobrenja za izvanaerodromska slijetanja i uzlijetanja zrakoplova izdavati će se za nekomercijalne operacije i za potrebe specijaliziranih operacija (radova iz zraka) na kopnenim površinama te za slijetanje i uzlijetanje s/na vodenim površinama ukoliko operator zrakoplova dokaže opravdanost potrebe za izvođenjem operacija, broja operacija slijetanja i uzlijetanja te vremenskog razdoblja za koje traži odobrenje. Konačnu odluku o opravdanosti zahtjeva donosi Agencija.

Odsjek će izdavati odobrenja za obavljanje specijaliziranih operacija radova iz zraka u svrhu snimanja, padobranskih aktivnosti, radova u poljoprivredi, izbacivanja ili raspršivanja i sl. inozemnim operatorima zrakoplova iz trećih zemalja te europskim operatorima samo ukoliko operacije obavljaju Annex I zrakoplovima.

Veći broj zahtjeva za odobrenjem letačkih operacija izvanaerodromskih slijetanja i uzlijetanja zrakoplova očekuju se tijekom drugog i trećeg kvartala budući da tada postoji velik interes za odobravanjem istih. Također, intenziviraju i padobranske aktivnosti aeroklubova te je za očekivati i povećanje broja zahtjeva za odobrenjem izvanaerodromskih skokova padobranom.

Na zahtjev operatora, Odsjek će izdavati odobrenja za ostale letačke operacije kao što su letovi ispod minimalnih sigurnih visina, letovi ispod mostova i sličnih građevina, dalekovoda i antena, letenje neupravljivih letećih objekata s vlastitim pogonom (ispaljivanje raketa i pirotehničkih objekata), letenje slobodnih balona bez posade i korištenje vezanih balona bez posade.

Odsjek će na temelju stručnog mišljenja nadležnog zrakoplovnog inspektora izdavati odobrenja za prelete i slijetanja/uzlijetanja u Republiku Hrvatsku inozemnim zrakoplovima koji ne posjeduju standardnu svjedodžbu o plovidbenosti već specijalnu ili ograničenu svjedodžbu, dopuštenje za letenje ili sličan dokument.

Odsjek će s Ministarstvom nadležnim za vanjske poslove sudjelovati u postupku izdavanja pojedinačnih i godišnjih diplomatskih odobrenja za prelete i slijetanja/uzlijetanja inozemnih državnih zrakoplova u hrvatskom zračnom prostoru.

Odsjek će nastaviti voditi evidenciju izdanih odobrenja za komercijalni zračni prijevoz za potrebe pregleda na stajanki (SAFA) te odobrenja letačkih operacija i aktivnosti za koje je potrebno odobrenje kako bi isti bili dostupni nadležnim inspektorima za provođenje inspeksijskih nadzora.

Planira se i redovito ažuriranje informacija važnih za korisnike na internetskim stranicama Agencije i u Zborniku zrakoplovnih informacija.

Dio radnog vremena posvetit će se i identifikaciji i analizi uočenih problema ili pitanja koja su se pojavila u radu Odsjeka te njihovom rješavanju kroz postojeći Priručnik i pripadajuće procedure, a u svrhu poboljšanja kvalitete i učinkovitosti rada Odsjeka. Izmjene Priručnika će se provoditi također radi usklađivanja s eventualnim izmjenama propisa primjenjivih na djelokrug rada Odsjeka.

4.5 Vođenje Hrvatskog registra civilnih zrakoplova

Vođenje Hrvatskog registra civilnih zrakoplova (dalje u tekstu: Registar) odnosi se na postupke upisa zrakoplova, upisa činjenica važnih za pravni promet zrakoplova, brisanja zrakoplova te promjene podataka upisanih u Registru, u kojima Agencija izdaje rješenje i potvrdu o registraciji ili brisanju zrakoplova, ovisno što je primjenjivo.

Nastavno na već uspostavljeno vođenje elektronskog Registra i izdavanje potvrda kroz EMPIC-EAP softver, nastaviti će se rad na poboljšavanju funkcionalnosti softvera i prilagođavanju potrebama Agencije kroz komunikaciju i planirane sastanke sa vlasnicima i korisnicima EMPIC-EAP softvera.

Agencija će u 2023. godini nastaviti suradnju s Ministarstvom unutarnjih poslova vezano uz planirani početak primjene Uredbe (EU) 2018/1862 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. studenog 2018. o uspostavi, radu i upotrebi Schengenskog informacijskog sustava (SIS) u području policijske suradnje i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima (SL L 312, 7.12.2018.). Dogovorenom suradnjom omogućit će se uvid u SIS u svrhu provjere jesu li zrakoplovi koji su u postupku upisa u Registar ukradeni, nezakonito prisvojeni, izgubljeni ili ih se traži kao dokaze u kaznenom postupku. U cilju provedbe takve provjere već su donesene izmjene i dopune Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja Hrvatskog registra civilnih zrakoplova («Narodne novine» broj 2/2021 i 121/22) kako bi Agencija po službenoj dužnosti, a temeljem uspostavljenje suradnje sa MUP-om kroz Schengenski informacijski sustav, mogla vršiti navedenu provjeru.

Uzimajući u obzir interes zrakoplovne industrije da se upis stvarnih prava na motorima zrakoplova pravno uredi, Agencija će ponovno kod nadležnog Ministarstva istražiti mogućnost i ukazati na nužnost ratifikacije Konvencije o međunarodnim stvarnopravnim osiguranjima na pokretnoj opremi, potpisane 16. studenog 2001. godine (poznatija kao Cape Town Konvencija).

U 2023. godini Agencija će nastaviti koristiti sučelje API putem kojeg je Registar zrakoplova spojen na Državnu sabirnicu (*Government Service Bus – GSB*). Navedeno sučelje Agencija je pokrenula na zahtjev Ministarstva pravosuđa i uprave s ciljem povezivanja aplikacija za imovinske kartice sa službenim registrima drugih tijela. Glavna prednost ovakvog sučelja je mogućnost da ga koriste i druga tijela, odnosno da izravno povlače podatke o zrakoplovima s Državne sabirnice, a što će uvelike olakšati i unaprijediti trenutnu razmjenu podataka koja se vrši manualnim unosom. U 2023. nastaviti će se suradnja započeta ove godine na inicijativu Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva (SDURDD), a za potrebe Trgovačkih sudova o vlasništvu nekretnina/pokretnina u stečajnim postupcima. Obzirom da softver sučelja API i svaka nova nadogradnja u većini slučajeva za Agenciju predstavlja financijski izdatak koji je potrebno planirati na vrijeme i koordinirano, nastojat će se utvrditi u kojem smislu bi sučelje trebalo prilagoditi i implementirati izmjenu.

U skladu s potpisanim Sporazumom o suradnji i Protokolom za razmjenu podataka između Agencije i Porezne uprave, Agencija će u 2023. godini nastaviti s dostavom svake promjene podatka u Registru zrakoplova Poreznoj upravi. Cilj navedene razmjene podataka je dojava novog upisa zrakoplova kao i promjena upisanih podataka u Registru zrakoplova, sa svrhom stvaranja imovinske kartice za potrebe Porezne uprave.

4.6 Rješavanje o pritužbama za zaštitu prava putnika

Kao nadležno tijelo za provedbu zaštite prava putnika, osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prometu, a kako je definirano Uredbom (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku (SL L 46, 17.2.2004.) i Uredbom (EZ) br. 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu (SL L 204, 26.7.2006.), Agencija će i u 2023. godini nastaviti rad na jačanju znanja o putničkim pravima svih uključenih dionika kroz niz tematskih radionica, suradnju s Europskom komisijom glede planiranih izmjena primjenjivog pravnog okvira i kroz intenziviranje suradnje s nadležnim tijelima drugih država članica EU te zemljama u regiji.

Porastom putničkog zračnog prometa u 2022. godini povećao se i broj putničkih prigovora pa Agencija namjerava tijekom 2023. koristiti značajne resurse na daljnji rad sa zrakoplovnom zajednicom i javnošću na podizanju svijesti glede putničkih prava te na taj način dodatno doprinijeti jačanju prava potrošača, a i što boljim turističkim rezultatima 2023. godine. U planu su tako dvije radionice s predstavnicima operatora aerodroma, zračnih prijevoznika i turističkih agencija, a dodatno se planira rad s Komisijom i drugim nadležnim tijelima na novom prijedlogu izmjena pravnog okvira kako bi se uvela pravna sigurnost i izbjegli mnogi problemi u praksi. Na kraju, uzimajući u obzir geopolitički položaj Republike Hrvatske, planiran je intenzivniji rad s nadležnim tijelima za zaštitu prava putnika iz regije kako bi se osiguralo ujednačeno poštivanje putničkih prava za sve putnike u i iz Republike Hrvatske, neovisno o destinaciji.

4.7 Stručni poslovi za potrebe Nacionalnog povjerenstva za upravljanje zračnim prostorom

Temeljem Odluke Vlade Republike Hrvatske o osnivanju Nacionalnog povjerenstva za upravljanje zračnim prostorom («Narodne novine», broj 54/22) i Rješenja o imenovanju predsjednika, članova i tajnice Nacionalnog povjerenstva za upravljanje zračnim prostorom koje je Vlada Republike Hrvatske donijela na sjednici održanoj 9. lipnja 2022. godine, Agencija će obavljati stručne poslove za Povjerenstvo za upravljanje zračnim prostorom. Djelokrug rada Povjerenstva je propisan Zakonom, Pravilnikom o upravljanju zračnim prostorom, te Uredbom Komisije (EZ) br. 2150/2005 od 23. prosinca 2005. o utvrđivanju zajedničkih pravila za fleksibilno korištenje zračnog prostora - dio koji se odnosi na razinu strateškog upravljanja zračnim prostorom. Tema će biti i koraci u implementaciji novih odredbi europskih propisa, kao što su eTOD i razvoj PBN-a.

5. *PROVEDBA AKTIVNOSTI VEZANIH UZ JEDINSTVENO EUROPSKO NEBO*

Člankom 5. stavkom 11. Zakona propisano je da Agencija djeluje kao Nacionalno nadzorno tijelo i obavlja poslove koji se odnose na izradu, praćenje i nadzor provedbe Plana mjerenja učinkovitosti u skladu s propisima kojima se regulira jedinstveno europsko nebo. Brojnim propisima Europske unije koji predstavljaju temelj funkcioniranja jedinstvenog europskog neba treba pridodati i primjenjive međunarodne ugovore čiji je potpisnik Republika Hrvatska i koji predstavljaju daljnju razradu obaveza država članica u svrhu udovoljavanja europskim propisima.

5.1 *Lokalni plan implementacije Jedinstvenog europskog neba*

Obzirom na obaveze koje proističu iz članstva u EUROCONTROL-u (Zakon o potvrđivanju Protokola s usuglašenom Međunarodnom konvencijom o suradnji na sigurnosti zračne plovidbe EUROCONTROL – («Narodne novine», Međunarodni ugovori broj 8/05), Republika Hrvatska, je između ostalog, dužna sudjelovati na donošenju i provođenju Europskog plana Jedinstvenog europskog neba (European Single Sky Implementation Plan - u daljnjem tekstu ESSIP), koji također podrazumijeva izradu Lokalnog plana implementacije Jedinstvenog europskog neba za Republiku Hrvatsku (Local Single Sky Implementation Plan - u daljnjem tekstu LSSIP).

ESSIP predstavlja skup stratezijskih ciljeva (sigurnosni, tehnički/tehnološki, regulatorni i dr.) koje je potrebno dostignuti u cilju implementacije zahtjeva projekta Jedinstvenog europskog neba, a LSSIP predstavlja način na koji će Republika Hrvatska dostignuti stratezijske ciljeve koji su definirani u ESSIP-u.

Uloga Agencije u izradi LSSIP dokumenta je prvenstveno predlaganje regulatornih rješenja, tj. nacрта prijedloga podzakonskih propisa u civilnom zrakoplovstvu. Početkom 2023. godine pripremit će se tekstualni dio LSSIP-a i urediti baza podataka u dijelu regulatornih okvira pojedinih ciljeva LSSIP-a.

U cilju što kvalitetnije implementacije pojedinih ciljeva LSSIP-a, bit će potrebno tijekom 2023. godine organizirati više stručnih sastanka kako bi se harmonizirali zahtjevi svih zainteresiranih subjekata (Agencija, Hrvatska kontrola zračne plovidbe d.o.o., Ministarstvo obrane, zračne luke te po potrebi operatori zrakoplova).

Agencija će u 2023. godini nastaviti koordinirati suradnju resornog Ministarstva s Državnom geodetskom upravom vezano uz projekt „Electronic Terrain and Obstacle Data“ (ETOD) koji je obveza Republike Hrvatske sukladno Lokalnom planu implementacije Jedinstvenog europskog neba – LSSIP.

Posebna pozornost će se obratiti na ciljeve LSSIP-a koji su već dulje vrijeme u statusu „provedbe“ (on-going) i u statusu „bez plana“ (No Plan), u cilju poticanja svih uključenih dionika na što bržu implementaciju ciljeva s navedenim statusima.

5.2 *Funkcionalni blok zračnog prostora Središnje Europe*

Temeljem Odluke o proglašenju Zakona o potvrđivanju sporazuma o uspostavi Funkcionalnog bloka zračnog prostora Srednje Europe («Narodne novine», Međunarodni ugovori broj 5/12), predstavnici Republike Hrvatske sudjeluju u radnim tijelima osnovanim od strane Vijeća Funkcionalnog bloka zračnog prostora Srednje Europe (FAB CE Council).

Sukladno tome, Agencija je, kao Nacionalno nadzorno tijelo (*National Supervisory Authority – NSA*), putem resornog Ministarstva imenovala svoje predstavnike u tijela FAB CE te pripadajuće radne grupe. Putem svojih predstavnika, Agencija sudjeluje u radu delegacije Republike Hrvatske u Vijeću Funkcionalnog bloka zračnog prostora Srednje Europe, kao i u radu Koordinacijskog odbora nacionalnih nadzornih tijela (NSA CC).

Vijeće Funkcionalnog bloka zračnog prostora Središnje Europe (FAB CE Council)

Vijeće Funkcionalnog bloka zračnog prostora Središnje Europe osnovano je kao zajedničko tijelo za donošenje odluka u svrhu implementacije, rada i budućeg razvoja FAB CE. Sastavljeno je od predstavnika zemalja potpisnica Sporazuma u svrhu poduzimanja potrebnih radnji kako bi se osiguralo ostvarenje ciljeva u skladu s propisima Jedinog europskog neba (*Single European Sky – SES*). Opći cilj FAB CE je zajedničko djelovanje članica funkcionalnog bloka na europskoj razini. Iz Republike Hrvatske, u Vijeće Funkcionalnog bloka zračnog prostora Središnje Europe imenovani su predstavnici resornog Ministarstva, Agencije i pružatelja usluga – Hrvatske kontrole zračne plovidbe d.o.o.

Također se tijekom 2023. godine očekuje nastavak na postizanju kompromisnog prijedloga Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o provedbi jedinstvenog europskog neba (SES II+), a koji će odrediti daljnji smjer rada na podizanju učinkovitosti, otvaranja tržišta pojedinih usluga u zračnoj plovidbi te uopće modernizaciji sustava i daljnjem jačanju uloge nadzornih tijela država članica i Europske unije.

Koordinacijski odbor nacionalnih nadzornih tijela (NSA CC)

Obzirom na nadležnosti, od posebnog interesa za rad Agencije je sudjelovanje u radu Koordinacijskog odbora nacionalnih nadzornih tijela (NSA CC). Odbor je sastavljen od predstavnika nacionalnih nadzornih tijela zemalja članica FAB CE koje provode nadzor u zračnom prostoru zemalja članica. U 2023. godini, a ovisno o ishodu regulatornih aktivnosti koje su u tijeku, posebno težište će biti na postupcima implementacije SES II+ principa koji će uvelike oblikovati buduću strategiju rada NSA-a.

Ovisno o strategiji provedbe i statusu SES II+ regulative, proizašoj sa sjednica Vijeća Funkcionalnog bloka zračnog prostora Središnje Europe, razrađivat će se pojedinačni zadaci Koordinacijskog odbora nacionalnih nadzornih tijela (NSA CC).

Nastavit će se aktivnosti na izmjeni i potpisivanju Sporazuma o međusobnoj suradnji nadzornih tijela zemalja članica FAB CE članica.

5.3 Praćenje izvršenja Plana mjerenja učinkovitosti za treće referentno razdoblje (RP3)

Tijekom 2019. godine Agencija je izradila Plan mjerenja učinkovitosti za treće referentno razdoblje (RP3) od 2020. do 2024. godine, a u skladu s Uredbom (EU) 2019/317 od 11. veljače 2019. o utvrđivanju programa performansi i sustava utvrđivanja naknada u okviru jedinstvenog europskog neba i stavljanju izvan snage provedbenih uredbi (EU) br. 390/2013 i (EU) br. 391/2013 (SL L 56, 25.2.2019)(u daljnjem tekstu: Uredba (EU) 2019/317). Stupanjem na snagu Uredbe (EU) 2019/317, 2020. godine bilo je predviđeno usvajanje novog Plana mjerenja učinkovitosti od strane Europske komisije.

Pojavom pandemije bolesti COVID-19, zrakoplovstvo se tijekom 2020. godine suočilo s velikim padom prometa, koji je uzrokovao odgodu svih odluka Europske komisije o prihvatanju predloženih planova performansi napravljenih 2019. godine, a na bazi tadašnjih projekcija globalnog rasta prometa. Uzimajući u obzir izvanrednu situaciju na koju je potrebno odgovoriti posebnim privremenim mjerama, Europska komisija usvojila je Uredbu (EU) 2020/1627 o izvanrednim mjerama za treće referentno razdoblje (2020-2024) programa performansi i sustava utvrđivanja naknada u okviru jedinstvenog europskog neba zbog pandemije bolesti COVID-19 koja propisuje nove rokove dostave i ocjene revidiranih planova performansi za RP3 definira kalendarske godine 2020. i 2021. kao jedinstveno razdoblje vezano uz ključni pokazatelj performansi za utvrđeni jedinični trošak za rutne usluge u zračnoj plovidbi.

02. lipnja 2021. godine donesena je Provedbena Uredba (EU) 2021/891 o utvrđivanju revidiranih ciljeva performansi na razini Unije za mrežu za upravljanje zračnim prometom za treće referentno razdoblje (2020.–2024.) i o stavljanju izvan snage Provedbene odluke (EU) 2019/903.

Agencija je tijekom 2021. godine, u skladu s Uredbama (EU) 2020/1627, te (EU) 2021/891 dostavila Europskoj komisiji revidirani Plan mjerenja učinkovitosti za treće referentno razdoblje, poštujući pritom svu potrebnu proceduru provođenja procesa konzultacija s pružateljem usluga u zračnoj plovidbi i korisnicima navedenih usluga.

Dana 13. travnja 2022. godine Komisija je donijela odluku C(2022) 2284 o usklađenosti ciljeva performansi iz nacrtu plana performansi, koji je Republika Hrvatska dostavila u skladu s Uredbom (EZ) br. 549/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, s ciljevima performansi na razini Unije za treće referentno razdoblje, čime su se stvorili uvjeti i obveza da Republika Hrvatska svoj plan performansi donese i objavi. Plan performansi Republike Hrvatske objavljen je u svibnju 2022. godine na mrežnim stranicama resornog Ministarstva i Agencije.

Tijekom 2022. godine Agencija je, uzimajući u obzir odredbe Uredbe (EU) 2020/1627, te (EU) 2021/891 izradila provedbeni propis odnosno Pravilnik o provedbi Provedbene uredbe Komisije (EU) 2019/317 o utvrđivanju programa performansi i sustava utvrđivanja naknada u okviru jedinstvenog europskog neba, te nakon provedenog javnog savjetovanja, uputila ga je resornom ministru na donošenje.

Plan mjerenja učinkovitosti, odnosno Plan performansi za usluge u zračnoj plovidbi i mrežne funkcije, ima za cilj doprinijeti održivom razvoju sustava zračnog prijevoza poboljšanjem cjelokupne učinkovitosti usluga u zračnoj plovidbi na ključnim područjima performansi u vezi sa sigurnošću, okolišem, kapacitetom i troškovnom učinkovitošću, a u skladu s okvirom performansi europskoga glavnog plana upravljanja zračnim prometom (ATM), uvažavajući pritom prevladavajuće ciljeve sigurnosti.

Agencija će najkasnije do 1. lipnja 2023. godine dostaviti Komisiji podatke o početnim troškovima i eventualne informacije o predviđanjima prometa koji se odnose na sljedeće referentno razdoblje (RP4), kao ulazne podatke za utvrđivanje ciljeva performansi na razini Unije. Time će započeti rad na planu performansi za četvrto referentno razdoblje koje počinje 2025. godine, i traje do 2029. godine.

Paralelno s pripremama za izradu Plana performansi za sljedeće referentno razdoblje odvijat će se i svi redovni procesi monitoriranja pružatelja usluga kao i obavještanja Europske komisije o svim eventualnih odstupanjima od odobrenih ciljeva.

NCP PERF WG radna grupa za performansi je glavna platforma suradnje NSA i Europske komisije na području implementacije regulative u području performansi, kao i distribucije potrebnih materijala i vodiča za ispunjavanje zahtjeva. Agencija redovito sudjeluje u radu predmetne grupe kao i u razvoju sve potrebne dodatne dokumentacije, a posebice na području ekonomskog/financijskog nadzora u dijelu utvrđivanja opravdanosti baza troška.

6. SURADNJA S DOMAĆIM I INOZEMNIM NADLEŽNIM TIJELIMA

Pri obavljanju poslova iz svoje nadležnosti Agencija ostvaruje suradnju s domaćim i inozemnim nadležnim tijelima, temeljem odredbi zakona ili sklopljenih sporazuma o suradnji.

6.1 Suradnja s domaćim nadležnim tijelima

I tijekom 2023. godine, Agencija će surađivati s tijelima državne uprave, prije svega s resornim Ministarstvom i Agencijom za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu, a koja su uz Agenciju, nadležna tijela za civilno zrakoplovstvo u Republici Hrvatskoj, sukladno odredbama Zakona. Suradnja s resornim Ministarstvom odvijat će se kao i prethodnih godina u skladu s nadležnostima za civilno zrakoplovstvo propisanih Zakonom. S Agencijom za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu nastaviti će se suradnja u skladu sa zajedničkim operativnim procedurama za postupanje o događajima povezanim sa sigurnošću.

Temeljem Sporazuma o suradnji, Agencija će surađivati s Ministarstvom obrane u području nadzora nad vojnim objektima i vojnom opremom u dijelu u kojem se koriste za civilni zračni promet kao i po ostalim pitanjima u svezi sigurnosti i zaštite zračnog prometa od zajedničkog interesa i to kroz djelovanje Zajedničkog civilno - vojnog odbora za zračni promet.

Agencija će u 2023. godini, uz posredovanje resornog Ministarstva, i nadalje nastojati ostvariti suradnju s Državnom geodetskom upravom vezano uz projekt „Electronic Terrain and Obstacle Data“ (ETOD) koji je obveza Republike Hrvatske sukladno Lokalnom planu implementacije Jedinog europskog neba – LSSIP.

U području zaštite civilnog zračnog prometa, Agencija će surađivati i koordinirati aktivnosti sa Sigurnosno-obavještajnom agencijom i Ministarstvom unutarnjih poslova u dijelu praćenja stanja zaštite, procjene prijetnji i definiranja dodatnih mjera zaštite civilnog zračnog prometa. S Ministarstvom unutarnjih poslova suradnja i koordinacija obavljat će se i u dijelu kontrole kvalitete zaštite civilnog zračnog prometa i događajima povezanim s letenjem sustavima bespilotnih zrakoplova.

Nadalje, Agencija će surađivati s Carinskom upravom u dijelu razmjene podataka o ovlaštenim gospodarskim subjektima, reguliranim agentima i poznatim pošiljateljima, a temeljem Sporazuma o suradnji i Protokola za razmjenu podataka, Agencija će dostavljati Poreznoj upravi svaku promjenu podataka i informacije o zrakoplovima iz Hrvatskog registra civilnih zrakoplova.

Također, Agencija će ostvarivati suradnju i s drugim tijelima državne uprave za potrebe obavljanja poslova tih državnih tijela ili za potrebe Agencije, u skladu s propisanim nadležnostima.

Predstavnici Agencije sudjeluju u radu sljedećih nacionalnih povjerenstava i radnih skupina:

- Povjerenstvo za upravljanje sigurnošću u zračnom prometu;
- Nacionalno povjerenstvo za upravljanje zračnim prostorom;
- Nacionalno povjerenstvo za olakšice;
- Nacionalno povjerenstvo za zaštitu civilnog zračnog prometa;
- Nacionalno povjerenstvo za prijevoz opasnih stvari;
- Nacionalno vijeće za zaštitu potrošača;
- Povjerenstvo za međusektorsku koordinaciju za nacionalni sustav za praćenje emisije stakleničkih plinova;
- Radna skupina za koordinaciju primjene zakonodavnih i praktičnih zahtjeva sadržanih u CORSIA sustavu;

- Radna skupina za analizu mogućnosti uspostave Hitne helikopterske medicinske službe u Republici Hrvatskoj;
- Stalna koordinacija za potragu i spašavanje zrakoplova.

6.2 Suradnja s inozemnim nadležnim tijelima

Temeljem članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji, Agencija je obavezna aktivno sudjelovati u radu mnogobrojnih tijela i radnih grupa iz područja civilnog zrakoplovstva / civilnog zračnog prometa, u ulozi predstavnika Republike Hrvatske kao punopravne članice Europske unije. Predstavници Agencije aktivno sudjeluju na redovitim sastancima i aktivnostima, prije svega, europskih te drugih međunarodnih organizacija i institucija, u radu njihovih stručnih tijela i radnih grupa te ostvaruju suradnju s inozemnim nadležnim tijelima u području sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa, sukladno odredbama Zakona. Suradnja s EASA-om, nadležnim tijelima Europske komisije, EUROCONTROL-om te Europskom konferencijom civilnog zrakoplovstva (ECAC) od posebnog je interesa za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije.

Suradnja s ICAO-om u ulozi predstavnika Republike Hrvatske je u nadležnosti MMPI.

Poseban vid međunarodne suradnje Agencija ostvaruje s nadležnim tijelima za civilno zrakoplovstvo drugih država (Austrija, Slovenija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Kosovo i Sjeverna Makedonija) vezano uz obavljanje poslova nadzora, certifikacije i licenciranja, školovanja i osposobljavanja te provedbu zajedničkih projekata. Suradnja se ostvaruje razmjenom i/ili stavljanjem na raspolaganje stručnjaka i pružanjem stručne pomoći iz različitih područja civilnog zrakoplovstva drugoj strani temeljem sklopljenih bilateralnih sporazuma o suradnji.

Imajući u vidu značaj suradnje s inozemnim tijelima, kako za Agenciju tako i za Republiku Hrvatsku, Agencija je izradila Plan sudjelovanja u radu međunarodnih organizacija i institucija u 2023. godini koji se nalazi u Prilogu 4. ovoga Programa.

7. UNAPRJEĐIVANJE RADA I SPOSOBNOSTI ZA OBAVLJANJE POSLOVA IZ DJELATNOSTI AGENCIJE

7.1 Sustav upravljanja kvalitetom

Sustav upravljanja kvalitetom pruža radni okvir unutar kojeg se ostvaruju željeni rezultati organizacije na efikasan i učinkovit način. Sustav upravljanja Agencije usklađen je sa zahtjevima primjenjivih europskih uredbi i opisan u Priručniku sustava upravljanja (QSM-MAN-001). Uspostavljeni sustav upravljanja Agencije u najvećoj mjeri slijedi principe upravljanja procesima i principe upravljanja kvalitetom definirane u međunarodnim ISO standardima.

Kroz funkcioniranje sustava upravljanja Agencija kontinuirano poduzima aktivnosti koje osiguravaju:

- standardizaciju izvršenja postupaka kako bi se postigla efektivna primjena i ujednačeno razumijevanje primjenjivih zahtjeva;
- kontinuirano udovoljavanje propisima o zrakoplovnoj sigurnosti na način da su pravilno, jedinstveno i dosljedno primijenjeni;
- prikladnosti definiranih postupaka, te transparentan i sistematiziran pristup obavljanju poslova iz nadležnosti Agencije;
- potpunu sljedivost procesa Agencije;
- primjenu načela upravljanja rizicima u obavljanju poslova iz nadležnosti Agencije;
- održavanje, kontinuirani razvoj i poticanje poboljšavanja učinkovitosti sustava upravljanja itd.

Važan dio sustava upravljanja Agencije je sustav upravljanja dokumentima, koji osigurava kreiranje, distribuciju, organizaciju i čuvanje dokumentacije na standardizirani i učinkovit način. Dokumenti sustava upravljanja se kontinuirano preispituju i unaprjeđuju kako bi se osigurala njihova trajna usklađenost s odgovarajućim standardima i prikladnost za uporabu s obzirom na složenost procesa i razinu potrebnih kompetencija.

Agencija prati sve promjene kroz različite alate upravljanja. Agencija će nastaviti sustavno evaluirati promjene koje bi mogle utjecati na njene sposobnost da izvrši svoje zadaće i obavlja svoje dužnosti kako je određeno Zakonom, Uredbom (EU) br. 2018/1139 i njezinim provedbenim propisima. U sustav se s promjenama mogu nenamjerno uvesti opasnosti, koje mogu utjecati i na postojeće procese i aktivnosti za ublažavanje rizika sigurnosti.

U skladu s postupcima definiranim u Priručniku sustava upravljanja, početkom 2023. godine rukovodstvo Agencije planira provesti sastanak Ocjene uprave (Management Review) kako bi se preispitala kontinuirana prikladnost, adekvatnost i učinkovitost naših procesa i sustava upravljanja, te kako bi se procijenio uspjeh organizacije u postizanju ciljeva utvrđenih poslovnim planom. Preispitivanje sustava upravljanja jedna je od najvažnijih aktivnosti verifikacije učinkovitosti sustava upravljanja u postizanju željenih rezultata. Ocjena uprave rezultira preporukama za daljnja poboljšanja radnih procesa i sustava upravljanja Agencije.

Agencija će tijekom 2023. godine nastaviti raditi na otklanjanju nalaza s prethodnih internih nadzora i provedbi zaključaka s prethodne Ocjene uprave (Management Review), koji između ostalog uključuju razradu procedura za postupanje po dogovorenim aktivnostima temeljem Ugovora o Partnerstvu sa EASA-om, razradu koncepta sustava osposobljavanja baziranog na stvaranju, razvoju, održavanju i provjeri kompetencija, nastavak projekta digitalizacije procesa Agencije, nastavak rada na unaprjeđenju funkcionalnost web stranice itd.

Predstavnici Agencije će nastaviti aktivno sudjelovati u radu EASA radne skupine nacionalnih koordinatora (National Standardisation Coordinators) koja za cilj ima osigurati standardiziranu implementaciju propisa, učinkovitu razmjenu relevantnih informacija, poboljšati kvalitetu podataka, te osigurati razmjenu iskustva i najbolje prakse među državama članicama.

Nastavno na aktivnosti Nacionalnog plana za razvoj javne uprave za razdoblje od 2022. do 2027. godine, koje provodi Ministarstvo pravosuđa i uprave, Agencija će aktivno pratiti smjernice za upravljanje kvalitetom u javnoj upravi Republike Hrvatske, te poduzimati primjenjive aktivnosti za unaprjeđenje svog poslovanja i radnih procesa kroz uspostavljeni mrežni računalni portal eSUK. Projektom se nastoji uspostaviti sustav koji dokumentira procese, postupke i odgovornosti za postizanje politika i ciljeva kvalitete tijela javne uprave, odnosno ima za cilj poboljšanje i optimizaciju procesa, smanjenje troškova, bolje upravljanje ljudskim potencijalima te kontinuirano podizanje učinkovitosti tijela javne uprave.

Temeljem provedene samoprocjene sustava upravljanja kvalitetom prema zahtjevima koji se odnose na tijela javne uprave Republike Hrvatske, Agencija je utvrdila jake strane svoga poslovanja, ali i identificirala područja za poboljšanje. Nastavno na rezultate provedene samoprocjene unutar sustava upravljanja tijekom 2023. godine razradit će se inicijative, odnosno dogovoriti pojedinačne aktivnosti koje Agencija planira provesti za ostvarenje ciljeva i udovoljavanju postavljenim zahtjevima.

7.1.1 Nadzori/inspekcije međunarodnih organizacija i institucija

Agencija je kao nadležno tijelo za sigurnost i zaštitu civilnog zračnog prometa predmet nadzora međunarodnih organizacija i institucija kao što su Europska komisija, EASA i ICAO. Svrha ovih nadzora je ocjena sukladnosti sustava s važećim međunarodnim propisima i standardima.

Sve se nesukladnosti ili preporuke utvrđene tijekom takvih nadzora u Agenciji sustavno analiziraju, te se kroz sustav upravljanja osigurava provedba odgovarajućih korektivnih i preventivnih mjera.

Tijekom 2023. godine Agencija će nastaviti provoditi korektivne mjere na nalaze i preporuke za poboljšanje sa standardizacijske inspekcije provedene od strane EASA-e u lipnju 2022. godine u području sustava upravljanja (SYS.HR.06.2022).

Agencija će tijekom iduće godine nastaviti provoditi korektivne mjere i na nalaze sa standardizacijske inspekcije provedene od strane EASA-e u listopadu 2022. godine u području plovidbenosti (AIR.HR.10.2022).

EASA provodi kontinuirano praćenje država članica kroz CMR (Continuous Monitoring Report) program prema profilu rizika kojim se određuje učestalost i prioriteti standardizacijskih inspekcija. Ovaj program praćenja zahtijeva od Agencije kvartalno izvješćivanje i ažuriranje podataka o organizaciji i radu Agencije (npr. promjene budžeta, značajne promjene u organizaciji, broj i fluktuacija tehničkog osoblja koje provodi certifikaciju i nadzor prema domenama itd.), te o veličinu i kompleksnost zrakoplovne industrije (broj zrakoplova u registru, broj odobrenih organizacija i izdanih dozvola, promet itd.). Nadalje, kvartalno praćenje zahtijeva i kontinuiranu dostavu podataka o EPAS / SMS indikatorima kao što su podaci o nalazima na pojedine zahtjeve (sustav upravljanja, upravljanje promjenama, ugovorne aktivnosti, zahtjevi u vezi s osobljem i zahtjevi u pogledu opreme), broju nalaza s prekoračenjem roka za otklanjanje utvrđenih nesukladnosti, broju organizacija kojim je ciklus nadzora produžen ili skraćen s uobičajnih 24 mjeseca itd.

U sklopu programa standardizacijskih inspekcija (Standardisation Inspection Annual Programme - SIAP) EASA tijekom 2023. godine planira provesti dvije standardizacijske inspekcije nad radom Agencije i to u ožujku 2023. godine sveobuhvatnu inspekciju (comprehensive) u području ATM/ANS, te u svibnju 2023. godine sveobuhvatnu inspekciju u području aerodroma.

7.1.2 Program internih nadzora Agencije

U skladu s primjenjivim propisima koji se odnose na sustav upravljanja nadležnih zrakoplovnih tijela, Agencija je uspostavila funkciju praćenja sukladnosti sustava upravljanja s relevantnim zahtjevima, te praćenja efikasnosti i pravovremenosti poduzimanja potrebnih korektivnih i preventivnih mjera. Praćenje sukladnosti uključuje i sustav povratnih informacija kojim se na redovitoj dvotjednoj bazi rukovodstvo Agencije izvješćuje o statusu provedbe definiranih mjera, eventualnim odstupanjima i potrebnim resursima.

U skladu s obvezom uspostave funkcije praćenja sukladnosti sustava upravljanja s relevantnim zahtjevima, Agencija kontinuirano provodi interne nadzore nad svojim procesima, analizira svoja postupanja, te kontinuirano prati promjene propisa i osigurava njihovu adekvatnu implementaciju.

U skladu s Programom i planom internih nadzora Agencije, te definiranim ciklusom nadzora od 24 mjeseca Ured upravljanja kvalitetom i sigurnosti zračnog prometa planira tijekom 2023. godine provesti interne nadzore Odjela aerodroma, Ureda zaštite zračnog prometa, Odsjeka SAFA/SACA, Ureda za odobravanje letova, Odjela letačkih operacija i školstva, te Odjela plovidbenosti u domeni FSTD (specifični zahtjevi za simulator leta za osposobljavanje). Kako je nadzor sustava osposobljavanja u nadležnosti Ureda Agencije odgođen zbog odlaska Voditelja školovanja i osposobljavanja, Ureda upravljanja kvalitetom i sigurnosti zračnog prometa isti planira provesti početkom iduće godine.

Internim nadzorima se provjerava funkcioniranje sustava planiranja i upravljanja, vođenje dokumentacije, dostatnost resursa i učinkovitost sustava osposobljavanja, realizacija procesa certifikacije i nadzora, osiguranje primjene zrakoplovnih propisa itd.

S obzirom na raznolikost domena koje se pokrivaju planom internih nadzora u provedbi internih nadzora i tijekom 2023. godine koristit će se raspoloživi resursi drugih Odjela. Prilikom odabira adekvatnih auditora u obzir će se uzeti kriteriji definirani u Priručniku sustava upravljanja (QM-92) koji definiraju obvezu posjedovanja relevantnih znanja i kompetencija, te neovisnost o auditiranom području.

Skupnom analizom izvješća s internih nadzora iz prethodnog razdoblja utvrđeno je kako i dalje postoji potreba za dodatnim poboljšanjima u procesu praćenja i dokumentiranja aktivnosti vezanih uz implementaciju novoobjavljenih propisa, te pravovremenog ažuriranja odjelskih procedura. U sustavu osposobljavanja potrebno je uvesti poboljšanja u području evaluacije i odobrenja internih predavača, praćenja aktivnosti OJT instruktora i realizacije OJT osposobljavanja, zbog čega je pokrenut projekt razrade sustava osposobljavanja usmjerenog na evaluaciju i razvoj kompetencija. Agencija će tijekom 2023. godine nastaviti raditi na otklanjanju nalaza s prethodnih internih nadzora.

U skladu s planom osposobljavanja Agencija će tijekom 2023. godine nastaviti s provedbom osposobljavanja (inicijalno i obnova znanja) zrakoplovnih inspektora i podizanja njihovih kompetencija po pitanjima sustava upravljanja (management system), praćenja sukladnosti (compliance monitoring) i upravljanja sigurnošću (safety management) prema zahtjevima EU propisa.

7.1.3 Inspekcija zaštite Europske komisije

Europska komisija kontinuirano nadzire primjenu mjera zaštite civilnog zračnog prometa u državama članicama. Ovlasti i postupci za provođenje inspekcija Europske komisije u cilju praćenja primjene Uredbe (EZ) 300/2008 u državama članicama utvrđeni su Uredbom Komisije (EU) br. 72/2010 o utvrđivanju postupaka za provođenje inspekcija Komisije u području zaštite zračnog prometa (SL L 23 27.1.2010.).

Sukladno frekvencijama i kriterijima nadzora uspostavljenim od Europske komisije te prethodno obavljenim inspekcijama zaštite u Republici Hrvatskoj tijekom 2023. godine očekuje se, uz planiranje potrebnih vremenskih resursa, inspekcija zaštite jednog od operatora aerodroma u priobalnom pojasu.

7.2 Školovanje i stručno usavršavanje kadrova

U cilju ispunjenja postavljenih strateških ciljeva i ciljeva postavljenih planom rada, Agencija će u 2023. godini nastaviti ulagati u stručno usavršavanje i osposobljavanje zaposlenika u području sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa. U skladu s odredbama Zakona, ICAO zahtjevima i EU propisima Agencija ima obavezu zapošljavati i održavati dovoljan broj stručnog osoblja potrebnog za primjereno i efikasno izvršavanje obaveza propisanih u Zakonu.

Stručna usavršavanja i osposobljavanja zaposlenika Agencije regulirana su Priručnikom školovanja i osposobljavanja (TR-MAN-001) kojim su definirani i opisani programi školovanja za zrakoplovne inspektore i specijaliste i to od trenutka zapošljavanja (inicijalno školovanje), održavanja dodijeljenih inspektorskih ovlaštenja i kontinuiranog usavršavanja (specijalizirana školovanja i školovanja za obnovu znanja inspektora). Provođenjem stručnih usavršavanja i osposobljavanja Agencija osigurava standardizaciju radnih procesa te usklađenost s EU propisima koji svojim zahtjevima definiraju potrebnu razinu stručnosti zrakoplovnih inspektora. Tijekom 2023. godine Agencija će razraditi koncept novog sustava osposobljavanja temeljenog na procjeni i kompetencijama inspektora i specijalista, a u cilju postizanja većih kompetencija i stručnosti inspektora i specijalista.

Kako bi osigurala kontinuitet i visoku razinu stručnosti zrakoplovnih inspektora, Agencija će osim osposobljavanja zrakoplovnih inspektora i specijalista u renomiranim domaćim i inozemnim organizacijama za školovanje i osposobljavanje u domeni civilnog zrakoplovstva, koristiti i dostupne usluge on-line i virtualnog školovanja i osposobljavanja te po potrebi vlastitim kapacitetima razviti školovanja i osposobljavanja nužna za obavljanje svih poslova iz nadležnosti Agencije.

Školovanje i stručno usavršavanje radnika Agencije u 2023. godini odvijat će se temeljem odobrenog Plana školovanja koji je sastavni dio Godišnjeg programa rada za 2023. godinu (Prilog 3.).

Agencija planira nastaviti aktivnosti vezano uz suradnju s EUROCONTROL-om vezanu uz provedbu usavršavanja uz rad (secondment) koji se provodio u EUROCONTROL-u.

Pored navedenog, Agencija u 2023. godini nastavlja s provođenjem školovanja za rukovodeće kadrove, od razine voditelja odjela/ureda/sektora. Navedena školovanja će se provoditi u cilju stjecanja potrebnih znanja za unaprjeđenje poslovnih procesa, upravljanja radom Agencije na svim razinama. Planom školovanja predviđeno je da rukovodeće osoblje Agencije stekne i/ili obnovi stečena znanja u području upravljanja radnim učinkom timova, komunikacijskih vještina u organizaciji, organizacijske kulture i profesionalnog razvoja.

7.3 Komunikacija sa zrakoplovnom zajednicom / zrakoplovnim subjektima

Težišno područje komunikacije sa zrakoplovnom zajednicom/zrakoplovnim subjektima tijekom 2022. godine, bit će jednim dijelom implementirano kroz Program promocije sigurnosti za 2023., kao jednog od osnovnih komponenata Nacionalnog programa sigurnosti (SSP) dok će drugim dijelom pratiti sve važnije projekte Agencije I biti u potpori ostvarivanja zadanih ciljeva. Temeljni ciljevi komunikacije sa zrakoplovnom zajednicom u 2023. bit će podizanje razine znanja, stručnosti i sigurnosne kulture u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske.

Ostvarenje komunikacijskih ciljeva predloženih od strane organizacijskih jedinica Agencija provest će se skupom aktivnosti i mjera koje obuhvaćaju:

- aktivnosti vezane uz pregled plovidbenosti većeg broja sportsko rekreativnih zrakoplova na terenu uz organizaciju radionica na licu mjesta, a kao novost planiraju se ciljane radionice (prema tipu letjelice);
- uspostavu "promopoint" mjesta na hrvatskim zračnim lukama s ciljem informiranja putnika o njihovim pravima u zračnom prometu putem promotivnih materijala i slično;
- uključivanje zainteresirane stručne javnosti u raspravu oko nacрта prijedloga podzakonskih propisa u području zrakoplovstva;
- promoviranje on-line polaganja ispita za udaljene pilote bespilotnih zrakoplova kroz kampanje putem društvenih mreža;
- angažman na različitim društvenim web forumima i portalima koje se posvećene tematici upravljanja bespilotnim zrakoplovima i sigurnosti letačkih operacija;
- promociju Global Reporting Format izvješćivanja o stanju uzletno sletnih staza.

Stručni skupovi

Agencija je javna ustanova nadležna za stručne poslove vezane uz civilno zrakoplovstvo. Stručno usavršavanje i edukacija svih subjekata u civilnom zrakoplovstvu jedna je od njezinih važnih aktivnosti. Stoga su sve organizacijske jedinice u sklopu Agencije aktivno angažirane na organizaciji stručnih skupova, te prezentaciji njihova sadržaja i programa.

Stručni skupovi imaju razvojnu, edukacijsku i promocijsku ulogu za razvoj civilnog zrakoplovstva i sigurnost zračnog prometa. Stručne skupove Agencija može organizirati samostalno ili u suradnji sa zainteresiranim stranama.

Stručni skupovi u organizaciji Agencije se organiziraju u skladu s unaprijed utvrđenim planovima ili povremeno u povodu odgovarajućih događaja važnih za civilno zrakoplovstvo.

Agencija prepoznaje da postoje ograničene mogućnosti zrakoplovne industrije u praćenju i primjeni opsežne i brze promjene u propisima te će organiziranjem stručnih skupova u 2023. godini pružiti informacije, podršku i savjete kako bi se promjene implementirale na što kvalitetniji i učinkovitiji način.

Premda su ukinuta znatna ograničenja kod organizacije i održavanja stručnih skupova vezana za bolest COVID-19, u slučaju da dođe do pogoršanja epidemiološke situacije i novih mjera ograničenja, potrebno je i tijekom 2023. planirati kvalitetna tehnička rješenja za on-line održavanje stručnih skupova, radionica, seminara i konferencija.

Održavanje videokonferencija, osim što će zaštititi zdravlje sudionika, znatno će olakšati i ubrzati poslovne procese, ubrzat će ih te minimalizirati troškove (službena putovanja, dnevnice, radno vrijeme). Istovremeno, povećat će se efikasnost rada, komunikacijom po potrebi i u željeno vrijeme s udaljenim partnerima i zainteresiranom javnosti.

Plan održavanja stručnih skupova za zrakoplovnu zajednicu/zrakoplovne subjekte u 2023. godini nalazi se u Prilogu 5. ovoga Programa.

Odnosi s javnošću

U odnosima s javnošću za 2023., Agencija će kontinuirano promicati stajalište kako je sigurnost i zaštita civilnog zračnog prometa temelj za stvaranje adekvatnog okruženja za uspješno poslovanje i/ili normalno odvijanje ostalih aktivnosti u području civilnog zračnog prometa. Stoga će javnost pravovremeno biti upoznata s provedbom aktivnosti koje Agencija organizira s ciljem održavanja potrebne razine sigurnosti. Naglašavanje zakonitosti rada

Agencije, ispravnosti njezinih odluka i poštivanja svih pozitivnih propisa, te partnerski odnos sa svim zainteresiranim subjektima moraju biti vidljivi zainteresiranoj javnosti.

Između ostalog, težišne aktivnosti u ovom području djelovanja za 2023. godinu uključuju:

- objavljivanje medijskih sadržaja koji imaju za cilj promicanje uloge, aktivnosti i nadležnosti Agencije u koordinaciji s nadležnim organizacijskim jedinicama;
- praćenje sadržaja objavljenih u sredstvima javnog priopćavanja, a koje se odnose na Agenciju i njezine nadležnosti te priprema odgovora na njih;
- zaprimanje zahtjeva i pritužbe javnosti te odgovore na njihove upite;

Instrumenti za ostvarivanje ciljeva predmetnih aktivnosti bit će:

- audiovizualna sredstva i digitalne platforme;
- organizacija različitih događaja (konferencije, seminari);
- kreiranje i širenje pozitivnih vijesti;
- angažman u području društvene odgovornosti.

Poštujući načelo transparentnosti u svom radu, te primjenjujući Zakon o pravu na pristup informacijama («Narodne novine» broj 25/13 i 85/15), Agencija će na internetskim stranicama redovito i ažurno objavljivati informacije o svim gore spomenutim aktivnostima te dokumentima kojima se izravno može pristupiti. Prije svega, riječ je o dokumentima koji se vežu za transparentnost javne nabave (registri ugovora o javnoj nabavi, planovi nabave), natječaje za radna mjesta, godišnja izvješća o radu, financijska izvješća te prava na pristup informacijama.

Podrška zrakoplovnoj zajednici / zrakoplovnim subjektima

Agencija će nastaviti s organiziranim grupnim pregledima za produženje plovidbenosti više zrakoplova na istoj lokaciji čime su bitno smanjeni troškovi vlasnicima zrakoplova.

Također, termini organiziranog grupnog pregleda za produženje plovidbenosti zrakoplova koristit će se i za organizaciju radionica u vezi aktualnih tema iz domene plovidbenosti. Na taj način su dodatno smanjeni troškovi zrakoplovnoj zajednici (odlazak na radionicu u Zagreb), a povećan je broj sudionika na radionicama što pridonosi boljem razumijevanju novih propisa i praksi među zrakoplovnom zajednicom, a time i povećanju razine sigurnosti. Ova praksa je uspješno implementirana od 2020. godine i povratne informacije iz zrakoplovne zajednice su bile iznimno pozitivne tako da će Agencija nastaviti s istom i tijekom 2023. godine.

S ciljem povećanja sigurnosti zračnog prometa te razvoja i unapređenja civilnog zrakoplovstva, očekuju se aktivnosti pomoći industriji pri ugradnji navigacijske opreme, transpondera, zamjenom analognih instrumenata s digitalnima i slično).

8. RAZVOJNI PROJEKTI

Razvojni projekti su značajan instrument za unaprjeđenje rada i razvoja djelatnosti Agencije. Agencija će u 2023. godini nastaviti provoditi razvojne projekte, u skladu s raspoloživim financijskim sredstvima.

8.1 Rekonstrukcija i sanacija poslovne zgrade

Zbog značajno smanjenih prihoda Agencije uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19 tijekom 2020. i 2021. godine, u 2022. godini nisu poduzimane nikakve aktivnosti vezane za nastavak projekta izgradnje poslovne zgrade u Krajiškoj ulici broj 20 u Zagrebu, osim ishoda produženja važenja građevinske dozvole KLASA: UP/I-361-03/18-001/734, URBROJ: 251-13-22-1/051-18-11 čiji rok važenja je novim rješenjem Gradskog ureda za obnovu, izgradnju, prostorno uređenje, graditeljstvo, komunalne poslove i promet produžen do 29. siječnja 2025. godine. Obzirom na značajno poskupljenje građevinskog materijala i troškova gradnje prije poduzimanja daljnjih aktivnosti na nastavku projekta izgradnje poslovne zgrade u Krajiškoj ulici broj 20 u Zagrebu, izradit će se studija opravdanosti nakon koje će biti donesena odluka o budućnosti predmetnog projekta.

8.2 Program digitalne transformacije Agencije – eCCAA

Od samih početaka rada, Agencija je postavila kao temeljni cilj svoje misije, vizije i strategije da mora biti generator i katalizator pozitivnih promjena u zrakoplovnoj industriji Republike Hrvatske.

Agencija je kupila EMPIC-EAP softver 2013. godine u sklopu IPA 2009 projekta. EMPIC-EAP je standardno softversko rješenje koje pomaže civilnim zrakoplovnim vlastima u provođenju regulative od strane ICAO-a, EU-a i EASA-e. Projekt EMPIC zbog kompleksnosti modula i podmodula uvodio se postupno u fazama te je njegova implementacija uspješno završena. Ovaj projekt je uspješno demonstrirao višestruke poslovne koristi centraliziranja poslovnih podataka i digitalizaciju poslovnih procesa, a zaposlenici agencije su kroz njegovu implementaciju stekli relevantna znanja i iskustvo u implementaciji složenih digitalnih projekata.

U svrhu kontinuiranog ostvarivanja postavljenih ciljeva odlučeno je pokretanje petogodišnjeg Programa digitalne transformacije Agencije – eCCAA (razdoblje 2023.-2028.).

Program digitalne transformacije Agencije bit će usmjeren na razumijevanje, odabir i implementaciju modernih, naprednih tehnologija s ciljem preoblikovanja, kao i sveobuhvatnu optimizaciju poslovnih procesa, pružanja novih digitalnih usluga i inovaciju poslovanja.

Fokus programa je na šest razvojnih cjelina:

- Digitalne platforme (*Digital platforms*)
- Korisničko iskustvo (*Customer experience*)
- Podaci, analitika i znanost o podacima (*Data, analytics & data science*)
- Kontinuitet poslovanja (*Business continuity*)
- Kibernetička sigurnost (*Cyber security*)
- Stjecanje i razvijanje kompetencija (*Learning and developing competencies*)

Slika 1: - Područja digitalne transformacije

Svaka od šest razvojnih cjelina bit će sačinjena od više jedinstvenih, međuovisnih projekata koji će svojom uspješnom implementacijom doprinijeti ostvarenju sveobuhvatnih programskih ciljeva.

8.3 Sudjelovanje u EASA Partnership programu

Temeljem potpisanog Sporazuma o partnerstvu sa EASA-om 2021. godine, Agencija je za razdoblje od 2020. do 2025. godine preuzela obvezu certifikacije i nadzora nekoliko organizacija za održavanje zrakoplova s poslovnim nastavnim u Velikoj Britaniji. Navedeni projekt od velike je važnosti za daljnju izgradnju Agencije kao pouzdanog međunarodnog partnera u implementaciji EU sigurnosnih standarda u civilnom zrakoplovstvu. Uzimajući u obzir ciljeve EASA-e u smislu podizanja razine sigurnosti zračnog prometa, ali i ostvarenja strateških, političkih i gospodarskih interesa EU i njenih država članica, Agencija će nastaviti sudjelovati u navedenom projektu, a i svim sličnim projektima u mjeri u kojoj joj to raspoloživi resursi dozvoljavaju.

9. POTREBNI RESURSI

9.1 Ljudski resursi

Sukladno odredbama članka 5. stavka 19. Zakona, Agencija je obvezna zaposliti i održavati dovoljan broj stručnog osoblja, u cilju osiguranja obavljanja svih poslova koji proizlaze iz nadležnosti Agencije utvrđenih Zakonom.

Obavljanje stručnih poslova iz nadležnosti Agencije zahtijeva visoko kvalificirane stručnjake različitih specijalnosti koji posjeduju posebnu stručnost i znanje u skladu s međunarodnim zahtjevima i zahtjevima zakonodavstva Europske unije u području civilnog zračnog prometa.

Agencija je u 2022. godini zaposlila četiri nova radnika na neodređeno radno vrijeme. Tri radnika zatražila su raskid radnog odnosa, dok je tri radnika otišlo u mirovinu. U skladu s navedenim, Agencija će početkom 2023. godine zapošljavati 85 radnika.

Agencija se kontinuirano suočava s poteškoćama u pribavljanju i zadržavanju stručnog osoblja zbog više razloga. Najčešći razlog je raskid radnog odnosa u Agenciji zbog odlaska na bolje plaćene poslove u zemlji i inozemstvu, kao i zbog odlaska u mirovinu. Primjetan je nedostatak kvalificiranog osoblja na tržištu rada zbog velike globalne potražnje za stručnim osobljem uslijed skokovitog razvoja zrakoplovne industrije prethodnih godina. Navedeno se odražavalo na slabiji odaziv stručnog osoblja na javne natječaje za popunjavanje radnih mjesta u Agenciji, ili na javnim natjecajima kandidati nisu ispunjavali propisane uvjete, naročito za određena specijalizirana radna mjesta u Agenciji.

Plan zapošljavanja u 2023. godini uvjetovan je potrebama za popunjavanjem upražnjenih radnih mjesta, te novim zapošljavanjem na radnim mjestima na kojima je nužno zaposliti nove radnike kao zamjenu za radnike kojima je prestao radni odnos, a radi nužnog obavljanja poslova iz nadležnosti Agencije. Pored toga, Plan zapošljavanja u 2023. godini uvjetovan je i povećanim opsegom poslova, prije svega u području letačkih operacija, sustava bespilotnih zrakoplova, te ostalih specijalističkih poslova iz djelokruga rada Agencije.

Agencija će i u 2023. godini, za obavljanje poslova za koje nema ekonomskog opravdanja obavljati ih vlastitim resursima, angažirati vanjske stručne suradnike. Vanjski stručni suradnici će biti angažirani za obavljanje specifičnih i povremenih poslova, prvenstveno vezanih uz licenciranje zrakoplovnog osoblja (provođenje teorijskih praktičnih ispita za stjecanje dozvole/ovlaštenja) i provedbu nadzora zrakoplovno-medicinskih centara i zrakoplovno-medicinskih ispitivača te nadzora sigurnosti pružatelja usluga u zračnoj plovidbi. U nastavku je Plan zapošljavanja u 2023. godini.

R.br.	Unutarnja ustrojstvena jedinica	Naziv radnog mjesta	Broj	Napomena
1.	Ured zaštite zračnog prometa	Zrakoplovni inspektor ili Specijalist za zaštitu zračnog prometa	1	Povećani opseg poslova
2.	Ured upravljanja kvalitetom i sigurnosti zračnog prometa	Specijalist za sigurnost zračnog prometa	2	Povećani opseg poslova / Osiguranje adekvatne zamjene

R.br.	Unutarnja ustrojstvena jedinica	Naziv radnog mjesta	Broj	Napomena
3.	Ured zrakoplovnog prava i međunarodnih poslova	Specijalist za zrakoplovno pravo	1	Povećani opseg poslova / Osiguranje adekvatne zamjene
4.	Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja / Odjel letačkih operacija i školstva	Zrakoplovni inspektor	3	Povećani opseg poslova / Osiguranje adekvatne zamjene
5.	Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja / Odjel bespilotnih zrakoplova	Specijalist za bespilotne zrakoplove	1	Povećan opseg poslova
6.	Sektor letačkih operacija, školstva, plovidbenosti i licenciranja / Odsjek odobravanja letova	Administrator za odobravanje letova	1	Osiguranje adekvatne zamjene
7.	Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom / Odjel aerodroma	Zrakoplovni inspektor ili Specijalist za aerodrome	1	Osiguranje adekvatne zamjene/ Povećan opseg poslova
8.	Sektor aerodroma, usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom / Odjel usluga u zračnoj plovidbi i upravljanja zračnim prometom	Zrakoplovni inspektor ili Specijalist za usluge u zračnoj plovidbi i upravljanje zračnim prometom	1	Osiguranje adekvatne zamjene
9.	Sektor zajedničkih poslova / Odjel financija i računovodstva	Specijalist za računovodstvo	1	Osiguranje adekvatne zamjene

Tablica 11: Plan zapošljavanja u 2023. godini

9.2 Financijski resursi

Člankom 5. stavkom 4. Zakona i člankom 37. stavkom 2. Statuta Agencije, propisano je da Agencija do 31. prosinca svake kalendarske godine, podnosi Vladi Republike Hrvatske godišnji program rada i financijski plan za sljedeću kalendarsku godinu na odobrenje. Od 2016. godine, kada je Agencija upisana u Registar proračunskih korisnika, izrada Financijskog plana provodi se sukladno proračunskim propisima, kao dio financijskog plana Ministarstva.

Sukladno odredbama članka 10. stavka 1. Zakona, prihodi Agencije predstavljaju financijska sredstva za obavljanje i razvoj djelatnosti Agencije, a osiguravaju se iz prihoda od djelatnosti Agencije, iz dijela naknada iz članka 96. stavka 12. Zakona, za poslove iz nadležnosti Nacionalnoga nadzornog tijela, a koje naknade se utvrđuju u skladu s međunarodnim ugovorima koji obvezuju Republiku Hrvatsku, iz naknade koju plaćaju zračni prijevoznici po toni prevezene robe/tereta u civilnom zračnom prometu, iz naknade koju plaćaju svi putnici u civilnom zračnom prometu u odlasku te iz ostalih izvora u skladu sa Zakonom.

Prihodi i primici Agencije određeni su kao namjenski prihodi i primici (Izvor 43 – Ostali prihodi za posebne namjene) budući su ostvareni posebnim zakonskim i podzakonskim propisima kojima je propisana namjena, zatim vlastiti prihodi (Izvor 31 – Vlastiti prihodi), te refundacije institucija EU (Izvor 51 – Pomoći EU).

Temeljem Upute Ministarstva mora, prometa i infrastrukture za pripremu prijedloga financijskog plana za razdoblje 2023. – 2025. godine, KLASA:400-01/22-03/8; URBROJ: 530-10-1-22-2 od 16. rujna 2022. godine, a u skladu s Uputom Ministarstva financija za izradu prijedloga državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje 2023. – 2025., Agencija je izradila prijedlog Financijskog plana za 2023. godinu s projekcijama za 2024. i 2025. godinu, koji se donosi u okviru Državnog proračuna Republike Hrvatske. Stoga se uz ovaj Program rada ne podnosi financijski plan na odobrenje.

Sukladno člancima 28., 29., 30. i 31. Zakona o proračunu, kao i primljenim uputama, Agencija je izradila i dostavila obrazloženja Financijskog plana, gdje je za aktivnost *Administracija i upravljanje* definiran cilj „Razvijen sustav zračnog prometa“.

Financijski plan Agencije za 2023. godinu iznosi 10.332.669 EUR, projekcija za 2024. godinu 10.193.873 EUR te projekcija za 2025. godinu 10.261.865 EUR. Financijskim planom Agencije za 2023. godinu i projekcijama za 2024. i 2025. godinu planirana su potrebna sredstva za izvršavanje svih poslova iz nadležnosti Agencije. Najviši iznos sredstava, kao i dosadašnjih godina, odnosi se na podmirivanje obveze članarine EUROCONTROLLU, koju Agencija plaća u ime Republike Hrvatske u iznosu od oko 4.000.000 EUR godišnje. Ostali rashodi odnose se na rashode za plaće i ostale materijalne rashode potrebne za obavljanje redovnog poslovanja Agencije.

Sukladno Zakonu o izvršavanju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu, Agencija nema obvezu uplate prihoda u državni proračun, već se ostvarenje i trošenje istih iskazuje mjesečno u sustavu državne riznice.

9.3 Materijalni resursi

U cilju osiguravanja kontinuiteta poslovanja i za 2023. godinu ugovorit će se sistemsko održavanje poslužitelja, telefonske centrale i sigurnosnog usmjernika, kao i backup baza i podataka na lokalnoj i izdvojenoj opremi, a sukladno preporukama i smjernicama o informacijskoj sigurnosti. Značajan dio resursa planiran je za projekt Digitalne transformacije Agencije. Dio projekta na kojem će se raditi u narednom razdoblju je izmještanje dijela postojeće poslužiteljske infrastrukture na državnu sabirnicu. Agencija neće imati značajnih troškova u tom dijelu. Također će se nastaviti raditi na povezivanju agencijskih baza podataka sa državnom informacijskom infrastrukturom.

Zaštita elektronskog poslovanja (postojeće poslužiteljske i korisničke aplikacije) i nadalje će se provoditi digitalnim certifikatima za autentifikaciju i enkripciju. U aplikaciji za uredsko poslovanje Centrix2 implementiran je digitalni potpis, a implementacija pune funkcionalnosti Centrix 2 aplikacije u dijelu otpreme pismena u korisnički pretinac, osigurat će se nabavom dodatnih digitalnih certifikata za poslužitelj i aplikaciju

Agencija će u 2023. godini pristupiti Okvirnom sporazumu Središnjeg državnog ureda za središnju javnu nabavu i sklopiti ugovor o nabavi usluga pokretne telefonije, a za nepokretnu sklopiti novi ugovor s izabranim teleoperaterom.

Poslužiteljska infrastruktura nadogradit će se dodatnom memorijom i diskovima većeg kapaciteta za pohranu dokumenata, a uz mrežnu opremu bit će redovito održavana temeljem sklopljenih ugovora o održavanju.

Provest će se postupak nabave prijenosnih računala koja će zamijeniti postojeća neadekvatna i dotrajala.

Agencija će i dalje voditi računa o licenciranju svih poslužiteljskih i korisničkih aplikacija i softverskih paketa. Nabava Microsoft licenci osigurana je preko Središnjeg državnog ureda za središnju javnu nabavu.

Croatian Civil Aviation Agency

HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO GODIŠNJI PROGRAM RADA ZA 2023. GODINU

Licenciranje i uporaba softvera za planiranje prepreka na zračnim lukama (Obstacle Surface Planner), licence za obradu CAD dokumenata te softvera za obuku zaštitnog osoblja na zračnim lukama (Casra) je planirano i za naredno razdoblje, kao i licencirani anti-virusni programi. Dio korisnika ima potrebu za obradom, uređivanjem PDF dokumenata i izradom formulara koji se mogu popunjavati pa će se produžiti trajanje licenci za softver koji to omogućuje.

U 2023. godini nastaviti će se postupak digitalizacije dokumentarnog gradiva Agencije te će se u tu svrhu provesti postupak dokazivanja sukladnosti postupku pretvorbe gradiva za prethodne i buduće postupke digitalizacije. Nastavno na navedeno izvršiti će se nadogradnja informacijskog sustava Pismohrane s ciljem usklađivanja s pozitivnim propisima u dijelu čuvanja i upravljanja digitalnim, arhivskim i dokumentarnim gradivom.

10. ZAKLJUČAK

Aktivnosti Agencije u 2023. godini usmjerene su na ostvarenje ciljeva utvrđenih ovim Programom rada koji proizlaze iz obavljanja poslova iz nadležnosti i djelokruga Agencije, kao i aktivnosti kojima se doprinosi unaprjeđenju, odnosno razvoju djelatnosti Agencije. Sve planirane aktivnosti Agencije u 2023. godini bit će prilagođene aktualnoj epidemiološkoj situaciji u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji te razvoju događaja vezano za rat u Ukrajini.

Agencija će raditi na daljnjem unaprjeđivanju standarda sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj. Pri tome, Agencija će nastaviti sustavno provoditi nadzor sigurnosti i zaštite civilnog zračnog prometa, uključujući certificiranje i licenciranje zrakoplovnih subjekata, implementaciju sustava upravljanja sigurnošću te provedbu Nacionalnog programa sigurnosti u zračnom prometu. U kontekstu unaprjeđenja standarda sigurnosti zračnog prometa, Agencija će komunikaciju sa zrakoplovnom zajednicom/zrakoplovnim subjektima usmjeriti na podizanje razine znanja, stručnosti i sigurnosne kulture u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske. U području zaštite civilnog zračnog prometa, Agencija će nastaviti provoditi značajne regulatorne i operativne aktivnosti u cilju unaprjeđivanja dostignute razine implementacije i učinkovitosti mjera zaštite civilnog zračnog prometa u Republici Hrvatskoj te usklađivanja s međunarodnim standardima i novim regulatornim zahtjevima Europske unije.

Izrada nacrtu prijedloga podzakonskih propisa će se odvijati u skladu s potrebama donošenja propisa za provedbu EU propisa i nacionalnih propisa za područja koja nisu regulirana EU propisima. Agencija će i u 2023. godini nastaviti obavljati poslove ekonomske regulacije i nadzora u području civilnog zračnog prometa koja uključuje utvrđivanje i odobravanje različitih vrsta naknada te nadzor ekonomske sposobnosti subjekata u civilnom zrakoplovstvu Republike Hrvatske. Odobravanje letova, vođenje Hrvatskog registra civilnih zrakoplova i rješavanje o prigovorima za zaštitu prava putnika redoviti su poslovi iz nadležnosti Agencije u 2023. godini, kao i prethodnih godina.

U okviru svojih nadležnosti i obaveza, Agencija će provoditi aktivnosti vezane uz inicijativu Europske komisije nazvanu Jedinostveno europsko nebo, uključujući proces implementacije projekata utvrđenih Lokalnim planom implementacije Jedinostvenog europskog neba (LSSIP), aktivnosti vezane uz Funkcionalni blok zračnog prostora Srednje Europe (FAB CE) i Plan mjerenja učinkovitosti.

Sustav upravljanja kvalitetom je i nadalje temelj na kojem se gradi poslovanje Agencije u cilju unaprijeđenja postojećih procesa i procedura.

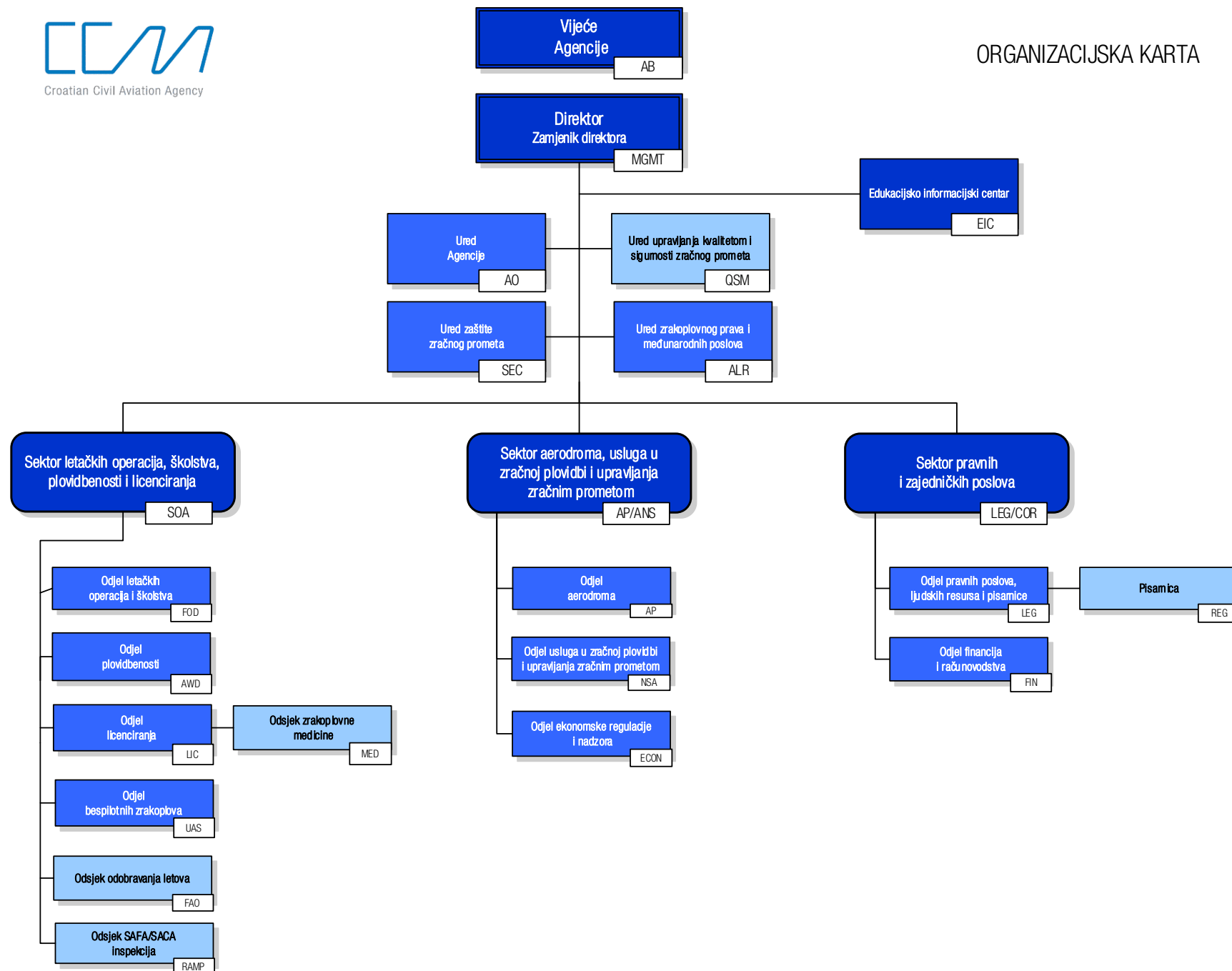
Agencija će i tijekom 2023. godine surađivati s domaćim i inozemnim nadležnim tijelima, aktivno sudjelovati u radu mnogobrojnih tijela i radnih grupa iz područja civilnog zrakoplovstva, provoditi međunarodne aktivnosti sukladno sporazumu o suradnji s EASA-om te sudjelovati u ulozi pružatelja usluge u međunarodnim projektima za koje procijeni da su od interesa za Agenciju, a sukladno raspoloživim resursima.

Kao i prethodnih godina, školovanje i stručno usavršavanje radnika Agencije bit će i u 2023. godini vrlo važna aktivnost Agencije u cilju održavanja potrebne razine stručnosti i inspektorskih ovlaštenja.

Agencija će u 2023. godini nastaviti provoditi razvojne projekte, s težištem na projektu digitalne transformacije Agencije

U potpori provedbe ovog Programa rada planirani su dostatni ljudski, financijski i materijalni resursi.

ORGANIZACIJSKA KARTA

Planovi nadzora u 2023. godini

Plan školovanja u 2023. godini

**Plan sudjelovanja u radu međunarodnih organizacija i institucija
u 2023. godini**

**Plan održavanja stručnih skupova za
zrakoplovnu zajednicu/zrakoplovne subjekte
u 2023. godini**